

รายงาน
การสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบาย
และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
โดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สทว.)

เสนอ
สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สทว.)

โดย
ศาสตราจารย์พัชณี เขยจรรยา และคณะ
สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

บทคัดย่อ

ชื่อโครงการ : การสำรวจการรับรู้ และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

โครงการวิจัยเพื่อสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบายและกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) นี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยมุ่งรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย
- (2) เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.
- (3) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.
- (4) เพื่อศึกษาแนวทางการสื่อสารที่จะเสริมสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

งานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากภาคประชาชนจำนวนขนาดตัวอย่าง 2,151 คน และรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากตัวแทนหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุนและหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ตลอดจนนักวิชาการด้านการสื่อสาร นักสร้างสรรค์คอนเทนต์ออนไลน์ และสื่อมวลชน สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง และเกือบครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีอาชีพเป็นอาจารย์ / นักวิจัย มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. จากสื่อประเภทต่างๆอยู่ในระดับ “ต่ำมาก” โดยเปิดรับข่าวสารจากสื่อ/เฟซบุ๊ก มากกว่าสื่ออื่นๆ โดยส่วนใหญ่รู้จักสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.)

ผลการสำรวจระดับการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. รวมทั้งเข้าใจบทบาทของ สกสว. พบว่าประชาชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ส่วนใหญ่แล้วมีการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญในระดับ “สูง”

ด้านทัศนคติโดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อระบบ (1) ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า “ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ก้าวหน้า ล้ำยุค” ทัศนคติเชิงบวกสูงต่อกองทุนส่งเสริม ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่ว่า “งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนา และยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ” และ

ทัศนคติเชิงบวกสูงต่อบทบาทของ สกว. โดยเฉพาะในเรื่องที่ว่า “สกว. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย”

ด้านแนวทางการพัฒนาการสื่อสารที่จะเสริมสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกว. ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ควรคำนึงถึงหลักการ ดังนี้ (1) การสื่อสารที่ยึดกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง (2) การสื่อสารที่อิงบริบท (3) การสื่อสารที่สอดคล้องกับจุดมุ่งเน้นของนโยบาย (4) การออกแบบการสื่อสารออนไลน์ที่ง่ายต่อการสืบค้น (5) การสื่อสารด้วยรูปแบบการเล่าเรื่อง (6) สร้างพันธมิตรประสานความร่วมมือในการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ทั้งในระดับประเทศ และนานาชาติ

Abstract

Research Topic : A Survey of the Acknowledgement and Attitude toward Science Research and Innovation Policy Funded by Thailand Science Research and Innovation (TSRI)

This study employs a mixed methodology. This research examines empirical data from Thai citizen, research community and policy maker. The purposes of this research are (1) to study media exposure of Thai citizen, research community and policy maker toward Science Research and Innovation System. Science Research and Innovation Fund. Thailand Science Research and Innovation. (2) To study media acknowledgement of Thai citizen, research community and policy maker toward role and significance of Science Research and Innovation System. Science Research and Innovation Fund. Thailand Science Research and Innovation. (3) To study Thai citizen, research community and policy maker attitudes toward role and significance of Science Research and Innovation System. Science Research and Innovation Fund. Thailand Science Research and Innovation. and (4) to explore communication guidelines for an acknowledgement of Science Research and Innovation System. Science Research and Innovation Fund. Thailand Science Research and Innovation. roles and significances for future development.

A quantitative approach was employed through a survey among 2,151 respondents together with a qualitative method. An in-depth interview was conducted among the policy maker, communication expert, online content creator and mass media. Evidence from the finding suggests that more than half of the respondents are female and almost half of them age between 36-45 years. Most of the respondents have high education level and more than half of them are lecturer and researcher. The media exposure toward the news and information of Science Research and Innovation System. Science Research and Innovation Fund. are low and the most exposed media is Facebook. The finding indicates that most of the respondents know National Research Council of Thailand followed by Thailand Science Research and Innovation.

The finding implies acknowledgement level of Science Research and Innovation System. Science Research and Innovation Fund. Thailand Science Research and Innovation. strategy and policy and understanding toward the role of Thailand Science Research and Innovation. are high. Most of the respondents has positive attitude toward Science Research and Innovation System. especially that the Science Research and Innovation System. leads

Thailand to an advancement in technology and innovation development. The finding conveys a high positive attitude toward Science Research and Innovation Fund. especially on the topic that the budget of Science Research and Innovation Fund. is crucial for a development in science, research and innovation in Thailand. Also, the finding points out a high positive attitude toward the role of Thailand Science Research and Innovation. especially that Thailand Science Research and Innovation. push other sectors to utilize the research in a positive way. Communication development guidelines to encourage the acknowledgment toward Science Research and Innovation system, Science Research and Innovation Fund. and Thailand Science Research and Innovation roles in accordance with the changing situation comprise of 1) communication with target audience centric approach 2) communication by context 3) communication in accordance with policy 4)online communication design to facilitate further research 5) communication through storytelling 6) collaboration between science research and innovation both in national and international level.

บทสรุปผู้บริหาร

โครงการวิจัยเพื่อสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบายและกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) นี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยมุ่งรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

- (1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย
- (2) เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.
- (3) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.
- (4) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการสื่อสารที่จะเสริมสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

งานวิจัยนี้รวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามจากภาคประชาชนจำนวนขนาดตัวอย่าง 2,151 คน และรวบรวมข้อมูลด้วยการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกจากตัวแทนหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุนและหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ตลอดจนนักวิชาการด้านการสื่อสาร นักสร้างสรรค์คอนเทนต์ออนไลน์ และสื่อมวลชน สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษาสามารถจำแนกออกเป็น 3 ส่วนตามวิธีการศึกษาได้ ดังนี้

1. การสำรวจ การรับรู้ และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.)

ในส่วนการสำรวจจากแบบสอบถามจำนวน 2,151 คน ผลการสำรวจ สรุปได้ตามประเด็นสำคัญดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง และเกือบครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีอาชีพเป็นอาจารย์ / นักวิจัย

ในด้านประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิจัยวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีประสบการณ์งานวิจัย วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ในฐานะที่เป็นนักวิจัย

ความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นพบว่า เกือบครึ่งหนึ่ง มีความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมในด้านการศึกษา และการเรียนรู้

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

1.2.1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภท

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. จากสื่อประเภทต่างๆอยู่ในระดับ “ต่ำมาก” , “ต่ำ” และ “ปานกลาง” โดยเปิดรับข่าวสารจาก สื่อ/ เฟซบุ๊ก มากกว่าสื่ออื่นๆ คือเปิดรับโดยเฉลี่ยในระดับ “ปานกลาง” รองลงมา คือ เว็บไซต์หน่วยงาน ต่างๆ และเว็บไซต์หน่วยงานผู้ให้ทุนวิจัย คือมีการเปิดรับโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

1.2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมที่รู้จัก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รู้จักสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.)

1.2.3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกสว.

สรุปผลการสำรวจระดับการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์กับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. รวมทั้งเข้าใจบทบาทของ สกสว. พบว่าประชาชน กลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ส่วนใหญ่แล้วมีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ “สูง” ดังนี้

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม มีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของระบบ ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย แต่ละกลุ่มมีการรับรู้ และตระหนักอยู่ในเกณฑ์สูง เช่นเดียวกัน

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม มีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของ กองทุน ส่งเสริม ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มภาคบริหารจัดการ นโยบาย แต่ละกลุ่มมีการรับรู้ และตระหนักอยู่ในเกณฑ์สูงเช่นเดียวกัน

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มมีการรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว. อยู่ใน เกณฑ์สูง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายแต่ละกลุ่ม มีการ รับรู้เข้าใจบทบาทของ สกสว. อยู่ในเกณฑ์สูง เช่นเดียวกัน

1.2.4 กลุ่มนโยบาย และบริหารจัดการ มีการรับรู้ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ สกสว.

ในฐานะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนระบบ ววน. รวมทั้งประสานให้ระบบ และกองทุนทำงานได้อย่างราบรื่น ทำหน้าที่ในเชิงวางแผนกลยุทธ์ และสื่อสารไปยังส่วนต่างๆ เพื่อขับเคลื่อน และวางแนวทางให้ระบบ ววน. ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

1.3 การประเมินผลการสำรวจเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตัวชี้วัด

เมื่อนำผลการสำรวจข้างต้นเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินเพื่อประเมินผลตัวชี้วัด สามารถสรุปได้ดังตาราง

1.3.1 กลุ่มประชาชน

ตารางที่ 7.1 แสดงผลการประเมินตัวชี้วัด การรับรู้ และตระหนักในบทบาทของกลุ่มเป้าหมาย

	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน (ร้อยละ)	เป้าหมาย	เปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน
1.	1.1 ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ และตระหนักในบทบาท และความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.	80.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 10.6
	1.2 ร้อยละของกลุ่มบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ และตระหนักในบทบาท และความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.	81.2	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.2
	1.3 ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ และตระหนักในบทบาท และความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.	80.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 10.6
2.	2.1 ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ ตระหนักในความสำคัญ และสนับสนุนระบบ ววน.	81.4	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.4
	2.2 ร้อยละของกลุ่มบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ ตระหนักในความสำคัญ และสนับสนุนระบบ ววน.	82.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 12.6
	2.3 ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ ตระหนักในความสำคัญ และสนับสนุนระบบ ววน.	81.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.6
3.	3.1 ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในบทบาทความสำคัญของ สกสว.	84.5	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 14.5
	3.2 ร้อยละของกลุ่มบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในบทบาทความสำคัญของ สกสว.	87.5	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 17.5
	3.3 ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในบทบาทความสำคัญของ สกสว.	84.5	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 14.5

* ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ประชาคมวิจัย และประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมกับ สกสว.

* กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย หมายถึง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานใน PMU. ต่างๆ

* กลุ่มภาคนโยบาย หมายถึง ผู้บริหารระดับสูง (ทั้งภายในและภายนอก) ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบาย สกสว.

1.3.2 กลุ่มนโยบาย และบริหารจัดการ

ผลการประเมินในส่วนนี้ เป็นการประเมินระดับคะแนนจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

ตารางที่ 7.2 แสดงผลการประเมินตัวชี้วัด การรับรู้ และตระหนักในบทบาทของ หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน

ผลประเมินในภาพรวม					
ประเภทของหน่วยงาน	ผลประเมินระบบ ววน.		ผลประเมิน สกลส.		ผลประเมินการสนับสนุน
หน่วยงานทุกภาคส่วน (ระดับนโยบาย, หน่วยPMU, ผู้รับงบประมาณฯ)	ด้านนโยบายฯ	85.55	ด้านนโยบายฯ	85.55	การสนับสนุน ววน. 93.88
	ด้านการดำเนินงาน	81.11	ด้านการดำเนินงาน	81.66	การสนับสนุน สกลส. 93.88
ผลรวมทั้งหมด	83.33		83.61		93.88

ผลการวิเคราะห์พบว่า หน่วยงานที่ให้สัมภาษณ์ทุกภาคส่วน ให้คะแนนความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในภาพรวมอยู่ที่ 83.33 คะแนน (แบ่งเป็น ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 85.55 ; ด้านการดำเนินงาน = 81.11) และให้คะแนนความสำคัญต่อบทบาทของ สกลส. ในภาพรวมอยู่ที่ 83.61 คะแนน (แบ่งเป็น ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 85.55 ; ด้านการดำเนินงาน = 81.66) โดยมีผลคะแนนการสนับสนุนต่อระบบ ววน. และ สกลส. ในภาพรวมอยู่ที่ 93.88 คะแนน

1.4 ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกลส.

1.4.1 กลุ่มประชาชน

ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกลส. โดยภาพรวมในทิศทางเดียวกันทั้งหมด ซึ่งสะท้อน “ทัศนคติเชิงบวกสูง” เช่นเดียวกัน อาทิเช่น

“ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ก้าวหน้าล้ำยุค”

“งบประมาณ กองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนา และยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ”

“สกลส. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย”

1.4.2 กลุ่มนโยบาย และบริหารจัดการ

ในภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนจากทั้ง 3 กลุ่ม (หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.) มีทัศนะเชิงบวกต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. โดยเมื่อให้พิจารณาถึงประเด็นข้อดีนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแสดงทัศนะไปในทิศทางเดียวกันว่า การมีระบบ ววน. นั้น ช่วยให้ทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศด้วยวิจัยและนวัตกรรมนั้นมีภาพที่ชัดเจนมากขึ้น โดยสะท้อนหลักการที่เป็นมาตรฐานตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นสากล กล่าวคือ เป็นระบบพัฒนาที่เน้นผลลัพธ์และผลผลิตซึ่งเป็นนวัตกรรม (ทั้งที่เป็นองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ หรือแนวทางแก้ไขปัญหา) ซึ่งมีที่มาจากการให้ความสำคัญต่อการวิจัยที่ครอบคลุมแนวคิดด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนช่วยให้ทุกภาคส่วนเห็นภาพใหญ่ด้านการพัฒนาที่ตรงกันทั้งหมด เหมือนเห็นแผนยุทธศาสตร์ด้านความรู้ในภาพรวมของประเทศ ซึ่งจะช่วยยกระดับการรับรู้ของประชาชนในแง่ของความสำคัญของการวิจัยและนวัตกรรม ที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในระดับสังคมและประเทศชาติ

นอกจากนั้นผู้ให้สัมภาษณ์สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อความสำคัญของระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในทิศทางเดียวกันว่า ระบบและกองทุน ววน. นั้นสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศอย่างมาก เป็นเสมือนกองทุนหรือคลังทางปัญญาของชาติ ที่มุ่งสร้างสินทรัพย์ทางปัญญาอันมีมูลค่ามหาศาลไม่ต่างจากสินทรัพย์ในเชิงเศรษฐกิจ โดยระบบกลไกนี้จะสร้างรากฐานที่ดีให้กับประเทศ และมีส่วนสำคัญต่อการสร้างอำนาจการต่อรองในระดับนานาชาติ ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากระบบดังกล่าว จะก่อให้เกิดผลผลิตทั้งที่เป็นทรัพยากรหลากหลายประเภท เช่น องค์ความรู้ นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ และทรัพยากรมนุษย์

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์พบข้อมูลที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายเป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการสื่อสารสาธารณะเกี่ยวกับวิจัย วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ได้ดังต่อไปนี้

1. การเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกลสว. ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย

(1) ผู้ชมผู้ฟัง ธรรมชาติสื่อและเนื้อหาที่เผยแพร่

สื่อแต่ละประเภทมีธรรมชาติ และคุณสมบัติเฉพาะตัวทำให้เนื้อหาที่ผ่านสื่อแต่ละประเภทย่อมมีความแตกต่างกัน โดยสื่อมวลชนแบบดั้งเดิมกองบรรณาธิการเป็นฝ่ายคัดสรรเนื้อหาที่เชื่อว่าสอดคล้องกับความต้องการของมวลชนเพื่อนำเสนอออกไปให้ผู้ชมผู้ฟังได้รับรู้ข่าวสารนั้น ๆ ในขณะที่สื่อออนไลน์เป็นสื่อที่สร้างสรรค์เนื้อหาไว้จำเพาะเจาะจงเพื่อรอผู้ชมเข้าไปสืบค้นและเลือกติดตามข่าวสารไปตามความสนใจเฉพาะตน ธรรมชาติของสื่อออนไลน์จึงมีแนวโน้มสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับสารในปัจจุบันที่มุ่งแสวงหาข่าวสารมาตอบสนองความต้องการมากกว่าที่จะรอคอยรับข่าวสารที่สื่อมวลชนคัดสรรมาเสนอให้ดังเช่นในอดีต

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามในฐานะผู้ชมผู้ฟัง กับธรรมชาติสื่อและเนื้อหาที่เผยแพร่เกี่ยวกับงานวิจัยและนวัตกรรมแสดงให้เห็นจากผลการวิจัยที่พบว่า ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกว. จากสื่อประเภทต่างๆ อยู่ในระดับ “ต่ำมาก” , “ต่ำ” และ “ปานกลาง” เป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า กลุ่มสื่อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเปิดรับต่ำเป็นสื่อมวลชนแบบดั้งเดิมที่มีธรรมชาติในการนำเสนอเนื้อหาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ชมผู้ฟังกลุ่มใหญ่ เป็นผลให้เนื้อหาในสื่อลักษณะเช่นนี้ต้องมีความหลากหลายครอบคลุมทุกความต้องการ ความหลากหลายของเนื้อหาเช่นนี้เองอาจกลายเป็นข้อจำกัดที่อาจเป็นผลให้เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนออาจไม่ตอบรับต่อความคาดหวังด้านข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่เป็นนักวิจัยที่มีประสบการณ์งานวิจัยวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ซึ่งคาดว่าน่าจะมีความต้องการเนื้อหาสาระที่จำเพาะเจาะจงไปตามความสนใจ

ในขณะที่ประเภทสื่อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเปิดรับปานกลางจะเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอเนื้อหาเฉพาะเจาะจงไปตามความต้องการของผู้รับสารเช่น เว็บไซต์ สื่อเฟซบุ๊ก ซึ่งมีลักษณะที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้รับสารแบบกระตือรือร้น (Active Audience) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับสารที่มุ่งแสวงหาข่าวสารในเชิงรุกจากช่องทางที่สามารถให้เนื้อหาที่สนองต่อความคาดหวังได้

(2) ความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม และบริบทในการสื่อสาร

ผลสำรวจความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เกือบครึ่งหนึ่งมีความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมด้านการศึกษา และการเรียนรู้ รองลงมา มีความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรม ถัดมา มีความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข และด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เมื่อพิจารณาประเด็นความสนใจงานวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถามจะพบว่า ประเด็นเหล่านั้นมีความสอดคล้องไปกับกระแสความสนใจของผู้คนในสังคมปัจจุบันกล่าวคือ ในปัจจุบันที่โลกเผชิญความเปลี่ยนแปลงทุกมิติอย่างรวดเร็ว ผู้คนต้องเผชิญหน้ากับความแตกต่างหลากหลาย องค์ความรู้สำคัญที่ผู้คนในปัจจุบันต้องการจึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงองค์ความรู้ในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเท่านั้น องค์ความรู้ที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะทางสังคม (Soft Skills) ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยทำให้ผู้คนสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างราบรื่น ก็เป็นอีกประเด็นสำคัญที่เป็นที่สนใจอย่างกว้างขวาง ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานมีอายุอยู่ในเจนเนอเรชั่นวาย เจเนอเรชั่นเอ็กซ์ และเจนเนอเรชั่นเบบี้บูมเมอร์ จะให้ความสนใจต่อประเด็นวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เพราะเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของมนุษย์ซึ่งสอดคล้องกับบริบทในปัจจุบันที่สังคมโยหาคำตอบว่า ผู้คนจะใช้ชีวิตร่วมกันอยู่บนความแตกต่างหลากหลายในสภาพที่ทุกสิ่งเปลี่ยนผันได้อย่างรวดเร็วได้อย่างไร

นอกจากนี้หากพิจารณาประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจในลำดับถัดมา คือ งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข และด้านการท่องเที่ยว จะพบว่าล้วนเป็นประเด็นที่มีความสอดคล้องกับโจทย์ที่สังคมกำลังเผชิญอยู่เช่นกัน ทั้งปัญหาทางสิ่งแวดล้อม มลพิษทางน้ำและอากาศ ที่ต้องการ

องค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมาช่วยคลี่คลายปัญหา ปัญหาด้านการแพทย์และสาธารณสุขโดยเฉพาะในวิกฤตโควิด-19 น่าจะมีส่วนสำคัญให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจงานวิจัยที่จะช่วยสร้างองค์ความรู้เพื่อรักษาและป้องกันโรค ในขณะที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากมาตรการปิดเมืองในวิกฤตโรคระบาดย่อมน่าจะมีส่วนสำคัญให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะมาช่วยแก้ไขปัญหาค่าความตกต่ำของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

จากผลการวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสนใจงานวิจัยและนวัตกรรมที่เชื่อมโยงไปกับบริบทในปัจจุบัน ดังนั้น การสื่อสารควรใช้แนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาที่ใส่ใจปรับตัวตามบริบท การคัดสรรเนื้อหางานวิจัยออกมาเผยแพร่ควรต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่แวดล้อมในช่วงเวลาขณะนั้นว่าเหมาะสมให้คัดเลือกประเด็นวิจัย วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมใดออกมาสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับวิจัย วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

2. การรับรู้ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

(1) คำหรือประโยคที่เชื่อมโยงกับ สกสว.

ในโลกที่ผู้คนสามารถสืบค้นข้อมูลต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตได้จากโปรแกรมค้นหา (search engine) ดังนั้นหากอุปมาให้โปรแกรมที่ช่วยในการสืบค้นหาข้อมูลเป็นเสมือนประตูในการเข้าถึงข้อมูล คำหรือประโยคก็เป็นเสมือนตั้งกุญแจในการไขไปสู่แหล่งข้อมูล จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อมโยงกับ สกสว. กับคำว่า “งานวิจัย” “นวัตกรรมใหม่ๆ” “แหล่งทุนวิจัย” ซึ่งทั้ง 3 คำนี้เป็นตั้งกุญแจที่ถูกใช้เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มเป้าหมายกับ สกสว. นอกจากนี้คำสำคัญดังกล่าวยังเป็นข้อมูลสำคัญในกระบวนการพัฒนาเว็บไซต์ของ สกสว. เพื่อให้เว็บไซต์ติดอันดับการค้นหาในหน้าแรกบนหน้าโปรแกรมค้นหาอย่าง Google อีกทั้งเป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงถึงมุมมองของผู้ตอบแบบสอบถามจินตนาการถึง “ความเป็น สกสว.” ที่รับรู้อีกด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าคำสำคัญที่สะท้อนถึงบทบาทของระบบ ววน และ สกสว. ไม่ได้รับการเชื่อมโยงเป็นลำดับต้นๆ เช่น คำว่า “จัดสรรงบประมาณ” ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของ สกสว. แต่คำที่ได้รับการเชื่อมโยงกลับเป็นคำว่า “แหล่งทุนวิจัย” ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของ PMU ทั้งนี้อาจด้วยเพราะบทบาทดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่คุ้นเคยของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยในฐานะผู้ขอทุนวิจัย

อย่างไรก็ตามคำสำคัญที่ควรติดตั้งเพิ่มเติมลงไปในจิตใจของผู้รับสารให้มันคงคือ คำที่ช่วยสะท้อนความสำคัญของ ววน. เช่นคำว่า “จัดสรรงบประมาณ” คำสำคัญที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงานของ สกสว. เช่นคำว่า “ความคุ้มค่า” และคำว่า “สังคมฐานความรู้” ซึ่งเป็นคำที่เชื่อมโยงให้เห็นถึงการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการขับเคลื่อนสังคมในทุกระดับเป็นสังคมในอนาคตที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ความรู้เป็นพลังในผลักดันประเทศให้ก้าวหน้าในทุกมิติ

(2) การรับรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รองลงมาคือรู้จักสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) อาจด้วยเพราะปัจจัยสำคัญ 3

ประการ คือ (1) ปัจจัยด้านบทบาทของหน่วยงาน กล่าวคือ ด้วยบทบาทของ วช. เอื้อให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างได้เพราะภารกิจของ วช. นั้นครอบคลุมเชื่อมโยงกับนักวิจัยตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ นับตั้งแต่การให้ทุนวิจัยและนวัตกรรม การจัดทำฐานข้อมูลและดัชนีด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ การริเริ่ม ขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมที่สำคัญของประเทศ การจัดทำมาตรฐานและจริยธรรมการวิจัย การส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เพื่อใช้ประโยชน์ จนไปถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและนวัตกรรมและการให้รางวัล ประกาศเกียรติคุณ หรือยกย่องบุคคลหรือ หน่วยงานด้านการวิจัยและนวัตกรรม ในขณะที่ภารกิจของ สกสว. เป็นงานเชิงนโยบายซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความสนใจทั้งในด้านการวิจัยและนวัตกรรมควบคู่ไปกับความสนใจงานด้านนโยบายที่มุ่งกำหนดแบบแผนความคิดที่ใช้เป็นหลักยึดในการปฏิบัติหรือการตัดสินใจในการสร้างการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ (2) ปัจจัยด้านระยะเวลาในการสื่อสารบทบาทขององค์กร กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับ วช. ที่ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2499 ในขณะที่ สกสว. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2562 ด้วยปัจจัยด้านเวลานี้เองอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งเสริมให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง (3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ที่ผ่านมา วช. มีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับประชาคมวิจัยอย่างต่อเนื่อง เช่น การเสวนาการเตรียมความพร้อมของนักวิจัยเพื่อขอทุนวิจัย การจัดงานมหกรรมงานวิจัย การให้รางวัลนักวิจัยและโครงการวิจัยดีเด่น และการจัดกิจกรรมวันนักประดิษฐ์ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้นับว่าเป็นกลยุทธ์การสื่อสารที่อาจส่งผลสำคัญให้ วช. เป็นที่รู้จักของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารสำหรับ สกสว. ได้ต่อไป

(3) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกสว.

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มส่วนใหญ่ รับรู้และตระหนักในความสำคัญเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ในระดับ “สูง” เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นเกี่ยวกับ “ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์การวิจัย และนวัตกรรม” เป็นประเด็นที่ประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายรับรู้และตระหนักในความสำคัญในระดับสูงสอดคล้องกัน อาจด้วยเพราะผลจากการสื่อสารบทบาทเหล่านี้ออกไปอย่างเด่นชัดผ่านสื่อกิจกรรมเช่น มหกรรมการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการวิจัย เวทีสัมมนาวิชาการ และการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในวงกว้าง ได้แก่ Facebook, YouTube และ Instagram และสื่อเว็บไซต์ www.researchcafe.org

ในส่วนของการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. “เกณฑ์สูง” เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นเกี่ยวกับ “กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนากำลังคน และสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” เป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายรับรู้และ

ตระหนักในความสัมพันธ์ในระดับสูงสอดคล้องกัน อาจด้วยเพราะเป็นผลสืบเนื่องจากการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริม ววน. ผ่านการสื่อสารผลงานวิจัยในสื่อหลากหลายประเภท

ด้านการรับรู้และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ผลวิจัยพบว่า กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว. อยู่ในเกณฑ์ “สูง” เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ในกลุ่มภาคบริหารจัดการ นโยบายรับรู้และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ในบทบาทหน่วยงานบริหารกองทุน ววน. ในขณะที่กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม และกลุ่มประชาชนทั่วไป รับรู้และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ในบทบาทวิเคราะห์สถานการณ์ ภาพรวมในด้านการวิจัย และนวัตกรรมในระดับชาติ และบทบาทผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลการวิจัย ไปสู่การใช้ประโยชน์ อาจด้วยในมุมมองของภาคประชาชนนั้นการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนับว่าเป็นผลลัพธ์ที่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ช่วยสะท้อนถึงคุณค่าที่คุ้มค่าของการดำเนินงานวิจัย

3. ทัศนคติของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ความแข็งแกร่งของทัศนคติเชิงบวกเช่นนี้นับเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำคัญที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่าง (1) การวิจัยเพื่อการสร้างองค์ความรู้กับการใช้ประโยชน์จากการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญของสังคมฐานความรู้ ในอีกด้านหนึ่งข้อมูลก็สะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อมโยงเรื่อง (2) ความสำคัญจำเป็นของการบริหารจัดการโครงการวิจัยของประเทศที่มีเอกภาพอันจะนำไปสู่การใช้งบประมาณด้านการวิจัยอย่างคุ้มค่า ตลอดจนต่อทิศทางการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้

จากความเชื่อมโยงข้างต้นที่ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้นี้เองคาดว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. โดยเล็งเห็นว่าทั้ง 3 ส่วนนี้ถูกออกแบบมาเชื่อมโยงกันเพื่อยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมของประเทศอันจะนำประเทศไปสู่การพัฒนาบนฐานองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีการวิจัย ดังปรากฏผลวิจัยที่พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อกองทุนส่งเสริม ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่ว่า “งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนา และยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ” อีกทั้งตระหนักว่า ระบบ ววน. จะช่วยให้การจัดสรรงบประมาณการวิจัยของประเทศ ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ในทุกมิติ (วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์) เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ตามทิศทางและนโยบายการพัฒนาประเทศ

เช่นเดียวกับทัศนคติต่อบทบาทและความสำคัญของ สกสว. ที่ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกอย่างสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า “สกสว. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย” และ “สกสว. จัดทำกรอบงบประมาณเพื่อการจัดสรรทุนวิจัยอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ”

จากผลการวิจัยในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. นั้นนอกจากสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้จักว่าระบบ กองทุน และองค์กรนี้ คืออะไร มีหน้าที่อะไรแล้ว ยังต้องสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายให้ถึงการเชื่อมโยงของระบบและกลไกนี้ว่าเป็นหนึ่งในองค์ประกอบสำคัญของการขับเคลื่อนประเทศที่สอดคล้องกับความใฝ่ฝัน ความทุกข์ร้อนของประชาชน สอดรับกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนประเด็นเร่งด่วนตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กระทบต่อประเทศและสังคม การสื่อสารสาธารณะเช่นนี้จึงจะมีประสิทธิภาพในการสร้างภาพจำในใจที่ยั่งยืนเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ได้ต่อไป

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การพัฒนาการสื่อสารสาธารณะเพื่อให้ประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย ตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) การสื่อสารเนื้อหาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง

ด้วยข้อสันนิษฐานจากผลการวิจัยที่ว่า กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันย่อมให้ความสนใจในสาระสำคัญเกี่ยวกับระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. ที่แตกต่างกันออกไป ความพยายามส่งข่าวสารทั้งหมดที่มีออกไป อาจไม่สอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งการส่งข่าวสารโดยยึดเอาผลงานของแต่ละฝ่ายใน สกสว. เป็นกรอบในการคัดเลือกข่าวสารนั้น แม้สะดวกในการดำเนินงานหากถือว่าเป็นการส่งข่าวสารที่ยึดเอา สกสว. เป็นศูนย์กลาง ซึ่งอาจเป็นผลให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรเพราะเนื้อหาอาจท่วมท้นจนขาดเอกภาพในการสื่อสารประเด็น ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนะทางในการคัดสรรเนื้อหาสำหรับการสื่อสารให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยหลักเกณฑ์สำคัญในการให้น้ำหนักสาระสำคัญที่ต้องการสื่อสาร 2 เกณฑ์ คือ (1) ประเภทของเนื้อหา (2) กลุ่มเป้าหมายที่สนใจเนื้อหา มีรายละเอียด ดังนี้

ประเภทของเนื้อหา	ประเภทกลุ่มเป้าหมาย		
	ประชาชน ทั่วไป	ประชาคม วิจัย	ผู้กำหนด นโยบาย
1) เนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และนโยบาย	*	***	***
2) เนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและจัดสรรงบประมาณ	*	***	***
3) เนื้อหาเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน	*	***	***
4) เนื้อหาเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน	**	**	***
5) เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้และการใช้ประโยชน์จากการวิจัย	***	**	***

หมายเหตุ *** หมายถึง เป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องสื่อสารในระดับมาก

** หมายถึง เป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องสื่อสารในระดับปานกลาง

* หมายถึง เป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องสื่อสารในระดับน้อย

จากตารางข้างต้นค่าน้ำหนักของแต่ละประเภทเนื้อหาสามารถปรับเปลี่ยนได้ไปตามความเหมาะสม โดยสาระสำคัญคือ การคัดสรรนำเสนอเนื้อหาโดยคำนึงถึงความสนใจที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมาย เช่น สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปเนื้อหาสำคัญในที่ต้องสื่อสารในขั้นต้นคือ เนื้อหาที่ทำให้ประชาชนเห็นเป็น ประจักษ์ถึงคุณค่าองค์ความรู้จากการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศในทุกมิติ ในขณะที่กลุ่มประชาคมในการ วิจัยนั้นเป็นกลุ่มที่ตระหนักถึงความสำคัญของระบบ ววน. และ สกสว. อยู่แล้วในระดับหนึ่ง แต่มีความ จำเป็นต้องทราบเนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และนโยบาย การบริหารและจัดสรรงบประมาณ แผนการ ดำเนินงานของ สกสว. ด้วย เพราะเนื้อหาเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือในการพัฒนาองค์ความรู้ให้ เป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของ สกสว. ส่วนกลุ่มผู้กำหนดนโยบายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ ต้องรับทราบเนื้อหาเกี่ยวกับระบบ ววน. และ สกสว. ในทุกบทบาท เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและสนับสนุนการ ดำเนินงานในเชิงนโยบายร่วมกัน

นอกจากนี้สำหรับรูปแบบการสื่อสารก็ควรต้องปรับให้สอดคล้องกับประเภทเนื้อหาและประเภท กลุ่มเป้าหมาย เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้และการใช้ประโยชน์จากการวิจัยที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็น ประชาชนทั่วไปอาจสื่อสารในลักษณะงานนิทรรศการมีกิจกรรมประกอบหลากหลายน่าสนใจ ในขณะที่การ สื่อสารเนื้อหาเช่นนี้กับกลุ่มประชาคมวิจัยอาจใช้เป็นการจัดเวทีเสวนาเพื่อส่งเสริมให้เกิดแรงบันดาลใจในการ ค้นคว้าเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อไป

2) การสื่อสารเนื้อหาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่อิงบริบท

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่น่าสนใจนั้นมีความสัมพันธ์ไปกับบริบท ดังนั้นการคัดสรรเนื้อหาเพื่อนำเสนอไปยังกลุ่มเป้าหมายนั้นนอกจากจะต้องคำนึงถึง จุดมุ่งเน้นของนโยบายของ สกสว. แล้ว ยังต้องคำนึงถึงความสนใจของสาธารณะชนในช่วงเวลานั้นๆ ด้วย เพราะเนื้อหาที่อิงกับบริบทจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผลงานวิจัย และนวัตกรรมที่นำเสนอ เพื่อสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักว่าองค์ความรู้จากการวิจัยที่เป็นผลิตผลจาก ระบบ ววน. นี้ช่วยให้คำตอบกับสถานการณ์ที่สังคมกำลังเป็นที่สนใจได้เสมอ เช่น ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่าน มาควรมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลการค้นคว้านวัตกรรมที่เข้ามาช่วยคลี่คลายปัญหาให้กับประชาชน ดังเช่น รายการ Research Cafe ตอน "เพิ่มเกราะให้หน้ากาก" สเปรย์เพิ่มประสิทธิภาพหน้ากากผ้า เป็นต้น

การสื่อสารที่เน้นอิงกับบริบทนี้เป็นการสื่อสารที่ช่วยให้ประชาชนทั่วไปมองเป็นเรื่องใกล้ตัวอย่างองค์ ความรู้จากงานวิจัยเป็นเรื่องใกล้ตัวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการสร้างความรู้สึกร่วมกันระหว่างประชาชนและ สกสว. ให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงนั้นมีหลายรูปแบบ บางกรณีต้องการสร้างเชื่อมโยงที่ยึดกับข้อมูล บางกรณีต้องการใช้การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ขับเคลื่อนด้วยอารมณ์ อาทิ

- Emotional connections การเชื่อมโยงทางอารมณ์จะช่วยให้ผู้คนใส่ใจและจดจำมากกว่าเป็นเพียง การดึงดูดสายตา แต่ส่งผลต่อจิตใจ เช่น ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ความภาคภูมิใจ ฯลฯ

- Educational connections ใช้ข้อมูลเป็นหลักในการเชื่อมโยง เพื่อแจ้งให้ผู้รับสารกลุ่มต่างๆทราบ หรือให้ความรู้เกี่ยวกับภาพรวมขององค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ซึ่งหากผู้คนเข้าใจถึงองค์ความรู้ของงานวิจัยแล้ว ก็จะมีแนวโน้มในการมีปฏิสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น
- Trial Connections นำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยที่สามารถปรับให้ใช้ได้ง่ายและเป็นรูปธรรมมา นำเสนอในรูปแบบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย หรือเคล็ดลับ (infographic/short video) เพื่อให้คนสามารถทดลองทำตามได้ง่าย จนก่อให้เกิดความรู้สึกว่าสามารถเข้าถึงองค์ความรู้เหล่านี้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมด้วย
- Movement connection แสดงให้เห็นว่าองค์ความรู้จากงานวิจัยสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งกับปัจเจกบุคคลและสังคมในภาพรวมได้อย่างไร หรือสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในชุมชนได้อย่างไร

3) การสื่อสารเนื้อหาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งเน้นของนโยบาย

เพื่อสร้างมโนทัศน์เชื่อมโยงให้เห็นถึงการดำเนินงานของ สกสว. ที่สัมพันธ์ไปกับแผนพัฒนาประเทศ ดังนั้นการคัดสรรเนื้อหาในการสื่อสารควรคำนึงถึงจุดมุ่งเน้นของนโยบายตามความสำคัญเร่งด่วนของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมด้วย ดังเช่นที่ผ่านมากระทรวงฯ มีนโยบายสำคัญเร่งด่วนในด้านการยกระดับประเทศให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และอาหาร ดังนั้นก็ควรพิจารณาเนื้อหาวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายเหล่านี้ในการสื่อสารไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก็จะสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการแพทย์ และสาธารณสุข นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลไปยังทัศนคติเชิงบวกต่อระบบ ววน. ดังที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อระบบ ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า “ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ก้าวหน้า ล้ำยุค” และประเด็นที่ว่า “ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และอาหาร” สอดคล้องไปกับจุดมุ่งเน้นของนโยบายข้างต้น การคัดสรรเนื้อหาโดยคำนึงถึงนโยบายเช่นนี้จะมีส่วนสำคัญยิ่งในการเชื่อมโยงให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสัมพันธ์ของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. ที่เกี่ยวข้องสอดรับไปกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ และกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4) กลยุทธ์ด้านสื่อ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นพฤติกรรมในการเปิดรับข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถามในลักษณะผู้รับสารที่มีความกระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารมาตอบสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นการสื่อสารเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ต้องคำนึงถึงการปรับแต่งรายละเอียดของเว็บไซต์หรือคลิปวิดีโอให้ตรงกับ

ความสนใจของผู้ชม ในขณะที่เดียวกันก็ต้องง่ายต่อการถูกค้นเจอเพื่อเพิ่มโอกาสให้วิดีโอติดอันดับการค้นหาในอันดับที่ติดบน Search Engine อย่าง Google และ YouTube Search

โดยการปรับแต่งเว็บไซต์หรือวิดีโอควรใช้คำสำคัญที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการสืบค้นเรื่องราวเกี่ยวกับการวิจัยอยู่ใน Title Description ปกวิดีโอ และองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เพื่อให้วิดีโอตรงกับความต้องการของคนดูมากที่สุดและง่ายต่อการถูกค้นเจอ โดยคำสำคัญที่ควรนำมาใช้ที่เชื่อมโยงกับระบบ ววน. และ สกสว. ตามผลการวิจัยคือคำว่า “งานวิจัย” “นวัตกรรมใหม่ๆ” “แหล่งทุนวิจัย” แต่อย่างไรก็ตามคำสำคัญดังกล่าวนี้ยังไม่ได้สะท้อนบทบาทของ สกสว. ที่ครบถ้วน ดังนั้นในการสื่อสารจึงควรบรรจุคำอื่นๆ ที่มีความสำคัญเชื่อมโยงกับบทบาทของ สกสว. เพิ่มเติม โดยเน้นย้ำคำเหล่านั้นในเนื้อหาที่เผยแพร่เพื่อขยายมุมมองของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อบทบาทของ สกสว. ให้ครอบคลุมมากขึ้น

จากผลวิจัยพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของหน่วยงานต่าง ๆ ในระบบ ววน. มีลักษณะข้อมูลแบบไซโล หรือ Data Silo คือ ข้อมูลต่าง ๆ ถูกเก็บอยู่แต่ในเฉพาะกลุ่มจำแนกต่างหน่วยงานขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่างกันการเข้าถึงข้อมูลสำหรับผู้สนใจจึงเป็นไปได้ยาก ดังนั้น สกสว. อาจพิจารณาพัฒนาช่องทางการสื่อสารโดยเฉพาะเว็บไซต์ให้มีลักษณะเป็นศูนย์กลางข้อมูลเปิด (Open data) เกี่ยวกับงบประมาณและงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งไม่เพียงช่วยอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนและประชาคมวิจัยได้เข้าถึงข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในระบบ ววน. แต่ยังมีส่วนสำคัญในการสร้างความรับรู้ถึงบทบาทของ สกสว. ในฐานะศูนย์กลางการขับเคลื่อนระบบ ววน. ไปพร้อมกันอีกด้วย

5) การสื่อสารด้วยรูปแบบการเล่าเรื่องวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. ที่ผ่านมานั้นสามารถสื่อถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของผลการวิจัยได้เป็นอย่างดี แต่การสร้างการจดจำนั้นไม่สามารถอาศัยเพียงการสื่อสารถึงคุณประโยชน์เพียงอย่างเดียวได้ ด้วยเพราะธรรมชาติการรับรู้ของผู้คนนั้นหากจะกำหนดความคิดความรู้สึกให้ฝังลงไปในความทรงจำได้นั้นต้องอาศัยเรื่องเล่า ดังเช่นการเรียนการสอนหากใช้วิธีการเล่าเรื่องราวให้สนุกสนาน ตื่นเต้น ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ว่าการบรรยายธรรมดา ดังนั้นการสื่อสารของ สกสว. โดยเฉพาะการสื่อสารเกี่ยวกับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ควรใส่เรื่องราวลงไปในเรื่องหา เพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเศร้า สะเทือนใจ ตื่นเต้น อบอุ่นไปกับเรื่องราวการค้นคว้าวิจัยและการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้วย การบอกเล่าเรื่องราวที่ผูกโยงผู้ชมด้วยอารมณ์ความรู้สึกเช่นนี้มีแนวโน้มจะช่วยดึงความสนใจและสร้างการจดจำได้ ตัวอย่างเช่น ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (ศมส.) ที่ได้นำเสนอผลงานและนวัตกรรมทางวิชาการที่สำคัญสะท้อนให้เห็นภารกิจและบทบาทหน้าที่ของ ศมส. ที่มีต่อวงวิชาการและเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นตลอดจนเครือข่ายทางวิชาการในรูปแบบของภาพยนตร์สั้นหลายเรื่อง เช่น “เราคือใคร” ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่มุ่งสื่อสารให้สาธารณชนได้เรียนรู้และเข้าใจว่า มานุษยวิทยาคืออะไร ในเบื้องต้น และเพื่อบ่งบอกถึงความสำคัญของมานุษยวิทยาอย่างง่าย ๆ ให้สังคมได้เข้าใจ โดยเนื้อหาบอกเล่าสาระสำคัญ

โดยสังเขปของมานุษยวิทยาพร้อมสอดแทรกแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

6) สร้างพันธมิตรผสมผสานความร่วมมือในการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทั้งในระดับประเทศ และนานาชาติ

นอกจากการสร้างสรรคเนื้อหาเพื่อเผยแพร่ในช่องทางของ สกสว. แล้ว แนวทางการผสมผสานความร่วมมือกับพันธมิตรนักสร้างสรรค์เนื้อหาที่น่าจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนบทบาทของ สกสว. ไปยังกลุ่มผู้รับสารที่มีแนวโน้มให้ความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ดังเช่นในปัจจุบันที่มีแฟนเพจที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมที่น่าสนใจหลายเพจที่สามารถเข้าไปร่วมมือพัฒนาเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์ได้ เช่น Spaceth.co เป็นเพจที่นำเสนอเรื่องราวและข่าวสารอวกาศฉบับภาษาไทย โดยแฟนพันธุ์แท้และกลุ่มผู้ที่รักชื่นชอบในข่าวสารด้านการสำรวจอวกาศ ดาราศาสตร์ และเทคโนโลยีอวกาศ เพจคนดูดาว stargazer ที่เป็นพื้นที่พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยน ภาพ เพลง หนังสือนั่ง บทกวี ข้อมูล ข่าวสาร ฯลฯ ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดวงดาว เพจ Dark-Sky Thailand ที่นำเสนอประเด็นมลภาวะทางแสง การอนุรักษ์ท้องฟ้ามืด อวกาศ ซึ่งกลุ่มผู้นำทางความคิดในโลกออนไลน์เหล่านี้จะมีส่วนช่วยสร้างบทสนทนาที่ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงรวมถึงช่วยเปลี่ยนแปลงมุมมองที่มีต่อองค์ความรู้จากงานวิจัยที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายซึ่งเป็นการสื่อสารเข้าถึงคนกลุ่มเล็กๆ ก่อน แล้วเปลี่ยนให้คนกลุ่มนี้กลายเป็นผู้ แชร่ประสบการณ์/เรื่องราวไปยังคนอื่นๆ ต่อไป

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ค
บทสรุปผู้บริหาร.....	จ
สารบัญ.....	ถ
สารบัญตาราง.....	ธ
สารบัญแผนภาพ.....	บ
บทที่ 1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.1 ที่มาและความสำคัญ.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	3
1.3 ขอบเขตการวิจัย.....	3
1.4 นิยามศัพท์.....	5
1.5 ตัวชี้วัด กลยุทธ์องค์การที่คาดหวัง.....	6
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรม.....	8
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์.....	9
2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร.....	11
2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้.....	13
2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ.....	14
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	17
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	18
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย.....	18
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล.....	19
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	20
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	23
4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประสบการณ์ และความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม.....	23
4.2 พฤติกรรมการเปิดรับ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.....	27
4.3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว.....	33
4.4 ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว.....	45
บทที่ 5 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึก ตัวแทนหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.....	48
5.1 การรับรู้ข้อมูลและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับระบบกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม (ววน.)	49
5.2 การรับรู้บทบาทและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการ ส่งเสริมวิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.).....	54
5.3 การรับรู้และทัศนคติที่มีต่อรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน ววน. โดย สกสว.....	57
5.4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน ววน.....	60
5.5 การประเมินระดับคะแนนจากภาคส่วนต่าง ๆ.....	63
บทที่ 6 ผลการสัมภาษณ์เชิงลึกภาคการสื่อสาร.....	68
6.1 การสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายและการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของ สกสว. ที่ผ่านมา.....	68
6.2 แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และ บทบาทของ สกสว.....	71
บทที่ 7 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	77
7.1 สรุปผลการวิจัย.....	77
7.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	81
7.3. ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย.....	87
บรรณานุกรม.....	92
ภาคผนวก.....	94
คณะผู้จัดทำโครงการ.....	109

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล..... 24
4.2	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิจัย..... 25
4.3	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม..... 26
4.4	แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยระดับความบ่อยครั้งการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ..... 27
4.5	แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้จักหน่วยงาน..... 30
4.6	แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การรับรู้ภาพลักษณ์ของ สกสว. 31
4.7	แสดงค่าเฉลี่ย และร้อยละเฉลี่ยระดับการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. 33
4.8	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญของระบบ ววน. 34
4.9	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของ ระบบ ววน. 35
4.10	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญของระบบ ววน. 36
4.11	แสดงค่าเฉลี่ย และร้อยละเฉลี่ยระดับการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุน ส่งเสริม ววน. 37
4.12	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม ที่รับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. 38
4.13	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนทั่วไป ที่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของ กองทุนส่งเสริม ววน. 39
4.14	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย ที่รับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. 40
4.15	แสดงค่าเฉลี่ย และร้อยละเฉลี่ยการรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว. 41
4.16	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ และเข้าใจบทบาท ของ สกสว. 42

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
4.17	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่รับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว.	43
4.18	แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ และเข้าใจบทบาท ของ สกสว.	44
4.19	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับทัศนคติต่อระบบ ววน.	45
4.20	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับทัศนคติต่อกองทุนส่งเสริม ววน.	46
4.21	แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับทัศนคติต่อบทบาทของ สกสว.	47
5.1	แสดงร้อยละผลการประเมินในภาพรวมจากทุกภาคส่วน	64
5.2	แสดงร้อยละผลการประเมินจากหน่วยงานระดับนโยบาย	64
5.3	แสดงจำนวนร้อยละผลการประเมินจากหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU)	65
5.4	แสดงจำนวนร้อยละผลการประเมินจากหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.....	66
5.5	แสดงการเปรียบเทียบค่าคะแนนจำแนกตามประเภทผู้ให้สัมภาษณ์	66
7.1	แสดงผลการประเมินตัวชี้วัด การรับรู้ และตระหนักในบทบาทของกลุ่มเป้าหมาย.....	79
7.2	แสดงผลการประเมินตัวชี้วัด การรับรู้ และตระหนักในบทบาทของ หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจาก กองทุนส่งเสริม ววน.	80

สารบัญแนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	17
7.1	บริบทในการสื่อสารของ สกสว.....	83

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ในการพัฒนาประเทศให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงไปของโลกย่อมต้องอาศัยองค์ความรู้หลากหลายแขนงที่จะเป็นฐานในการขับเคลื่อนประเทศให้ไปถึงเป้าหมาย ด้วยเป้าหมายการยกระดับประเทศไปสู่ประเทศที่พัฒนาจากฐานความรู้ การปฏิรูปการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อววน.) จึงเกิดขึ้นและถือเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญต่อระบบวิจัยของประเทศไทย ในการปฏิรูปครั้งนี้จึงเป็นที่มาของการปรับเปลี่ยนให้สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) มาเป็นสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) และเปลี่ยนแปลงภารกิจหลังจากการเป็นผู้สนับสนุนการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ใหม่ในแขนงต่าง ๆ มาเป็นผู้จัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยให้กับหน่วยงานในระบบวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผ่านกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (กองทุนส่งเสริม ววน.)

การเปลี่ยนบทบาทจาก สกว. มาสู่การเป็น สกสว. ไม่เพียงมาพร้อมภารกิจใหม่เท่านั้น หากแต่ยังมีก่อให้เกิดความท้าทายใหม่ในการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของระบบ ววน. ควบคู่ไปกับการสื่อสารให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในทุกระดับเข้าใจในบทบาทใหม่ของ สกสว. ในเวลาเดียวกันด้วย สำหรับภารกิจหลักของ สกสว. นั้นประกอบไปด้วยพันธกิจในด้านจัดทำนโยบาย แผนยุทธศาสตร์และกรอบงบประมาณเพื่อการจัดสรรทุนวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ ศึกษาสถานการณ์ภาพรวมด้านการวิจัยและนวัตกรรม การสร้างความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงการสนับสนุนงานด้านวิชาการ งานธุรการและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการ สกสว.

เพื่อให้การรับรู้ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสอดคล้องกับภารกิจใหม่ สกสว. จึงได้มุ่งดำเนินการสื่อสารเพื่อให้เกิดการรับรู้บทบาทของใหม่ของ สกสว. ในทุกมิติ พร้อมไปกับการสื่อสารเพื่อให้ผู้คนเกิดความรู้ความเข้าใจในอันที่จะก่อให้เกิดความตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาประเทศจากองค์ความรู้ที่สร้างสรรค์ขึ้นอย่างเป็นระบบผ่านการบริหารกองทุนส่งเสริม ววน. ที่ดำเนินการโดย สกสว. ตั้งแต่ขั้นตอนต้นน้ำที่ สกสว. เริ่มต้นจากการสำรวจวิเคราะห์ข้อมูลที่น่ามาสู่การกำหนดแนวนโยบาย ไปจนถึงขั้นตอนปลายน้ำคือ การสื่อสารเพื่อให้เกิดความร่วมมือนำไปสู่การใช้ประโยชน์จากงานวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศทั้งในมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อมและเทคโนโลยี

เมื่อพิจารณาจากภารกิจของ สกสว. จะพบว่า ในการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์นั้นมีความท้าทายอย่างยิ่งด้วยเพราะเป็นการสื่อสารที่ประกอบไปด้วย (1) เนื้อหาที่ต้องสื่อสารอันหลากหลาย และ (2) กลุ่มผู้รับสารที่หลากหลาย โดยเนื้อหาสารที่หลากหลายนั้นเมื่อจำแนกไปตามภารกิจจะพบว่า สกสว. มีเนื้อหาอันเป็นสาระสำคัญที่ต้องสื่อสารประกอบไปด้วย

- 1) เนื้อหาเกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 2) เนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารระบบงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 3) เนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบและเครือข่ายวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม
- 4) เนื้อหาเกี่ยวกับการพัฒนาระบบการจัดการผลผลิตและผลกระทบ

ในขณะที่กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารก็ประกอบไปด้วยกลุ่มผู้รับสารหลายกลุ่ม ประกอบด้วย

1) กลุ่มประชาชน ผู้ที่จะได้รับประโยชน์และคอยเป็นแรงสนับสนุนแผนยุทธศาสตร์ ววน. 2) กลุ่มประชาคมนักวิจัย ผู้มีบทบาทในการสร้างสรรค์ผลงานวิจัยตามแผนงาน ววน. และ 3) กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูงในระดับกระทรวง กรม/หน่วยงานในรัฐสภา/หน่วยงานนโยบาย/กรรมการบริหารที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดทิศทางการ พัฒนาประเทศ ทิศทางการพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ รวมถึง ส.ส. ส.ว. ที่เป็นกรรมการคณะต่างๆ (Stakeholder/User ที่เกี่ยวข้องกับกองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.) คณะกรรมการนโยบายหน่วยงานด้าน ววน. คณะกรรมการระดับชาติ เป็นต้น

แม้มีเนื้อหาที่ต้องเผยแพร่ประชาสัมพันธ์มากมาย ไปถึงผู้รับสารหลากหลายกลุ่มเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. ตลอดจนถึงเพื่อสร้างการรับรู้บทบาทหน้าที่ของ สกสว. ตลอดปีที่ผ่านมา สกสว. ได้ดำเนินการสื่อสารอย่างเป็นระบบไปสู่ประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย ซึ่งการประชาสัมพันธ์เช่นนี้ไม่เพียงจะช่วยก่อให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. แต่เพียงเท่านั้น หากแต่ยังส่งผลให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนภารกิจ อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างภาพลักษณ์ขององค์กร สกสว. ในฐานะองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบ ววน. ไปสู่การพัฒนาประเทศ

ดังนั้นเพื่อติดตามและประเมินผลลัพธ์การสื่อสารเชิงรุกที่มุ่งให้ประชาชนและผู้กำหนดนโยบายตระหนักในความสำคัญและสนับสนุนระบบ ววน. ในปีที่ผ่านมา คณะผู้วิจัยจึงได้จัดทำโครงการวิจัยเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้และทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อระบบ ววน. และ สกสว. ซึ่งจะชี้ให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานที่ผ่านมา อันจะนำไปสู่แนวทางพัฒนารูปแบบการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพที่สามารถช่วยสร้างการตระหนักรู้ถึงความคุ้มค่าในการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของประเทศยิ่งขึ้นต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ ดังต่อไปนี้

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย
- 2) เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.
- 3) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.
- 4) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการสื่อสารที่จะเสริมสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

1.3 ขอบเขตของงานในโครงการ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสานมีขอบเขตการวิจัย ดังนี้

- 1) ขอบเขตด้านประชากรในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้มุ่งสำรวจการรับรู้และทัศนคติของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับทุกระดับกับการขับเคลื่อนระบบ ววน.และการดำเนินงานของ สกสว. เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์จากการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. โดยคณะผู้วิจัยกำหนดประชากรในการวิจัยออกเป็น 4 กลุ่ม ตามระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัย	ประชากรในการวิจัย / ผู้ให้ข้อมูล
1.1) การวิจัยเชิงคุณภาพ	1) ภาคกำหนดนโยบาย
	2) ภาคบริหารจัดการทุน
	3) ภาคการสื่อสาร
1.2) การวิจัยเชิงปริมาณ	4) ประชาชน ประกอบไปด้วย 4.1) ประชาคมวิจัย คือ กลุ่มนักวิชาการ นักวิจัย อาจารย์ 4.2) ภาคประชาชน คือ ประชาชนผู้มีส่วนร่วมกับกิจกรรมและการดำเนินงานสื่อสารของ สกสว.

2) ขอบเขตด้านตัวแปร

งานวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยกำหนดตัวแปรที่ทำการศึกษาซึ่งสามารถบ่งชี้ได้ถึงประสิทธิภาพในการดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว. 3 ตัวแปร 11 ตัวบ่งชี้ ดังนี้

2.1) การเปิดรับข่าวสาร ประกอบด้วย (1) สื่อของ สกสว. (2) สื่อของหน่วยงานอื่น ๆ (3) สื่อมวลชน (4) สื่อประเภทอื่น ๆ

2.2) การรับรู้ข่าวสาร ประกอบด้วย (1) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. (2) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของ สกสว. (3) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับผลงานการบริหารกองทุนโดย สกสว. และ (4) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการนำผลงานวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์

2.3) ทัศนคติ ประกอบด้วย (1) ทัศนคติที่มีต่อระบบ ววน. (2) ทัศนคติที่มีต่อกองทุนส่งเสริม ววน. และ (3) ทัศนคติที่มีต่อบทบาทและความสำคัญของ สกสว.

3) ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมุ่งประเมินผลการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว. โดยพิจารณาจากระดับการรับรู้ข่าวสารที่ถูกสื่อสารจาก สกสว. และระดับของทัศนคติซึ่งสามารถสะท้อนให้เห็นถึงความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. ความเชื่อมั่นในการบริหารกองทุน ววน. โดย สกสว. ที่สะท้อนถึงภาพลักษณ์ของ สกสว. ในสายตาผู้มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านทัศนคติเชิงบวกที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการสื่อสาร โดยผลการสำรวจอาศัยกรอบการดำเนินงานของ สกสว. เป็นกรอบในการประเมิน ดังนี้

- 1) การสื่อสารด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 2) การสื่อสารด้านบริหารระบบงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 3) การสื่อสารด้านระบบและเครือข่ายวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- 4) การสื่อสารด้านระบบการจัดการผลผลิตและผลกระทบ

1.4 นิยามศัพท์

1) การเปิดรับข่าวสาร หมายถึง ประเภทช่องทางและความบ่อยครั้งในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมผ่านสื่อประเภทต่าง ๆ ประกอบด้วย (1) สื่อของ สกสว. (2) สื่อของหน่วยงานอื่น ๆ (3) สื่อมวลชน (4) สื่อประเภทอื่น ๆ ซึ่งประกอบไปด้วย (1.1) ระดับความบ่อยครั้งในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ผ่านสื่อประเภทต่างๆ (1.2) ระดับความบ่อยครั้งในการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน.และ สกสว.

2) การรับรู้ข่าวสาร หมายถึง ประเภทเนื้อหาที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้และการจดจำได้เกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ซึ่งประกอบไปด้วยระดับการรับรู้และจดจำได้ในประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และผลการปฏิบัติงานของ สกสว. ประกอบด้วย 3 ด้าน 13 ประเด็น ดังนี้

ด้านที่1 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน.

ประเด็นที่ 1 ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของระบบ ววน. ต่อการพัฒนาคอนไทยมีสมรรถนะและทักษะสูง ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ประเด็นที่ 2 ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของระบบ ววน. ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ประเด็นที่ 3 ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของระบบ ววน. ต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

ด้านที่2 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับกองทุนส่งเสริม ววน.

ประเด็นที่ 4 ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของกองทุน ววน. ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ประเด็นที่ 5 ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของกองทุน ววน. ต่อการพัฒนาสังคมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การยกระดับการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาท้าทายด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก

ประเด็นที่ 6 ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของกองทุน ววน. ต่อการศึกษาและการเรียนรู้ ได้แก่ การพัฒนากำลังคนของประเทศ ให้มีสมรรถนะและทักษะสูงด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และเพียงพอต่อการ พลิกโฉมประเทศ

ประเด็นที่ 7 ข่าวสารเกี่ยวกับความสำคัญของกองทุน ววน. ต่อการพัฒนาและยกระดับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อวางรากฐานอนาคต ได้แก่ การสร้าง องค์กรความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้าล้ำยุค

ด้านที่ 3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทของ สกสว.

ประเด็นที่ 8 ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทในการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัยและนวัตกรรมในระดับชาติและนานาชาติ

ประเด็นที่ 9 ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทในการกำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ

ประเด็นที่ 10 ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทในการบริหารกองทุน ววน.

ประเด็นที่ 11 ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานในระบบวิจัยและนวัตกรรม

ประเด็นที่ 12 ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทในการพัฒนาระบบและเครือข่ายวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ประเด็นที่ 13 ข่าวสารเกี่ยวกับบทบาทการผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

3) ทัศนคติ หมายถึง แนวความคิดเห็นและความรู้สึกนึกคิดของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่องานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในหลากหลายมิติ ตลอดจนความคิดเห็นและความรู้สึกที่มีต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. และ สกสว. ซึ่งสามารถบ่งชี้ให้เห็นถึงระดับความตระหนักในความสำคัญของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อระบบ ววน. และ สกสว. ตลอดจนสามารถสะท้อนความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ของ สกสว. ในมุมมองของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบไปด้วย 3.1) ทัศนคติที่มีต่อระบบ ววน. 3.2) ทัศนคติที่มีต่อกองทุนส่งเสริม ววน. และ 3.3) ทัศนคติที่มีต่อบทบาทและความสำคัญของ สกสว.

1.5 ตัวชี้วัด กลยุทธ์องค์กรที่คาดหวัง

- 1) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ตระหนักในความสำเร็จและสนับสนุนระบบ ววน.
- 2) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่ตระหนักในความสำเร็จและบทบาทของ สกสว. และกองทุนส่งเสริม ววน.
- 3) ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของกลุ่มผู้กำหนดนโยบายที่ตระหนักในความสำเร็จและบทบาทของ สกสว., กองทุนส่งเสริม ววน. และระบบ ววน. และยินดีให้การสนับสนุน

1.6 ผลที่คาดว่าจะได้รับเมื่อสิ้นสุดการวิจัย

- 1) ผลการศึกษาจะช่วยสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักใน
ความสำคัญของ ระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกว. ซึ่งสามารถนำข้อมูลมา
ประกอบการวางแผนปรับปรุงงานด้านการสื่อสารให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายยิ่งขึ้น
- 2) ผลการศึกษาจะช่วยสะท้อนถึงภาพลักษณ์ตลอดจนระดับความเชื่อมั่นในการบริหารกองทุน
ววน. ของ สกว. ในมุมมองของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งข้อค้นพบจะนำไปสู่การพัฒนาการสื่อสารเพื่อยกระดับ
ภาพลักษณ์และสร้างความเชื่อมั่นในการบริหารกองทุน ววน. ของ สกว. ต่อไป
- 3) ผลการศึกษาจะช่วยให้ สกว. ทราบมีแนวทางการออกแบบการสื่อสารด้านวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมที่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้เกิดความเข้าใจอันดีและความตระหนักถึง
ความสำคัญของวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมต่อการพัฒนาประเทศ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรม

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสังเคราะห์เป็นแนวทางและขอบเขตในการวัดตัวแปรต่าง ๆ ตลอดจนนำมาเป็นข้อมูลเพื่อสนับสนุนการกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยคณะผู้วิจัยใช้มุมมองแนวคิดการประชาสัมพันธ์ในการทำความเข้าใจการสื่อสารของ สกสว. ที่ผ่านมา ซึ่งปรากฏเป็นรูปแบบการสื่อความหมายทางด้านความคิดเห็นและข่าวสารจากหน่วยงานคือ สกสว. ไปสู่กลุ่มประชาชนที่เกี่ยวข้องโดยมุ่งหวังจะสร้างผลประโยชน์ร่วมกันทั้งสองฝ่ายคือ องค์กรและกลุ่มประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประกอบไปด้วยแนวคิดต่าง ๆ ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์
 - 2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร
 - 2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้
 - 2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ
- มีรายละเอียด ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์

องค์ความรู้ด้านการประชาสัมพันธ์นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำเนินงานขององค์กรให้ราบรื่น ด้วยเพราะการประชาสัมพันธ์นั้นถือว่าเป็นกระบวนการหนึ่ง que แสดงถึงความพยายามในการจัดการสื่อสารเพื่อสร้างความชื่นชอบระหว่างองค์กรกับกลุ่มสาธารณชน (Publics) ที่หลากหลาย โดยมีจุดประสงค์ในการรักษาความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่างๆ เอาไว้ วิรัช ลภีรัตนกุล (2546) ได้ให้ความหมายของการประชาสัมพันธ์ว่าเป็นการดำเนินงานและสร้างสรรค์ และดำรงไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์การสถาบันกับกลุ่มประชาชน เช่นเดียวกับ David W. Guth and Charles Marsh (2009) ที่อธิบายความหมายของการประชาสัมพันธ์ไว้ 4 ประเภท ดังต่อไปนี้

- (1) การประชาสัมพันธ์เป็นหน้าที่ในการจัดการความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรและสาธารณชนที่มีต่อความสำเร็จขององค์กรในการจะก้าวไปเป็นองค์กรระดับแนวหน้า
- (2) การประชาสัมพันธ์เป็นการสื่อสารสองทาง ไม่ใช่แค่การบอกกับสาธารณชนแต่รวมถึงการรับฟังอีกฝ่าย ความเต็มใจในการรับฟังจะเป็นส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดกระบวนการการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน
- (3) การประชาสัมพันธ์ คือ การวางแผนกิจกรรมที่ต้องมีการเตรียมงานอย่างระมัดระวัง และเกี่ยวข้องกับภารกิจขององค์กร และสัมพันธ์กับความต้องการของของสาธารณชน
- (4) การประชาสัมพันธ์ เป็นการใช้นวัตกรรมพื้นฐานจากการวิจัย กล่าวคือ ทั้งการศึกษาวิจัยอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ เพื่อรวบรวมข้อมูลประกอบการตัดสินใจด้านการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (5) การประชาสัมพันธ์ต้องเกี่ยวข้องกับการรับผิดชอบต่อสังคม ความรับผิดชอบของนักประชาสัมพันธ์จะต้องมากกว่าสิ่งที่องค์กรเป็นอยู่ นักประชาสัมพันธ์จะต้องนำเสนอบทบาทอย่าง สร้างสรรค์ในสังคม

โดยการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ขององค์กรสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกระทำ คือ การบอกกล่าว ชี้แจงให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในองค์กรอย่างถูกต้อง โดยที่ผ่านมา สกสว. ได้ดำเนินการประชาสัมพันธ์เพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบาย วัตถุประสงค์ของระบบ ววน. ตลอดจนสื่อสารเกี่ยวกับกิจกรรม ผลงานของ สกสว. ในมิติต่างๆ ตลอดจนเรื่องราวความรู้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมให้ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ได้ทราบและเข้าใจ เพื่อเสริมสร้างให้เกิดความร่วมมือจากกลุ่มประชาชน

เมื่อพิจารณาวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ตามแนวคิดของ Sam Black (1975) สามารถสรุปวัตถุประสงค์ของการประชาสัมพันธ์ไว้ 3 ประการ ดังนี้

- (1) เพื่อสร้างความนิยม (Positive steps to achieve goodwill) กล่าวคือ ความนิยม (Goodwill) เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กร การประชาสัมพันธ์มีบทบาทในการกระตุ้นเพื่อเสริมสร้างและรักษาความนิยม เพื่อให้นโยบายและกิจกรรมขององค์กรราบรื่นไปได้ด้วยดี

(2) เพื่อปกป้องและรักษาชื่อเสียง (Action to safeguard reputation) เป็นการป้องกัน และ
แก้ไขความเข้าใจผิดของสาธารณชน ซึ่งส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กร

(3) เพื่อรักษาความสัมพันธ์ภายในองค์กร (Internal relationships) การประชาสัมพันธ์ภายใน
องค์กรหมายถึง การสื่อสารกับคนภายในองค์กรเพื่อให้บุคลากรได้เข้าใจนโยบายและการดำเนินงานขององค์กร
โดย Cutip and Scott (2006) ได้อธิบายกระบวนการวางแผนการประชาสัมพันธ์ทั้งหมด 4 ขั้นตอน
ดังนี้

1. การระบุปัญหาของการประชาสัมพันธ์ เป็นขั้นตอนแรกในการสำรวจปัญหา ศักยภาพการณ
ตรวจสอบความรู้ ความคิดเห็น ทัศนคติและพฤติกรรมต่างๆ ของผู้ที่เกี่ยวข้องและนำข้อคิดเห็นเหล่านั้นมา
วิเคราะห์ถึงสถานการณ์ที่องค์กรกำลังเผชิญ เพื่อนำไปสู่การวางแผนงานดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่ถูกต้อง

2. การวางแผนและกำหนดกิจกรรม นำข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์สถานการณ์มาช่วยในการ
ตัดสินใจในการวางแผนงานประชาสัมพันธ์ โดยกำหนดวัตถุประสงค์การวางแผนกลยุทธ์การสื่อสาร กลวิธีและ
วางเป้าหมายของแผนงาน ในขั้นตอนนี้พนักงานประชาสัมพันธ์จะต้องค้นหาคำตอบที่ว่า “จากข้อมูลที่ได้รับมาใน
ขั้นตอนแรกจะต้องทำอย่างไร และจะสื่อสารอะไรออกไป”

3. การทำการสื่อสารและดำเนินกิจกรรมด้านการประชาสัมพันธ์ ขั้นตอนนี้เป็นการปฏิบัติงานตาม
แผนที่วางไว้เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร คำถามในขั้นตอนนี้คือ “ใครคือ กลุ่มเป้าหมายที่จะองค์กรจะ
สื่อสาร ต้องสื่อสารเมื่อไหร่ ที่ไหนและอย่างไร”

4. การประเมินผลการประชาสัมพันธ์ ขั้นสุดท้ายเป็นการประเมินผลความสำเร็จของแผน
ประชาสัมพันธ์ว่าบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่และอย่างไร ผ่านการสำรวจทัศนคติและความคิดเห็น
ของประชาชนที่มีต่อองค์กร มีแนวทางในการตอบคำถามว่า “การทำงานของพวกเราเป็น อย่างไรบ้าง”

ดังนั้นเมื่อพิจารณาการวิจัยในครั้งนี้ไปตามกรอบวิธีคิดข้างต้นจะพบว่า การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยที่มุ่ง
สำรวจและรวบรวมข้อมูลที่จะนำไปสู่การออกแบบการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ สกสว. ในอนาคต ตาม
กระบวนการประชาสัมพันธ์ในขั้นตอนแรก ในขณะที่เดียวกันการดำเนินโครงการครั้งนี้ยังเป็นการประเมินผลการ
สื่อสารของ สกสว. ที่ผ่านม่อีกด้วยสำหรับการประเมินผลการประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ คณะผู้วิจัยจึงกำหนดตัว
แปรในการศึกษาสำคัญ 3 ตัวแปร ซึ่งสามารถบ่งชี้ถึงระดับประสิทธิภาพในการสื่อสารของ สกสว. ในปีที่ผ่านมา ประกอบไปด้วย (1) การเปิดรับข่าวสารในฐานะตัวแปรต้นที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงไปของ (2) ตัวแปรการ
รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน.และบทบาทของ สกสว. ซึ่งจะก่อให้เกิด (3) ทัศนคติเชิงบวกที่จะเป็น
แรงผลักดันให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องแสดงพฤติกรรมสนับสนุนการดำเนินงานของ สกสว. ต่อไป ทั้งนี้คณะผู้วิจัยได้
ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรดังกล่าวเพื่อมาผสานกันเป็นกรอบแนวทางในการ
วิจัย มีรายละเอียด ดังนี้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับข่าวสารของกลุ่มเป้าหมายที่รับข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. และ สกสว. ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ นั้นย่อมเป็นตัวชี้วัดหนึ่งซึ่งแสดงถึงความสนใจในข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. และ สกสว. ของประชาชน อีกทั้งการเปิดรับข่าวสารนี้เองจะเป็นปัจจัยสำคัญที่เชื่อมโยงไปก่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจในระบบ ววน. และ สกสว. ในลำดับต่อไป ซึ่งการเปิดรับหรือการรับชม (Exposure) จะเกิดขึ้นเมื่อประสาทสัมผัสของบุคคลได้รับการกระตุ้นจากสิ่งเร้า ทำให้เกิดความรู้สึก เช่น การได้เห็น การได้ยิน การได้ฟัง และการได้กลิ่น เป็นต้น บุคคลจะเปิดรับสิ่งเร้าเหล่านั้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสนใจและความเกี่ยวข้องของสิ่งเร้าที่มีต่อตนเองโดยจะเลือกเปิดรับเฉพาะสิ่งเร้าที่ตนสนใจและอาจหลีกเลี่ยงการเปิดรับสิ่งเร้าที่ไม่น่าสนใจหรือไม่สำคัญต่อตนเอง (Assael, 1998)

หากวิเคราะห์พฤติกรรมกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของกลุ่มเป้าหมายของ สกสว. ไปตามกรอบแนวคิดของ McCombs และ Becker (1979) สามารถจำแนกการเปิดรับสื่อ (Media Exposure) ซึ่งประกอบไปด้วยพฤติกรรมต่างๆ ดังนี้

(1) การแสวงหาข้อมูลข่าวสาร (Information seeking) กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายจะแสวงหาข้อมูลเมื่อต้องการให้มีความคล้ายคลึงกับบุคคลอื่นในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือเรื่องทั่ว ๆ ไป ซึ่งเป็นการแสวงหาข่าวสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเพื่อประโยชน์ในเชิงสังคม

(2) การเปิดรับข้อมูลข่าวสาร (Information receptivity) กล่าวคือ กลุ่มเป้าหมายจะเปิดรับสื่อเมื่อต้องการทราบข้อมูลที่ตนเองสนใจหรือมีความอยากรู้อยากเห็น เช่น เข้าเว็บไซต์เพื่อติดตามข่าวสารการให้ทุนวิจัย เปิดดูสื่อสังคมประเภทวิดีโอสตีมมิ่งเฉพาะเรื่องหรือรายการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยที่ตนเองสนใจ หากมีข้อมูลข่าวสารที่มีความสำคัญเกี่ยวข้องกับตนเองก็จะให้ความเอาใจใส่ในการอ่านหรือดูเป็นพิเศษ

ทั้งนี้ในการเปิดรับข่าวสารของมนุษย์นั้น สื่อประเภทต่าง ๆ ไม่ได้มีอิทธิพลโดยตรงเสมอไป ทั้งนี้เพราะธรรมชาติของมนุษย์ที่มีความคิดเป็นของตนเอง ประกอบกับเวลาและความสามารถในการเปิดรับสื่อที่จำกัด ผู้รับสารจึงเลือกที่จะเปิดรับสื่อผ่านกระบวนการเลือกสรร (Selective process) ที่แตกต่างกันไปตามประสบการณ์ ความต้องการ ความเชื่อ ทัศนคติ ความรู้สึกนึกคิด และแรงจูงใจ โดย Klapper (1960) ได้กล่าวว่า กระบวนการเลือกรับข่าวสาร หรือการเปิดรับข่าวสารเปรียบเสมือนเครื่องกรองข่าวสารในการรับรู้ของมนุษย์ ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้

(1) การเลือกเปิดรับหรือการเลือกใช้ (Selective Exposure) บุคคลจะเลือกเปิดรับสื่อและข่าวสารจากแหล่งสารต่างๆ ตามความสนใจและความต้องการของตน โดยทั่วไปในการเปิดรับข่าวสารของผู้รับสารมักจะเลือกรับสิ่งที่สนับสนุนความคิดของตนเสมอ นอกจากนั้น การเลือกรับข่าวสารยังขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ระดับการศึกษา อายุ อาชีพ รายได้ เป็นต้น รวมไปถึงศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรมด้วย

(2) การเลือกให้ความสนใจ (Selective Attention) นอกจากบุคคลจะเลือกเปิดรับข่าวสารแล้ว บุคคลยังเลือกให้ความสนใจต่อข่าวสารที่ได้รับ โดยสอดคล้องหรือสนับสนุนทัศนคติและความเชื่อดั้งเดิมของ

บุคคลนั้นๆ ในขณะที่เดียวกันก็พยายามหลีกเลี่ยงการเปิดรับข่าวสารที่ขัดต่อทัศนคติหรือความคิดดั้งเดิม เพราะการได้รับข่าวสารที่ไม่สอดคล้องกับความรู้สึก จะทำให้บุคคลไม่พึงพอใจอันก่อให้เกิดภาวะทางจิตใจที่ไม่สมดุล (Cognitive Dissonance) และสับสนได้

(3) การเลือกรับรู้และการตีความหมาย (Selective Perception and Selective Interpretation) เมื่อบุคคลเปิดรับข่าวสารจากแหล่งใดแหล่งหนึ่งแล้ว ผู้รับสารอาจมีการเลือกรับรู้และเลือกตีความหมายที่ได้รับตามประสบการณ์ของแต่ละคน เพราะความหมายของข่าวสารที่ส่งไปไม่ได้อยู่ที่ตัวอักษร รูปภาพ หรือคำพูดเท่านั้น แต่อยู่ที่ผู้รับสารจะมีการตีความข่าวสารที่ได้รับมาตามความเข้าใจ ทัศนคติ ประสบการณ์ ความเชื่อ ความต้องการ สภาวะอารมณ์ และแรงจูงใจของตนในขณะนั้น

(4) การเลือกจดจำ (Selective Retention) หลังจากที่บุคคลเลือกให้ความสนใจ เลือกรับรู้ และตีความข่าวสารไปในทิศทางที่สอดคล้องกับทัศนคติ และความเชื่อของตนแล้ว บุคคลยังเลือกที่จะจดจำเนื้อหาสาระของสารในส่วนที่ต้องการจดจำเข้าไปเก็บไว้เป็นประสบการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็มักจะลืมข่าวสารที่ไม่ตรงกับความสนใจของตนเอง เท่ากับเป็นการช่วยเสริมให้ทัศนคติ หรือความเชื่อของผู้รับสารมั่นคงยิ่งขึ้น

หากพิจารณาการเปิดรับข่าวสารในมูมงานประชาสัมพันธ์ที่องค์กรต่างมุ่งทำการสื่อสารผ่านหลากหลายช่องทางเพื่อนำสารไปยังกลุ่มเป้าหมายของตน ดังนั้นสื่อต่าง ๆ จึงนับได้ว่าเป็นองค์ประกอบที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นตัวกลางในการนำสารจากองค์กรไปยังผู้รับสาร สื่อจึงมีส่วนสำคัญในการกำหนดความสำเร็จหรือประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการประชาสัมพันธ์ที่จะทำให้อุปสรรคเป้าหมายเกิดการรับรู้ ทัศนคติ ตลอดจนพฤติกรรมในแนวทางที่องค์กรต้องการ Hoyer and Macinnis (2001) กล่าวว่า การเปิดรับ (Exposure) เป็นสิ่งสะท้อนกระบวนการที่ผู้บริโภครับรู้ถึงสิ่งกระตุ้นที่เข้ามาผ่านสัมผัสทั้งห้า เมื่อกล่าวถึงสิ่งกระตุ้นทางการตลาด (marketing stimuli) ว่าเป็น เครื่องมือที่นักการตลาดใช้สื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ หรือตราสินค้าผ่านทาง การโฆษณา พนักงานขาย บรรลุภัณฑ์ เป็นต้น หรือผ่านทางแหล่งข้อมูลที่ไม่ใช่การตลาด เช่น การพูดปากต่อปาก เป็นต้น

เมื่อพิจารณาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของ สกสว. ในปีที่ผ่านมาจะพบว่าได้ใช้หลากหลายเครื่องมือในการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักในความสำเร็จของระบบ ววน. ตลอดจนบทบาทของ สกสว. เช่น

(1) สื่อบุคคล หมายถึง บุคลากรของ สกสว. ที่มีบทบาทในการสื่อสารกับกลุ่มเป้าหมายในลักษณะเผชิญหน้าทั้งในรูปแบบของการสนทนาหรือในรูปแบบของการประชุม

(2) สื่อมวลชน หมายถึง สื่อที่สามารถนำสารจาก สกสว. ไปสู่ผู้รับสาร ซึ่งประกอบด้วยคนจำนวนมากได้อย่างรวดเร็วภายในเวลาเดียวกันหรือในเวลาใกล้เคียงกัน ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์ เช่น การเผยแพร่ข่าวงานแถลงผลงานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่ผ่านมา

(3) สื่อออนไลน์ เช่น การสื่อสารผ่านช่องทางแพลตฟอร์มดิจิทัล (Digital Platform) ที่เป็นเครือข่ายสื่อสังคมออนไลน์ (Social Network) ได้แก่ Facebook YouTube และ Instagram และสื่อเว็บไซต์ www.researchcafe.org

(4) สื่อกิจกรรม หมายถึง กิจกรรมประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่ สกสว. จัดขึ้นซึ่งถือว่าเป็นเครื่องมือการประชาสัมพันธ์ที่เปิดโอกาสให้สาธารณชนเป้าหมายเข้ามามีส่วนร่วม เช่น การสัมมนา การประชุมระดมสมอง

(5) สื่อเฉพาะกิจ หมายถึง สื่อที่ถูกผลิตขึ้นมาโดยมีเนื้อหาเฉพาะและจุดมุ่งหมายหลักอยู่ที่ผู้รับสารเฉพาะกลุ่ม เช่น การจัดทำเอกสาร TSRI Policy Brief และ TSRI Expert Judgement สื่อวิถีทัศน์ในรูปแบบรายการสัมภาษณ์ (Interview Program)

ในงานวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยดำเนินการวัดพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร โดยอาศัยแนวคิดของ McLeod และ O'Keefe (1972) ที่ระบุว่ามีความถี่ที่วัดที่สามารถนำมาใช้ได้ 2 ประเภท คือ

(1) วัดจากเวลาที่ใช้ในการเปิดรับข่าวสาร คือ การวัดจากระยะเวลาที่บุคคลเปิดรับข่าวสารนั้นๆ ในแต่ละครั้ง เช่น ระยะเวลาที่ใช้ในการชมรายการโทรทัศน์ ระยะเวลาที่รับฟังพอดแคส เป็นต้น

(2) วัดจากความถี่ของการเปิดรับข่าวสาร คือ การวัดจากความถี่ในการเปิดรับข่าวสารของแต่ละบุคคลแยกตามประเภทเนื้อหา สื่อหรือช่องทางการสื่อสารที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารเข้าด้วยกัน

ในงานวิจัยนี้คณะผู้วิจัยกำหนดให้วัดพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากความถี่ของการเปิดรับข่าวสารซึ่งสามารถสะท้อนประสิทธิภาพของสื่อในงานประชาสัมพันธ์ในแง่การเข้าถึงได้

2.3 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการรับรู้

การประชาสัมพันธ์นั้นเป็นการสื่อสารที่มุ่งเผยแพร่ข่าวสารที่องค์กรต้องการไปยังกลุ่มเป้าหมายเพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ส่งผลไปยังทัศนคติและก่อให้เกิดพฤติกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อองค์กรในที่สุด โดยความรู้เกี่ยวกับตราสินค้าองค์กร (Corporate Brand Knowledge) เปรียบได้กับกุญแจหลักที่สำคัญในการสร้างคุณค่าตราสินค้าองค์กร (Corporate Brand Equity) ดังนั้นการทำความเข้าใจในเนื้อหาและโครงสร้างของความรู้เกี่ยวกับตราสินค้าองค์กรในความทรงจำของกลุ่มเป้าหมายจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งความรู้เกี่ยวกับตราสินค้าองค์กรของกลุ่มเป้าหมายสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 องค์ประกอบหลักที่สำคัญ อันได้แก่ การตระหนักรู้ในตราสินค้า (Brand Awareness) และภาพลักษณ์ตราสินค้า (Brand Image)

โดยการตระหนักรู้ในตราสินค้าองค์กร (Corporate Brand Awareness) คือ ความสามารถในการแยกแยะหรือระบุถึงตราสินค้าภายใต้สถานการณ์ที่ต่างกันออกไปได้ โดยการตระหนักรู้ในตราสินค้านั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ คือ ระดับการจดจำได้ (Recognition) และระดับการระลึกได้ (Recall) ถึงตราสินค้า ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ Aaker (1996) กล่าวคือ

(1) การรู้จักแบบระลึกได้ (Brand Recall) หมายถึง การที่กลุ่มเป้าหมายสามารถจดจำองค์กรได้โดยไม่ต้องมีสิ่งใดสิ่งหนึ่งช่วยให้เขาระลึกถึง

(2) การรู้จักแบบมีสิ่งกระตุ้น (Brand Recognition) หมายถึง การที่กลุ่มเป้าหมายสามารถจดจำองค์กรได้โดยอาศัยสิ่งใดสิ่งหนึ่งช่วยให้เขาระลึกถึงได้ ซึ่งอาจจะเป็นการวัดโดยการใช้ชุดของตัวช่วยต่างๆ (Set of Cues) เช่น การบอกใบ้ด้วยภารกิจขององค์กรจากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่างเอ่ยถึงองค์กรที่นึกขึ้นได้

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยกำหนดการวัดการรับรู้และการตระหนักถึงความสำคัญต่อระบบ
ววน. และ บทบาทของ สกสว. โดยอาศัยภารกิจและเนื้อหา (Content) ที่ สกสว. เผยแพร่เป็นเกณฑ์ในการวัด
ระดับการรับรู้เพื่อให้การวัดระดับการรับรู้ครั้งนี้ครอบคลุมทุกภารกิจของ สกสว. ประกอบไปด้วย

- (1) การรับรู้บทบาทด้านนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- (2) การรับรู้บทบาทด้านบริหารระบบงบประมาณด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- (3) การรับรู้บทบาทด้านระบบและเครือข่ายวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- (4) การรับรู้บทบาทด้านระบบการจัดการผลิตและผลกระทบ

ระดับการรับรู้บทบาทเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายสามารถ
อธิบายได้ถึงความแตกต่างระหว่าง สกสว. กับหน่วยงานอื่นๆ ซึ่งความแข็งแกร่งในการรับรู้นี้เองเป็นหนึ่งใน
องค์ประกอบสำคัญของสิ่งที่เรียกว่าการมีคุณค่าตราสินค้าองค์กรในสายตาของผู้บริโภค

2.4 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับทัศนคติ

การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์นั้นจุดมุ่งหมายสำคัญหนึ่งคือ การสื่อสารเพื่อสร้างทัศนคติเชิงบวก
ให้เกิดขึ้นกับองค์กร ด้วยเพราะทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายในเชิงบวกนั้นจะนำไปสู่พฤติกรรมในทางสนับสนุน
องค์กรในด้านต่างๆ นอกจากนี้ตามแนวคิดของ Aaker (1991) ยังชี้ให้เห็นว่าทัศนคติเชิงบวกของกลุ่มเป้าหมาย
ที่เข้มแข็งยังจะช่วยเพิ่มคุณค่าตราสินค้าองค์กร (Brand Equity) อีกด้วย โดย Aaker อธิบายว่า ตราสินค้าที่
ผู้บริโภคมองเห็นว่ามีคุณค่าจะเป็นตราที่ผู้บริโภคมีทัศนคติที่ดีต่อคุณสมบัติของสินค้าและชื่นชอบตราสินค้านั้น

เมื่อพิจารณาความหมายของทัศนคติ (Attitude) จะพบว่าหมายถึง วิธีการที่แต่ละคนคิด รู้สึก และ
กระทำต่อสภาวะแวดล้อมหรือเป็นปริมาณของความรู้สึก (Affect of Feeling Quantity) ทั้งทางบวกและทาง
ลบที่มีต่อสิ่งที่มีกระตุ้นหรือเป็นความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อวัตถุใดๆ ทั้งในด้านที่ดี
และไม่ดีด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย (สุภาพรณี พลนิกร, 2548)

ทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายนั้นมีพื้นฐานมาจากชนิดและขนาดของข่าวสารที่แต่ละคนได้รับมา
รวมทั้งขึ้นอยู่กับลักษณะของแหล่งที่มาของข่าวสาร ดังนั้นในการสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ ทัศนคติจึงเป็น
ตัวแปรสำคัญที่มีอยู่ระหว่างการรับรู้และการตอบสนองต่อข่าวสารประชาสัมพันธ์ ด้วยการแสดงออกทาง
พฤติกรรมของผู้รับที่มีต่อข่าวสารแต่ละประเภทที่พบ ดังที่ Rogers (1978) กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่าง
ทัศนคติกับพฤติกรรมไว้ว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกและความโน้มเอียงของจิตใจที่มีต่อคนรอบข้าง วัตถุหรือ
สถานการณ์ต่างๆ หรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สนับสนุนหรือไม่สนับสนุน ชอบหรือไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย
ทัศนคติของบุคคลสามารถเปลี่ยนแปลงได้ โดยทัศนคติมีรากฐานมาจากประสบการณ์ ความรู้ที่ได้จาก
ประสบการณ์ และส่งผลต่อพฤติกรรมในอนาคตได้ทัศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้า

ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงไปของทัศนคติในเชิงบวกจึงเป็นตัวชี้วัดได้ถึงประสิทธิผลของการสื่อสาร โดย
อาจกล่าวได้ว่ารับรู้ข่าวสารจากการประชาสัมพันธ์จะช่วยเข้าไปหนุนเสริมทัศนคติของกลุ่มเป้าหมายให้เป็นไป
ในทิศทางที่องค์กรต้องการ ทั้งนี้เมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงในทิศทางใดแล้วกลุ่มเป้าหมายก็มีแนวโน้มแสดงออก
พฤติกรรมที่สอดคล้องไปตามทิศทางทัศนคตินั้น

ทั้งนี้เมื่อพิจารณาจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์และภารกิจของ สกสว. จะพบว่าการสื่อสารนั้นจะช่วยให้เกิดทัศนคติเชิงบวกใน 3 ด้าน คือ (1) ทัศนคติที่มีต่องานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (2) ทัศนคติที่มีต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. และ (3) ทัศนคติที่มีต่อบทบาทและความสำคัญของ สกสว.

โดยในการวัดทัศนคติที่กลุ่มเป้าหมายมีต่องานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม บทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. และ สกสว. นั้น คณะผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดในการวัดตามคุณลักษณะอันเป็นสามัญของทัศนคติ 2 ประการ (กมลรัตน์ หล้าสูงษ์ ,2527) ได้แก่

(1) ทิศทาง (Direction) หมายถึง การประเมินค่าความรู้สึก ความรู้สึก และความพร้อมที่จะกระทำว่ามีคุณประโยชน์ มีโทษ ดี เลว กล่าวคือ เป็นการวัดทัศนคติของบุคคลว่ามีความรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้นๆ ว่าดีหรือเลว ในกรณีที่ว่าองค์ประกอบทางด้านความรู้ นอกจากนี้ยังวัดว่าบุคคลนั้นมีความรู้สึกชอบไม่ชอบ พอใจไม่พอใจและพร้อมกระทำหรือตอบสนองต่อสิ่งนั้นเป็นอย่างไร โดยเป็นการวัดสำหรับองค์ประกอบทางด้านความรู้สึก และองค์ประกอบทางด้านความพร้อมที่จะทำตามลำดับการวัดทัศนคติเกี่ยวกับทิศทางแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ ทัศนคติทางบวกทัศนคติทางลบ และทัศนคติเป็นกลาง

(2) ปริมาณหรือความเข้มข้น (Magnitude) หมายถึง ความเข้มข้นหรือปริมาณความรุนแรงของทัศนคติในทิศทางบวกคือ ชอบ พอใจ และในทิศทางลบ คือ ไม่ชอบ ไม่พอใจ ว่ามีความรุนแรงมากน้อยเพียงใด ความเข้มข้นดังกล่าวมี 2 ขนาดคือ เข้มข้นมากและเข้มข้นน้อย ขึ้นอยู่กับความสำคัญของสิ่งนั้น เรื่องนั้น บุคคลนั้นหรือความพิวพันของบุคคลนั้นต่อสิ่งนั้น

การศึกษาครั้งนี้คณะผู้วิจัยได้เลือกใช้รูปแบบการวัดทัศนคติของลิเคิร์ต (Likert) โดยเป็นการรวบรวมประเด็นคำถามต่างๆ ที่แสดงว่ามีทำที่ในทางบวกหรือทางลบต่องานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. และ สกสว.

เมื่อพิจารณางานวิจัยที่ผ่านมาพบว่ามีงานวิจัยที่ได้รับทุนสนับสนุนจาก สกสว. และ สกสว. ที่มุ่งศึกษาและพัฒนาตราสินค้าองค์กร สกสว. ตลอดจนการสื่อสารนโยบายการวิจัยและงานวิจัยที่น่าสนใจ ดังนี้

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาตราสินค้าองค์กร สกสว. ที่ศึกษาโดย อริชัย อรรถอุดม (2558) ผลวิจัยพบว่า สุขภาพแบรนด์ สกสว. อยู่ในระดับดีทุกด้านโดยด้านที่มีสุขภาพดีมากที่สุดสองด้านแรกคือ ด้านคุณค่าของตัวองค์กร (Organization Equity) และ ด้านภาพลักษณ์ (Image Equity) จากนั้นรองลงไปคือด้านช่องทางการสื่อสาร (Channel Equity) ด้านนักวิจัย (Customer Equity) ด้านชื่อเสียง (Reputation Equity) ส่วนด้านที่กลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องประเมินต่ำที่สุดคือด้าน เอกลักษณ์ด้านการมองเห็น (Visual Equity) เมื่อพิจารณาถึงลักษณะทางบุคลิกภาพของ สกสว. พบว่ากลุ่มนักวิจัยผู้รับทุน สกสว. ให้ความคิดเห็นว่าบุคลิกภาพแบรนด์สกสว. มีความเชี่ยวชาญ (Technical) โดยมีคะแนนสูงสุด รองลงมา คือ น่าเชื่อถือ (Reliable) และเป็นต้นแบบ (Original) ซึ่งบุคลิกภาพเช่นนี้ทำให้ สกสว. มีภาพลักษณ์องค์กรที่เหมือนคนในวัยสูงอายุ ดังนั้นการสื่อสารเพื่อปรับภาพลักษณ์องค์กรให้ดูอ่อนวัยสามารถประยุกต์ใช้กลยุทธ์การตลาดอายุให้แบ

รนต์ (Brand Rejuvenations) สร้างการสื่อสารด้วยภาษา สโลโก้ที่ทันสมัย การเลือกใช้สื่อใหม่ ๆ จะทำให้องค์กรดูแจ่มใส

ในส่วนการสื่อสารเพื่อผลักดันการรับรู้คุณค่างานวิจัย ซึ่งที่ผ่านมาทีมงานวิจัยที่ศึกษาแนวทางการสื่อสารงานวิจัยที่น่าสนใจสะท้อนความมุ่งมั่นในการสื่อสารงานวิจัยให้เกิดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม เช่นงานของ อภิวัฒน์ ภูมรา (2560) ที่ศึกษาการสื่อสารงานวิจัยสู่การเตรียมพร้อมสังคมสูงอายุ ซึ่งมีข้อค้นพบส่วนหนึ่งที่น่าสนใจคือ การนำเสนอองค์ความรู้งานวิจัยที่ได้รับความสนใจมากนั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับเรื่องสุขภาพและเศรษฐกิจที่จะช่วยให้ผู้ชมสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นปกติสุขเพราะเป็นเรื่องที่ผู้ชมให้ความสำคัญมากเป็นอันดับแรกๆ

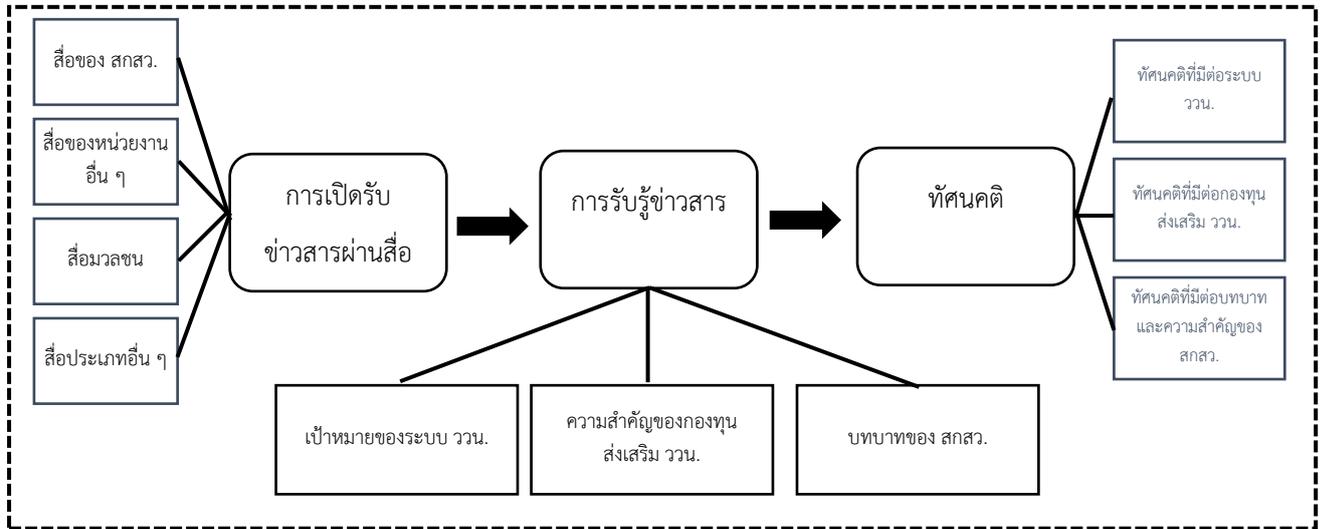
งานวิจัยของ ธเนศ รัตนกุล (2562) ที่ศึกษาเพื่อการผลิตสื่อสารคดีดิจิทัลเพื่อสื่อสารงานวิจัย ซึ่งเป็นโครงการที่มุ่งผลิตสื่อสารคดีขนาดสั้นสำหรับออนไลน์และบทความสำหรับแผนแพรผลงานวิจัยที่ได้รับทุนจาก สกว. ผลการวิจัยชี้ให้เห็นอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการสื่อสารงานวิจัยคือ ข้อมูลงานวิจัยไม่ทันสมัยเป็นงานวิจัยที่จบไปแล้วหลายปีทำให้เป็นอุปสรรคต่อการดึงดูดความสนใจของผู้ชม

งานวิจัยของ แทนไท ประเสริฐกุล (2559) ที่ศึกษาการใช้สื่อ PODCAST และรายการ WITCAST เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของ สกว. ออกสู่ประชาชนผู้ใฝ่รู้ทั่วไป ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อรายการโดยรวมอยู่ในระดับมากเพราะได้รับความบันเทิงไปพร้อมกับเรียนรู้ นอกจากนี้ยังส่งผลให้กลุ่มตัวอย่างที่รับฟังรายการแล้วรู้จักงานวิจัยไทยและสกว. มากขึ้นจากที่แทบไม่เคยรู้จักเลย ผลวิจัยข้างต้นช่วยให้ทราบว่าการเลือกรูปแบบการนำเสนอที่เหมาะสมนั้นมีความสำคัญต่อประสิทธิภาพการสื่อสารงานวิจัย

นอกจากนี้ยังมีโครงการของ โสภาค สอนไว (2559) ที่พัฒนาการประชาสัมพันธ์รูปแบบงานวิจัยกลุ่มงานยุทธศาสตร์การวิจัยของ สกว. พลังทางเศรษฐกิจ : การพัฒนาอุตสาหกรรม โดยคณะทำงานได้พัฒนาชุดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประชาสัมพันธ์รูปแบบของทุนวิจัย การทำงาน เงื่อนไขการขอรับทุน ประชาสัมพันธ์โจทย์วิจัยให้แก่นักวิจัยที่สนใจจะขอรับทุน ซึ่งสามารถช่วยให้เกิดการประสานความร่วมมือในการขอรับการสนับสนุนทุนวิจัยและความร่วมมืออื่นๆ อันจะก่อให้เกิดการสร้างผลงานวิจัยที่ดีมีคุณภาพและผลักดันให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย ซึ่งผลตอบรับความพึงพอใจที่ได้จากการประชาสัมพันธ์รูปแบบงานวิจัยของกลุ่มยุทธศาสตร์การวิจัยฯ ในครั้งนี้สามารถแบ่งออกเป็นหัวข้อหลักๆ ได้ดังนี้ คือ (1) ความคิดเห็นต่อการจัดโครงการ มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.54 ซึ่งจัดอยู่ในระดับความพอใจมากที่สุด และ (2) ความคิดเห็นด้านผู้บรรยาย มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ที่ 4.59 ซึ่งจัดอยู่ในระดับความพอใจมากที่สุด เป็นต้น ผลวิจัยนี้ช่วยให้เห็นถึงประสิทธิภาพของสื่อกิจกรรมในการสื่อสารนโยบายและแนวทางการให้ทุนการวิจัย

จากตัวอย่างงานวิจัยข้างต้นแสดงให้เห็นถึงความมุ่งมั่นของ สกว. ในการพัฒนาการประชาสัมพันธ์ทั้งในประเด็นเกี่ยวกับแนวทางการให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยไปจนถึงการพัฒนาการสื่อสารงานวิจัยเพื่อผลักดันให้เกิดการใช้ประโยชน์จากผลการวิจัย

2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 2.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งเป็นการค้นคว้าภายใต้วัตถุประสงค์การวิจัยเดียวกัน โดยดำเนินงานและให้น้ำหนักความสำคัญกับวิธีการวิจัยคุณภาพและวิจัยเชิงปริมาณทั้ง 2 วิธีการร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้สามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างครอบคลุมรอบด้านมากขึ้น

ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากประชาชนทั่วไป ประชาคมวิจัย และผู้บริหารจัดการนโยบาย โดยใช้ช่วงระยะเวลาดำเนินการวิจัยในระยะเดียวกันเพียงครั้งเดียวและดำเนินการวิจัยทั้งสองระเบียบวิธีไปพร้อมๆ กัน แบบตัดขวาง (Cross sectional research) เพื่อศึกษาเปิดรับและการรับรู้ข่าวสาร ทัศนคติ ตลอดจนการรับรู้บทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. มีรายละเอียดในการวิจัย ดังนี้

3.1 ประชากรในการวิจัยและการสุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมุ่งรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับระบบ ววน. ในทุกระดับ เพื่อประเมินประสิทธิผลการสื่อสารของ สกสว. ที่ผ่านมามาตลอดจนเพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. จึงกำหนดประชากรในการวิจัยจำแนกได้ดังนี้

ภาคบริหารจัดการทุน

ภาคบริหารจัดการทุนประกอบไปด้วยตัวแทนจากหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องกับทุนสนับสนุนงานเชิงกลยุทธ์ (Strategic Fund) คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลด้วยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงจากผู้ที่เคยมีส่วนร่วมกับกิจกรรมและการดำเนินงานของ สกสว. จากหน่วยงานภายใน PMU

- (1) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนากำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและสร้างนวัตกรรม (บพค.)
- (2) หน่วยบริหารจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)
- (3) หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
- (4) สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- (5) สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.)
- (6) สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)
- (7) สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)

(8) สถาบันวิจัยแห่งชาติ

(9) ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (TCELS)

สำหรับการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ สามารถสัมภาษณ์ได้เฉพาะที่ยินดีให้ความร่วมมือเท่านั้น

จำนวน 145 คน

ภาคประชาชน

การรวบรวมข้อมูลจากภาคประชาชนจะแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มรวมจำนวนขนาดตัวอย่าง 2,006 คน และเมื่อรวมกับกลุ่มผู้บริหารจัดการนโยบายภายในองค์กรจำนวน 145 คน กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมดมีจำนวน 2,151 คน

1) ประชาคมวิจัย

ประชาคมวิจัยที่กำหนดเป็นประชากรในส่วนนี้ คือ นักวิจัย/อาจารย์ในระดับอุดมศึกษาทั้งที่เคยรับทุนและยังไม่เคยรับทุนวิจัยจากระบบ ววน. โดยอาศัยการสุ่มแบบเจาะจง (Purposive sampling) ไปยังสถาบันอุดมศึกษาตลอดจนหน่วยงานต่างๆ

2) ประชาชนทั่วไป

ประชาชนทั่วไปที่กำหนดเป็นประชากรในการวิจัยส่วนนี้ คือ ผู้ติดตามและมีส่วนร่วมในสื่อออนไลน์ของ สกสว. ประกอบด้วย

(1) รายชื่อผู้ติดตาม Facebook Fanpage : ThailandScienceResearchandInnovation.

(2) รายชื่อผู้ติดตาม Facebook Fanpage : Research Cafe

(3) รายชื่อผู้ติดตาม Youtube ช่อง Thailand Science Research and Innovation

(4) รายชื่อผู้ที่ร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่ สกสว. จัดขึ้น เช่น ประชุมชี้แจงแผนด้าน ววน. งานมหกรรม TRIUP FAIR

(5) รายชื่อผู้ใช้ฐานข้อมูลของ สกสว.

(6) รายชื่อผู้ที่เคยมีส่วนร่วม กับ สกสว. ในด้านต่างๆ จากฐานข้อมูลอื่นๆ

3.2 เครื่องมือในการวิจัย

1) ภาคนโยบาย

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลจากภาคกำหนดนโยบายและภาคบริหารงบประมาณระบบ ววน. ในระดับผู้บริการนั้น คณะผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) พร้อมกับการสังเกตการณ์ (Observation) โดยกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi – structured Interview) เพื่อเป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล โดยกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เป็นคำถามปลายเปิด (Open-end Question) มีข้อคำถาม ดังนี้

- (1) การสื่อสารยุทธศาสตร์ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในปีที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
- (2) ปัญหา อุปสรรคในการสื่อสารยุทธศาสตร์ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมมีอะไรบ้าง
- (3) แนวทางการสื่อสารยุทธศาสตร์ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมควรเป็นอย่างไร

2) ภาคการสื่อสาร

ประกอบด้วยนักวิชาการด้านการสื่อสาร นักสร้างสรรค์คอนเทนต์ออนไลน์

สื่อมวลชนออนไลน์/ออฟไลน์ มุ่งศึกษาแนวทางการสื่อสารที่จะเสริมสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. คณะผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ โดยผู้วิจัยคัดเลือกเลือกกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มาสัมภาษณ์ด้วยวิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยมีประเด็นสนทนา ดังนี้

- (1) แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำเร็จของระบบ ววน.
- (2) แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้บทบาทหน้าที่ของ สกสว.
- (3) แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริม ววน.
- (4) แนวทางการสื่อสารองค์ความรู้จากงานวิจัยและการจัดการข่าวสารเพื่อขับเคลื่อนสังคมฐานความรู้

3) ภาคประชาชน และผู้ปฏิบัติงานในส่วนบริหารจัดการ

มุ่งรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการเปิดรับข่าวสาร การรับรู้ข่าวสาร และ ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือโดยแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร

ส่วนที่ 3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ บทบาทสกสว.

ส่วนที่ 4 ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

เพื่อรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ คณะผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 วิธีการคือ

- 1) การสัมภาษณ์ โดยคณะผู้วิจัยดำเนินการคัดเลือกผู้ให้ข้อมูล ตลอดจนถึงหมายเพื่อดำเนินการสัมภาษณ์ ทั้งนี้ภายใต้มาตรการเพื่อความปลอดภัยรับมือ COVID-19 อาจดำเนินการสัมภาษณ์ผ่านระบบออนไลน์จนครบตามจำนวนที่กำหนด

2) การแจกแบบสอบถาม ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมายภาคประชาชนที่มีคุณสมบัติสอดคล้องกับคุณสมบัติของประชากรในการวิจัยจนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยแบ่งรูปแบบการเก็บข้อมูลภาคสนามออกเป็น 2 วิธี คือ (1) กลุ่มประชาคมวิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลในพื้นที่ (2) กลุ่มประชาชนทั่วไปใช้แบบสอบถามออนไลน์

3) กลุ่มผู้ปฏิบัติงานในภาคบริหารจัดการนโยบาย ใช้เก็บข้อมูลทั้งในพื้นที่ และแบบสอบถามออนไลน์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) งานวิจัยเชิงคุณภาพ

เมื่อคณะผู้วิจัยได้ทำการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่มเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ผู้ศึกษาได้ทำการนำเสนอในรูปแบบพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Description Analysis) โดยการถอดเทปบันทึกเสียงที่ได้จากการสัมภาษณ์และนำเสนอผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2) งานวิจัยเชิงปริมาณ

ภายหลังจากการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเรียบร้อยแล้ว คณะผู้วิจัยนำข้อมูลทั้งหมดไปตรวจสอบความถูกต้อง (Editing) และทำการลงรหัส (Coding) จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปประมวลผลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percent) ค่าเฉลี่ย (Mean) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายข้อมูล โดยเกณฑ์การให้คะแนนในการวัดตัวแปร ดังนี้

(1) ความบ่อยครั้งการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ ใช้มาตรวัดแบบ Likert scales แบ่งความบ่อยครั้งออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ บ่อยมาก 5 คะแนน บ่อย 4 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน ไม่บ่อยนัก 2 คะแนน และ ไม่เคยเลย 1 คะแนน โดยมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มให้คะแนนการเปิดรับข่าวสาร 5 ระดับ ดังนี้

- 1.00– 1.80 หมายถึง เปิดรับข่าวสารในระดับต่ำมาก
- 1.81– 2.60 หมายถึง เปิดรับข่าวสารในระดับต่ำ
- 2.61– 3.40 หมายถึง เปิดรับข่าวสารในระดับปานกลาง
- 3.41– 4.20 หมายถึง เปิดรับข่าวสารในระดับมาก
- 4.21– 5.00 หมายถึง เปิดรับข่าวสารในระดับมากที่สุด

(2) การรับรู้ภาพลักษณ์ของ สกสว. โดยสะท้อนจากการเชื่อมโยงเป็นค่า ใช้มาตรวัดแบบ Likert scales แบ่งระดับความเชื่อมโยงออกเป็น 5 ระดับ และมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ มากที่สุด 5 คะแนน มาก 4 คะแนน ปานกลาง 3 คะแนน น้อย 2 คะแนน และ น้อยที่สุด 1 คะแนน โดยมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มให้คะแนนความเชื่อมโยง 5 ระดับ ดังนี้

1.00– 1.80 หมายถึง เชื่อมโยงน้อยที่สุด

1.81– 2.60 หมายถึง เชื่อมโยงน้อย

2.61– 3.40 หมายถึง เชื่อมโยงปานกลาง

3.41– 4.20 หมายถึง เชื่อมโยงมาก

4.21– 5.00 หมายถึง เชื่อมโยงมากที่สุด

(3) การรับรู้เกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ใช้มาตรวัดแบบ Likert scales แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน เห็นด้วย 4 คะแนน เฉยๆ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย 2 คะแนน และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน โดยมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มให้คะแนนการรับรู้ 5 ระดับ ดังนี้

1.00– 1.80 หมายถึง รับรู้่น้อยที่สุด

1.81– 2.60 หมายถึง รับรู้่น้อย

2.61– 3.40 หมายถึง รับรู้ปานกลาง

3.41– 4.20 หมายถึง รับรู้มาก

4.21– 5.00 หมายถึง รับรู้มากที่สุด

(4) การตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ใช้มาตรวัดแบบ Likert scales แบ่งระดับการรับรู้ความสำคัญออกเป็น 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ สำคัญมากที่สุด 5 คะแนน สำคัญมาก 4 คะแนน สำคัญปานกลาง 3 คะแนน สำคัญน้อย 2 คะแนน และ สำคัญน้อยที่สุด 1 คะแนน โดยมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มให้คะแนนการรับรู้ความสำคัญ 5 ระดับ ดังนี้

1.00– 1.80 หมายถึง สำคัญน้อยที่สุด

1.81– 2.60 หมายถึง สำคัญน้อย

2.61– 3.40 หมายถึง สำคัญปานกลาง

3.41– 4.20 หมายถึง สำคัญมาก

4.21– 5.00 หมายถึง สำคัญมากที่สุด

(5) ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ใช้มาตรวัดแบบ Likert scales แบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับและมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน เห็นด้วย 4 คะแนน เฉยๆ 3 คะแนน ไม่เห็นด้วย 2 คะแนน และ ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง 1 คะแนน โดยมีเกณฑ์การแบ่งกลุ่มให้คะแนนทัศนคติ 5 ระดับ ดังนี้

1.00– 1.80 หมายถึง ทัศนคติเชิงลบมาก

1.81– 2.60 หมายถึง ทัศนคติเชิงลบ

2.61– 3.40 หมายถึง เฉยๆ

3.41– 4.20 หมายถึง ทัศนคติเชิงบวกสูง

4.21– 5.00 หมายถึง ทัศนคติเชิงบวกสูงมาก

บทที่ 4

ผลการสำรวจประชาชน

ในส่วนนี้จะนำเสนอผลการสำรวจการรับรู้ และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) จากผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 2,151 คน ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.5 ข้อมูลส่วนบุคคล ประสบการณ์ และความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม

4.6 พฤติกรรมการเปิดรับ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

4.7 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว.

4.8 ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว.

มีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประสบการณ์ และความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม

4.1.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

เพศ

ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 61.6 เป็นเพศหญิงที่เหลือคือ ร้อยละ 38.4 เป็นเพศชาย

อายุ

ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 45.0 มีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี รองลงมาคือ ร้อยละ 23.6 มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี และร้อยละ 19.7 มีอายุระหว่าง 26 – 35 ปี นอกนั้นคือ ร้อยละ 5.4, 5.2 มีอายุต่ำกว่า 25 ปี และมากกว่า 55 ปี ตามลำดับ

ระดับการศึกษา

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 83.2 มีการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรี ส่วน ร้อยละ 15.4 มีการศึกษาระดับปริญญาตรี และร้อยละ 1.4 มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี

อาชีพ

ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 56.0 มีอาชีพเป็นอาจารย์ / นักวิจัย ส่วน ร้อยละ 32.7 มีอาชีพรับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ นอกนั้นมีอาชีพหลากหลายคือ นักเรียน / นักศึกษา ร้อยละ 4.3 ธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ ร้อยละ 3.7 พนักงานบริษัทร้อยละ 2.4 ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 4.1 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามข้อมูลส่วนบุคคล

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	827	38.4
หญิง	1,324	61.6
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	115	5.4
26 – 35 ปี	423	19.7
36 – 45 ปี	967	45.0
46 – 55 ปี	508	23.6
มากกว่า 55 ปี	111	5.2
ไม่ระบุ	27	1.3
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	30	1.4
ปริญญาตรี	331	15.4
สูงกว่าปริญญาตรี	1,790	83.2
อาชีพ		
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ / พนักงานของรัฐ	704	32.7
พนักงานบริษัท	52	2.4
ธุรกิจส่วนตัว / อาชีพอิสระ	80	3.7
อาจารย์ / นักวิจัย	1,205	56.0
นักเรียน / นักศึกษา	92	4.3
อื่นๆ	13	0.6
ไม่ระบุ	5	0.2
รวม	2,151	100.0

หมายเหตุ : จำนวน 2,151 คน เจ้าหน้าที่นโยบาย PMU 145 คน หากไม่นับรวม 145 คนนั้น จะเป็นประชาชน 2,006 คน ประกอบด้วย ประชาคมวิจัยซึ่งเป็นอาจารย์ / นักวิจัย ในตารางข้างต้น 1,205 คนที่เหลือคือ 801 คน คือ ประชาชนทั่วไป

4.1.2 ประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิจัยวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม

ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 55.9 มีประสบการณ์งานวิจัยวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม เป็นนักวิจัย รองลงมาคือ ร้อยละ 35.7 และ 34.2 เป็นผู้ศึกษา และติดตามอ่านงานวิจัยต่างๆ และเป็นผู้ยื่นขอหรือหัวหน้าโครงการวิจัยตามลำดับ นอกจากนั้นคือ เป็นผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย ร้อยละ 24.6 เป็นผู้ช่วยนักวิจัย ร้อยละ 23.8 และเป็นผู้นำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 20.1 ส่วนที่เหลือคือ เป็นที่ปรึกษา / ผู้เชี่ยวชาญ ร้อยละ 12.0 เป็นผู้ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย และนวัตกรรม ร้อยละ 9.3 สำหรับผู้ที่ไม่เคยมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาก่อน มีร้อยละ 10.0 ดังตาราง

ตารางที่ 4.2 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิจัย

ประสบการณ์งานวิจัยวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม	จำนวน	ร้อยละ *
- เป็นผู้ยื่นขอ / หัวหน้าโครงการ	735	34.2
- เป็นนักวิจัย	1,202	55.9
- เป็นผู้ช่วยนักวิจัย	513	23.8
- เป็นที่ปรึกษา / ผู้เชี่ยวชาญ	258	12.0
- เป็นผู้ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัย และนวัตกรรม	201	9.3
- เป็นผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย	530	24.6
- เป็นผู้ศึกษา และติดตามอ่านงานวิจัยต่างๆ	768	35.7
- เป็นผู้นำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์	432	20.1
- ไม่เคยมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาก่อน	215	10.0

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.1.3 ความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม

การสำรวจความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า เกือบครึ่งหนึ่งคือ ร้อยละ 42.2 มีความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมด้านการศึกษา และการเรียนรู้ รองลงมาคือ ร้อยละ 37.8 มีความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรม ร้อยละ 30.5 มีความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นคือ ร้อยละ 28.9 มีความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านการแพทย์ และสาธารณสุข ร้อยละ 28.7 มีความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นต้น รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 4.3 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม

ความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม	จำนวน	ร้อยละ *	อันดับ
1) ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข	622	28.9	4
2) ด้านการเกษตร	579	26.9	6
3) ด้านพลังงาน	405	18.8	9
4) ด้านสิ่งแวดล้อม	655	30.5	3
5) ด้านอาหารแห่งอนาคต	395	18.4	11
6) ด้านการศึกษา และการเรียนรู้	907	42.2	1
7) ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรม	813	37.8	2
8) ด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์	618	28.7	5
9) ด้านการพัฒนานโยบายรัฐ	263	12.2	13
10) ด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่	504	23.4	7
11) ด้านเศรษฐกิจดิจิทัล	472	21.9	8
12) ด้านระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน	343	15.9	12
13) ด้านระบบเศรษฐกิจฐานราก	397	18.5	10
14) ด้านอื่นๆ	93	4.3	14

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2 พฤติกรรมการเปิดรับ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

4.2.1 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภท

ผู้ตอบแบบสอบถาม มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. จากสื่อประเภทต่างๆ อยู่ในระดับ “ต่ำมาก” , “ต่ำ” และ “ปานกลาง” เป็นส่วนใหญ่ สำหรับสื่อที่เปิดรับข่าวสารมากกว่าสื่ออื่นๆ คือ สื่อเฟซบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 3.24 อยู่ในระดับปานกลาง) รองลงมาคือ เว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 2.93 อยู่ในระดับปานกลาง) และเว็บไซต์หน่วยงานผู้ให้ทุนวิจัย (ค่าเฉลี่ย 2.91 อยู่ในระดับปานกลาง) รายละเอียดดังตาราง

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนร้อยละค่าเฉลี่ยระดับความบ่อยครั้งการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ

ประเภทสื่อ	ระดับความบ่อยครั้ง					ค่าเฉลี่ย (ความหมาย)
	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อยนัก	ไม่เคยเลย	
1. สื่อมวลชนแบบดั้งเดิม						
รายการโทรทัศน์	153 (7.1)	182 (8.5)	336 (15.6)	643 (29.9)	837 (38.9)	2.15 (ต่ำ)
หนังสือพิมพ์	36 (1.7)	133 (6.2)	242 (11.3)	571 (26.5)	1,169 (54.4)	1.74 (ต่ำมาก)
รายการวิทยุ	44 (2.0)	130 (6.0)	244 (11.3)	518 (24.1)	1,214 (56.4)	1.72 (ต่ำมาก)
นิตยสาร	34 (1.6)	121 (5.6)	239 (11.1)	526 (24.5)	1,231 (57.2)	1.69 (ต่ำมาก)
2. สื่อออนไลน์						
เว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์	306 (14.2)	421 (19.6)	486 (22.6)	549 (25.5)	389 (18.1)	2.86 (ปานกลาง)
เว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ	304 (14.1)	451 (21.0)	532 (24.7)	524 (24.4)	340 (15.8)	2.93 (ปานกลาง)
เว็บไซต์ท่า เช่น sanook kapook ฯลฯ	143 (6.6)	232 (10.8)	391 (18.2)	482 (22.4)	903 (42.0)	2.17 (ต่ำ)
เว็บไซต์บอร์ด เช่น pantip	108 (5.0)	186 (8.6)	367 (17.1)	495 (23.0)	995 (46.2)	2.02 (ต่ำ)
สื่อเฟซบุ๊ก	530 (24.6)	481 (22.4)	421 (19.6)	414 (19.2)	305 (14.2)	3.24 (ปานกลาง)
สื่อทวิตเตอร์	164	228	304	355	1,100	2.06

ประเภทสื่อ	ระดับความบ่อยครั้ง					ค่าเฉลี่ย (ความหมาย)
	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อยนัก	ไม่เคยเลย	
	(7.6)	(10.6)	(14.1)	(16.5)	(51.2)	(ต่ำ)
สื่ออินสตราแกรม	198 (9.2)	213 (9.9)	274 (12.7)	308 (14.3)	1,158 (53.8)	2.05 (ต่ำ)
สื่อติ๊กต็อก	186 (8.6)	211 (9.8)	266 (12.4)	303 (14.1)	1,185 (55.1)	2.02 (ต่ำ)
สื่อยูทูป	331 (15.4)	325 (15.1)	340 (15.8)	372 (17.3)	783 (36.4)	2.55 (ต่ำ)
สื่อพ็อดแคส	90 (4.2)	205 (9.5)	324 (15.1)	372 (17.3)	1,160 (53.9)	1.91 (ต่ำ)
3. สื่อของ สกว.						
เว็บไซต์ สกว. www.tsri.or.th	248 (11.5)	459 (21.3)	538 (25.0)	538 (25.0)	368 (17.1)	2.85 (ปานกลาง)
เว็บไซต์ www.researchcafe.org	159 (7.4)	356 (16.6)	449 (20.9)	449 (20.9)	738 (34.3)	2.41 (ต่ำ)
ยูทูป Research Café	110 (5.1)	258 (12.0)	359 (16.7)	409 (19.0)	1,015 (47.2)	2.08 (ต่ำ)
เฟซบุ๊ก สกว.	264 (12.3)	385 (17.9)	493 (22.9)	470 (21.9)	539 (25.0)	2.70 (ปานกลาง)
ยูทูป สกว.	141 (6.6)	277 (12.9)	411 (19.1)	445 (20.7)	877 (40.8)	2.23 (ต่ำ)
สื่อกิจกรรม เช่น อบรม ประชุม นิทรรศการ ฯลฯ	148 (6.9)	361 (16.8)	511 (23.8)	608 (28.3)	523 (24.3)	2.53 (ต่ำ)
บุคลากรของ สกว.	96 (4.5)	242 (11.3)	379 (17.6)	465 (21.6)	969 (45.0)	2.06 (ต่ำ)
4. สื่ออื่นๆ						
เว็บไซต์หน่วยงานผู้ให้ทุนวิจัย	278 (12.9)	485 (22.5)	474 (22.0)	591 (27.5)	323 (15.0)	2.91 (ปานกลาง)
เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ	143 (6.6)	363 (16.9)	484 (22.5)	551 (25.6)	610 (28.4)	2.47 (ต่ำ)

ประเภทสื่อ	ระดับความบ่อยครั้ง					ค่าเฉลี่ย (ความหมาย)
	บ่อยมาก	บ่อย	ปานกลาง	ไม่บ่อยนัก	ไม่เคยเลย	
บุคคลในครอบครัว ญาติพี่น้อง	77 (3.6)	194 (9.0)	268 (12.5)	362 (16.8)	1,250 (58.1)	1.82 (ต่ำ)
เพื่อนร่วมงาน	177 (8.2)	426 (19.8)	560 (26.0)	590 (27.4)	398 (18.5)	2.71 (ปานกลาง)
สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แม่บ้าน โปสเตอร์ ฯลฯ	83 (3.9)	247 (11.5)	455 (21.2)	643 (29.9)	723 (33.6)	2.21 (ต่ำ)

4.2.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมที่รู้จัก

จากการสอบถามถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมที่รู้จัก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่คือ ร้อยละ 84.2 รู้จักสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รองลงมาคือ ร้อยละ 78.3 รู้จักสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) ดังรายละเอียดในตาราง

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวน และร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามความรู้จักหน่วยงาน

หน่วยงานที่รู้จัก	จำนวน *	ร้อยละ
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.)	1,684	78.3
- หน่วยบริหาร และจัดการทุนด้านการพัฒนากำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัย และสร้างนวัตกรรม (บพค.)	763	35.5
- หน่วยบริหารจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)	613	28.5
- หน่วยบริหาร และจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)	691	32.1
- สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)	1,811	84.2
- สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.)	855	39.2
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)	716	33.3
- สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)	575	26.7
- สถาบันวัคซีนแห่งชาติ	396	18.4
- ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (TCELS)	312	14.5

* ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

4.2.3 การรับรู้ภาพลักษณ์ สกสว.

จากการสำรวจการรับรู้ภาพลักษณ์ของ สกสว. โดยสะท้อนจากการเชื่อมโยงเป็นคำ หรือวลีที่ประชาชนนึกถึงองค์กร สกสว. พบว่า เมื่อให้สะท้อนภาพองค์กร สกสว. ในระดับที่นึกถึง “มากที่สุด” นั้น ส่วนใหญ่รับรู้องค์กร สกสว. ในมิติด้าน

“งานวิจัย” ร้อยละ 58.3

“นวัตกรรมใหม่ๆ” ร้อยละ 49.0

“แหล่งทุนวิจัย” ร้อยละ 46.5

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย การรับรู้ภาพลักษณ์ของ สกสว.

คำหรือประโยคที่เชื่อมโยงกับ สกสว.	ระดับความเชื่อมโยง					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
- ความรู้ทางวิทยาศาสตร์	777 (36.1)	995 (46.3)	299 (13.9)	44 (2.0)	36 (1.7)	4.13
- งานวิจัย	1,255 (58.3)	686 (31.9)	174 (8.1)	14 (0.7)	22 (1.1)	4.45
- นวัตกรรมใหม่ๆ	1,053 (49.0)	789 (36.7)	252 (11.7)	27 (1.3)	30 (1.4)	4.30
- นโยบายการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	943 (43.8)	845 (39.3)	280 (13.0)	50 (2.3)	33 (1.5)	4.21
- จัดสรรงบประมาณ	769 (35.8)	824 (38.3)	423 (19.7)	84 (3.9)	51 (2.3)	4.00
- แหล่งทุนวิจัย	1,000 (46.5)	786 (36.5)	274 (12.7)	55 (2.6)	36 (1.7)	4.23
- การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	814 (37.8)	869 (40.4)	369 (17.2)	50 (2.6)	43 (2.0)	4.09
- การพัฒนาประเทศด้วยความรู้ใหม่ๆ	828 (38.5)	818 (38.0)	394 (18.3)	63 (2.9)	48 (2.2)	4.07
- การพัฒนาทักษะของคนไทย	487 (22.6)	892 (41.5)	582 (27.1)	133 (6.2)	57 (2.6)	3.75
- สังคมฐานความรู้	522 (24.3)	905 (42.1)	527 (24.5)	134 (6.2)	63 (2.9)	3.78

คำหรือประโยคที่เชื่อมโยงกับ สกสว.	ระดับความเชื่อมโยง					ค่าเฉลี่ย
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
- ความโปร่งใส	441 (20.5)	778 (36.2)	657 (30.5)	181 (8.4)	94 (4.4)	3.59
- การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ภาคีรัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม	515 (23.9)	872 (40.5)	535 (24.9)	163 (7.6)	66 (3.0)	3.74
- ความคุ้มค่า	473 (22.0)	878 (40.8)	589 (27.4)	140 (6.5)	71 (3.3)	3.71
- ยกระดับคุณภาพชีวิต	551 (25.6)	914 (42.5)	514 (23.9)	1121 (5.6)	51 (2.4)	3.83
- การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของ เศรษฐกิจ	548 (25.5)	927 (43.1)	500 (23.2)	118 (5.5)	58 (2.7)	3.83

4.3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกว.

จากการสำรวจระดับการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. รวมทั้งเข้าใจบทบาทของ สกว. พบว่าประชาชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มส่วนใหญ่ รับรู้และตระหนักในความสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกว. ในระดับ “สูง” ดังนี้

4.3.1 ระบบ ววน.

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม รับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของระบบ ววน. ในเกณฑ์ “สูง” ดังนี้

ตารางที่ 4.7 แสดงค่าเฉลี่ย และร้อยละเฉลี่ยระดับการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของระบบ ววน.

ประเด็น	ประชาชนเป้าหมาย ทุกกลุ่ม		กลุ่มประชาชนทั่วไป		กลุ่มภาคบริหาร จัดการนโยบาย	
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1) ระบบ ววน.มีเป้าหมายทำให้คนไทยมีสมรรถนะ และทักษะสูงด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	4.06	81.2	4.06	81.2	4.06	81.2
2) ระบบ ววน.มีเป้าหมายทำให้เศรษฐกิจไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจ สร้างคุณค่า และเศรษฐกิจสร้างสรรค์	4.04	80.8	4.04	80.8	4.11	82.2
3) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์การวิจัย และนวัตกรรม	4.13	82.6	4.12	82.4	4.22	84.4
รวมเฉลี่ย (ร้อยละเฉลี่ย)	4.08	(81.6)	4.07	(81.4)	4.13	(82.6)

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มมีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของระบบ ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง คือค่าเฉลี่ย 4.08 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.6

เมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมาย จำแนกตามประเภท คือ กลุ่มประชาชนทั่วไป (หมายถึง ประชาคมวิจัย และประชาชนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมกับการกิจกรรมของ สกว.) กลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้มีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของระบบ ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง คือค่าเฉลี่ย 4.07 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.4 ส่วนกลุ่มเป้าหมายภาคบริหารจัดการนโยบาย (หมายถึง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานใน PMU.) มีการรับรู้อยู่ในเกณฑ์สูง เช่นเดียวกัน คือค่าเฉลี่ย 4.13 หรือคิดเป็นร้อยละ 82.6

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ และตระหนักใน
ความสำคัญของระบบ ววน.

ประเด็น	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	สำคัญน้อยมาก
1) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้คนไทยมีสมรรถนะ และทักษะสูง ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	643 (29.9)	1,094 (50.9)	345 (16.0)	48 (2.2)	21 (1.0)
2) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เศรษฐกิจไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้วย เศรษฐกิจสร้างคุณค่า และเศรษฐกิจสร้างสรรค์	623 (29.0)	1,084 (50.4)	380 (17.7)	43 (2.0)	21 (1.0)
3) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม	745 (34.6)	1,011 (47.0)	338 (15.7)	38 (1.8)	19 (0.9)

จากตาราง แสดงว่ากลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม ส่วนใหญ่รับรู้ และตระหนักใน
ความสำคัญของระบบ ววน. ในระดับ “มาก” กล่าวคือ รับรู้ และเห็นความสำคัญว่า ระบบ ววน. ทำให้คนไทย
มีสมรรถนะ และทักษะสูงด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม มีเป้าหมายทำให้เศรษฐกิจไทยมีความสามารถ
ในการแข่งขันด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่า และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ รวมทั้งมีเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนา และ
ใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน.

ประเด็น	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	สำคัญน้อยมาก
1) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้คนไทยมีสมรรถนะ และทักษะสูง ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	604 (30.1)	1,014 (50.5)	321 (16.0)	48 (2.4)	15 (0.7)
2) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เศรษฐกิจไทยมีความสามารถในการแข่งขันด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่า และเศรษฐกิจสร้างสรรค์	581 (29.0)	1,003 (50.0)	360 (17.9)	43 (2.1)	15 (0.7)
3) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม	690 (34.4)	941 (46.9)	320 (16.0)	37 (1.8)	14 (0.7)

กลุ่มประชาชนทั่วไป ส่วนใหญ่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. ในระดับ “มาก” ทุกประเด็นที่สอบถาม ดังตารางข้างต้น

**ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ และตระหนักใน
ความสำคัญของระบบ ววน.**

ประเด็น	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมาก ที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปาน กลาง	สำคัญน้อย	สำคัญน้อย มาก
1) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้คนไทยมี สมรรถนะ และทักษะสูง ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม	39 (26.9)	80 (55.2)	24 (16.6)	-	2 (1.4)
2) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เศรษฐกิจไทย มีความสามารถในการแข่งขันด้วยเศรษฐกิจ สร้างคุณค่า และเศรษฐกิจสร้างสรรค์	42 (29.0)	81 (55.9)	20 (13.8)	-	2 (1.4)
3) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เกิดการ พัฒนา และใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ การ วิจัย และนวัตกรรม	55 (37.9)	70 (48.3)	18 (12.4)	1 (0.7)	1 (0.7)

กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย ส่วนใหญ่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน.

ในระดับ “มาก” ทุกประเด็นที่สอบถาม ดังตารางข้างต้น

4.3.2 กองทุนส่งเสริม ววน.

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. “เกณฑ์สูง”

เมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มบริหารจัดการนโยบาย ต่างมีการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. ในเกณฑ์ “สูง” เช่นเดียวกัน ดังตาราง

ตารางที่ 4.11 แสดงค่าเฉลี่ย และร้อยละเฉลี่ยระดับการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.

ประเด็น	กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม		กลุ่มประชาชนทั่วไป		กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย	
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	3.99	79.8	3.99	79.8	4.03	80.6
2) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาสังคม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	4.00	80.0	4.00	80.0	4.01	80.2
3) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรม ระดับชั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้า ล้ำยุค	4.06	81.2	4.06	81.2	4.12	82.4
4) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนากำลังคน และสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมให้ เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ	4.06	81.2	4.06	81.2	4.08	81.6
รวมเฉลี่ย (ร้อยละเฉลี่ย)	4.03	(80.6)	4.03	(80.6)	4.06	(81.2)

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มมีการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง คือค่าเฉลี่ย 4.03 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.6

เมื่อพิจารณากลุ่มเป้าหมายตามประเภท คือกลุ่มประชาชนทั่วไป มีการรับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง คือค่าเฉลี่ย 4.03 หรือคิดเป็นร้อยละ 80.6 ส่วน

กลุ่มเป้าหมายภาคบริหารจัดการนโยบาย มีการรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง เช่นเดียวกัน คือค่าเฉลี่ย 4.06 หรือคิดเป็นร้อยละ 81.2

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม ที่รับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.

ประเด็น	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	สำคัญน้อยที่สุด
1) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	564 (26.2)	1,112 (51.7)	401 (18.6)	50 (2.3)	23 (1.1)
2) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาสังคม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	579 (26.9)	1,088 (50.6)	407 (18.9)	49 (2.3)	26 (1.2)
3) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้า ล้ำยุค	658 (30.6)	1,062 (49.4)	365 (17.0)	43 (2.0)	22 (1.0)
4) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนากำลังคน และสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ	661 (30.7)	1,059 (49.2)	364 (16.9)	44 (2.0)	22 (1.0)

จากตารางแสดงว่า กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม ส่วนใหญ่รับรู้ และตระหนักใน ความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. ในระดับ “มาก” โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รับรู้ และตระหนักในความสำคัญใน ประเด็นที่ว่า กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนทั่วไป ที่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของ
กองทุนส่งเสริม ววน.

ประเด็น	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	สำคัญน้อยที่สุด
1) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	526 (26.2)	1,035 (51.6)	374 (18.7)	48 (2.4)	16 (0.8)
2) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาสังคม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	539 (26.9)	1,017 (50.7)	376 (18.8)	47 (2.3)	20 (1.0)
3) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้า ล้ำยุค	611 (30.5)	989 (49.3)	343 (17.1)	41 (2.0)	16 (0.8)
4) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนากำลังคน และสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ	617 (30.8)	985 (49.1)	342 (17.1)	40 (2.0)	14 (0.7)

จากตารางแสดงว่า กลุ่มประชาชนทั่วไป ส่วนใหญ่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของ
กองทุนส่งเสริม ววน. ในระดับ “มาก”

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย ที่รับรู้ และตระหนักใน
ความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.

ประเด็น	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญน้อย	สำคัญน้อยที่สุด
1) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ	38 (26.2)	77 (53.1)	27 (18.6)	2 (1.4)	1 (0.7)
2) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาสังคม และแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน	40 (27.6)	71 (49.0)	31 (21.4)	2 (1.4)	1 (0.7)
3) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัย และนวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้า ล้ำยุค	47 (32.4)	73 (50.3)	22 (15.2)	2 (1.4)	1 (0.7)
4) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนากำลังคน และสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ	44 (30.3)	74 (51.0)	22 (15.2)	4 (2.8)	1 (0.7)

กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย ส่วนใหญ่รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. ในระดับ “มาก” เช่นเดียวกัน

4.3.4 สกสว.

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว. อยู่ในเกณฑ์ “สูง” คิดเป็นร้อยละ 84.5 เมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มบริหารจัดการนโยบาย ต่างมีการรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ในเกณฑ์ “สูง” เช่นเดียวกัน ดังตาราง ตารางที่ 4.15 แสดงค่าเฉลี่ย และร้อยละเฉลี่ยการรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว.

ประเด็น	กลุ่มประชาชน เป้าหมายทุกกลุ่ม		กลุ่มประชาชนทั่วไป		กลุ่มภาคบริหาร จัดการนโยบาย	
	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ
1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมใน ด้านการวิจัย และนวัตกรรมใน ระดับชาติ	1.75	87.5	1.75	87.5	1.70	85.0
2) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และ แผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และ นวัตกรรมของประเทศ	1.71	85.5	1.70	85.0	1.76	88.0
3) บริหารกองทุน ววน.	1.60	80.0	1.58	79.0	1.81	90.5
4) ประเมินผลการใช้งบประมาณของ หน่วยงานในระบบวิจัย และนวัตกรรม	1.65	82.5	1.64	82.0	1.78	89.0
5) พัฒนาระบบ และเครือข่ายความ ร่วมมือวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	1.71	85.5	1.71	85.5	1.68	84.0
6) ผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูล การวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	1.73	86.5	1.73	86.5	1.74	87.0
รวมเฉลี่ย (ร้อยละเฉลี่ย)	1.69	84.5	1.69	84.5	1.75	87.5

* ค่าเฉลี่ยความรู้คือ ช่วงคะแนน 0-2

ตารางที่ 4.16 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกว.

ประเด็น	การรับรู้เข้าใจบทบาท		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัย และนวัตกรรมในระดับชาติ	1,610 (74.8)	484 (22.5)	57 (2.6)
2) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของประเทศ	1,566 (72.8)	521 (24.2)	64 (3.0)
3) บริหารกองทุน ววน.	1,322 (61.5)	771 (35.8)	57 (2.6)
4) ประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานในระบบวิจัย และนวัตกรรม	1,395 (64.9)	698 (32.5)	58 (2.7)
5) พัฒนาระบบ และเครือข่ายความร่วมมือวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	1,549 (72.0)	564 (26.2)	38 (1.8)
6) ผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	1,594 (74.1)	510 (23.7)	47 (2.2)

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม ส่วนใหญ่แล้วรับรู้เข้าใจบทบาทของ สกว. โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เข้าใจบทบาทในด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัย และนวัตกรรมในระดับชาติ และ ผลักดัน เชื่อมโยงความรู้ และข้อมูลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์

ตารางที่ 4.17 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มประชาชนทั่วไปที่รับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว.

ประเด็น	การรับรู้เข้าใจบทบาท		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัย และนวัตกรรมในระดับชาติ	1,508 (75.2)	445 (22.2)	53 (2.6)
2) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของประเทศ	1,453 (72.4)	492 (24.5)	61 (3.0)
3) บริหารกองทุน ววน.	1,203 (60.3)	746 (37.2)	56 (2.8)
4) ประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานในระบบวิจัย และนวัตกรรม	1,280 (63.8)	670 (33.4)	56 (2.8)
5) พัฒนาระบบ และเครือข่ายความร่วมมือวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	1,447 (72.1)	525 (26.2)	34 (1.7)
6) ผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	1,483 (73.9)	479 (23.9)	44 (2.2)

กลุ่มประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่รับรู้ เข้าใจบทบาทของ สกสว. โดยเฉพาะในด้านการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัย และนวัตกรรมในระดับชาติเช่นเดียวกัน

ตารางที่ 4.18 แสดงจำนวน และร้อยละของกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว.

ประเด็น	การรับรู้เข้าใจบทบาท		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัย และนวัตกรรมในระดับชาติ	102 (70.3)	39 (26.9)	4 (2.8)
2) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมของประเทศ	113 (77.9)	29 (20.0)	3 (2.1)
3) บริหารกองทุน ววน.	119 (82.1)	25 (17.2)	1 (0.7)
4) ประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานในระบบวิจัย และนวัตกรรม	115 (79.3)	28 (19.3)	2 (1.4)
5) พัฒนาระบบ และเครือข่ายความร่วมมือวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	102 (70.3)	39 (26.9)	4 (2.8)
6) ผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์	111 (76.6)	31 (21.4)	3 (2.1)

กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายส่วนใหญ่ รับรู้ เข้าใจบทบาทของ สกสว. โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหารกองทุน ววน. และด้านการประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานในระบบวิจัย และนวัตกรรม

4.4 ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกว.

ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกว. ซึ่งสะท้อนทัศนคติดังต่อไปนี้

4.4.1 ทัศนคติต่อระบบ ววน.

โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูง (ค่าเฉลี่ย 3.98) ต่อระบบ ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า “ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ก้าวหน้า ล้ำยุค” (ค่าเฉลี่ย 4.04 เชิงบวกสูง) และประเด็นที่ว่า “ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และอาหาร” (ค่าเฉลี่ย 4.01 เชิงบวกสูง) ดังตาราง ตารางที่ 4.19 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับทัศนคติต่อระบบ ววน.

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (ความหมาย)
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	
1) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์ และสุขภาพมูลค่าสูง	460 (21.4)	1,203 (55.9)	444 (20.6)	27 (1.3)	8 (0.4)	3.95 (เชิงบวกสูง)
2) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	473 (22.0)	1,157 (53.8)	480 (22.3)	24 (1.1)	8 (0.4)	3.95 (เชิงบวกสูง)
3) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูปและอาหาร	554 (25.4)	1,130 (52.5)	432 (20.1)	20 (0.9)	6 (0.3)	4.01 (เชิงบวกสูง)
4) ระบบ ววน. จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพและโอกาสอย่างเต็มที่ในการพึ่งตนเอง	519 (24.1)	1,090 (50.7)	492 (22.9)	33 (1.5)	8 (0.4)	3.95 (เชิงบวกสูง)
5) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ก้าวหน้า ล้ำยุค	601 (27.9)	1,113 (51.7)	393 (18.3)	19 (0.9)	16 (0.7)	4.04 (เชิงบวกสูง)
6) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถสร้างกำลังคน สมรรถนะสูงและเป็นศูนย์กลาง กำลังคนระดับสูงของอาเซียน	542 (25.2)	1,117 (51.9)	441 (20.5)	33 (1.5)	9 (0.4)	3.99 (เชิงบวกสูง)
รวมเฉลี่ย					3.98	เชิงบวกสูง

4.4.2 ทัศนคติต่อกองทุนส่งเสริม ววน.

โดยภาพรวม ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูง (ค่าเฉลี่ย 3.97) ต่อกองทุนส่งเสริม ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องที่ว่า “งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนา และยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ” (ค่าเฉลี่ย 3.97 เชิงบวกสูง) ดังตาราง ตารางที่ 4.20 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับทัศนคติต่อกองทุนส่งเสริม ววน.

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (ความหมาย)
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วยอย่าง ยิ่ง	
1) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนา และยกระดับวิทยาศาสตร์การวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ	785 (36.5)	1,066 (49.6)	272 (12.6)	14 (0.7)	5 (0.2)	4.20 (เชิงบวกสูง)
2) การกำหนดงบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. เป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม	546 (25.4)	1,013 (47.1)	517 (24.0)	48 (2.2)	16 (0.7)	3.93 (เชิงบวกสูง)
3) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. ช่วยให้เกิดการบริหารโครงการวิจัยในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าที่ผ่านมา	500 (23.2)	1,173 (54.5)	421 (19.6)	37 (1.7)	15 (0.7)	3.97 (เชิงบวกสูง)
4) กองทุนส่งเสริม ววน. ช่วยให้เกิดความซ้ำซ้อนในการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัยของประเทศ	425 (19.8)	1,149 (53.4)	502 (23.3)	47 (2.2)	23 (1.1)	3.88 (เชิงบวกสูง)
5) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. ถูกใช้ไปอย่างคุ้มค่า	461 (21.4)	1,069 (49.7)	538 (25.0)	51 (2.4)	21 (1.0)	3.87 (เชิงบวกสูง)
6) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. ช่วยสร้างผลกระทบสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ	507 (23.6)	1,154 (53.6)	442 (20.5)	31 (1.4)	10 (0.5)	3.97 (เชิงบวกสูง)
รวมเฉลี่ย						3.97 เชิงบวกสูง

4.4.3 ทัศนคติต่อบทบาทของ สกว.

ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติโดยภาพรวมต่อบทบาทของ สกว. อยู่ในระดับ เชิงบวกสูง (ค่าเฉลี่ย 3.99) โดยเฉพาะในเรื่องที่ว่า “สกว. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย” (ค่าเฉลี่ย 4.05 เชิงบวกสูง) และ “สกว. จัดทำกรอบงบประมาณเพื่อการจัดสรรทุนวิจัยอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ” (ค่าเฉลี่ย 4.05 เชิงบวกสูง) เช่นเดียวกัน รองลงมาคือ “สกว. จัดทำนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ทันต่อสถานการณ์เร่งด่วนของประเทศ” (ค่าเฉลี่ย 4.02 เชิงบวกสูง) ดังตาราง

ตารางที่ 4.21 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ระดับทัศนคติต่อบทบาทของ สกว.

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					ค่าเฉลี่ย (ความหมาย)
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	เฉยๆ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง	
1) สกว. จัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ที่เหมาะสม ทันต่อสถานการณ์เร่งด่วนของประเทศ	596 (27.7)	1,078 (50.1)	419 (19.5)	47 (2.2)	6 (0.3)	4.02 (เชิงบวกสูง)
2) สกว. จัดทำกรอบงบประมาณเพื่อการจัดสรรทุนวิจัยอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ	620 (28.8)	1,090 (50.7)	389 (18.1)	36 (1.7)	9 (0.4)	4.05 (เชิงบวกสูง)
3) สกว. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการโดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน	571 (26.5)	1,072 (49.8)	450 (20.9)	41 (1.9)	12 (0.6)	3.99 (เชิงบวกสูง)
4) สกว. มีระบบการจัดสรรและบริหารงบประมาณที่เหมาะสมโปร่งใสและเป็นธรรม	530 (24.6)	1,022 (47.5)	524 (24.4)	52 (2.4)	18 (0.8)	3.92 (เชิงบวกสูง)
5) สกว. มีการบริหารจัดการติดตามการดำเนินงานวิจัยที่มีประสิทธิภาพ เป็นไปตามแผนงานที่กำหนดไว้	547 (25.4)	1,110 (51.6)	443 (20.6)	33 (1.5)	13 (0.6)	3.99 (เชิงบวกสูง)
6) สกว. มีระบบการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนด้าน ววน. ที่เหมาะสม	506 (23.5)	1,078 (50.1)	514 (23.9)	35 (1.6)	13 (0.6)	3.94 (เชิงบวกสูง)
7) สกว. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย	595 (27.7)	1,122 (52.2)	393 (18.3)	25 (1.2)	11 (0.5)	4.05 (เชิงบวกสูง)
รวมเฉลี่ย						3.99 เชิงบวกสูง

บทที่ 5

ผลการสัมภาษณ์

ตัวแทนหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.

สำหรับผลการวิจัยในส่วนนี้ เป็นการรายงานข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ดำเนินการในระหว่างเดือนสิงหาคม - เดือนกันยายน 2565 โดยเกี่ยวข้องกับเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ดังนี้

5.1 การรับรู้ข้อมูลและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับระบบกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) ได้แก่ (1) การนิยามความหมาย และความเข้าใจที่มีต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. (2) ทัศนคติที่มีต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. เมื่อพิจารณาถึงข้อดีและข้อจำกัด (3) ทัศนคติที่มีต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับอดีต และ (4) การพิจารณาให้ความสำคัญของระบบ ววน. และกองทุน ววน.

5.2 การรับรู้บทบาทและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) ได้แก่ (1) การนิยามความหมาย และความเข้าใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของ สกสว. (2) ทัศนคติที่มีต่อสกสว. เมื่อพิจารณาถึงข้อดีและข้อจำกัด และ (3) การพิจารณาถึงจุดเด่นของสกสว. ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการสื่อสารและการขับเคลื่อนระบบ ววน.

5.3 การรับรู้และทัศนคติที่มีต่อรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน ววน. โดย สกสว. ได้แก่ (1) การรับรู้และทัศนคติที่มีต่อประสิทธิภาพด้านการสื่อสาร และ (2) ทัศนคติที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคทางการสื่อสาร

5.4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน ววน. ในรูปแบบแนวทางที่เป็นข้อเสนอแนะต่อรูปแบบการดำเนินงานด้านการสื่อสาร และแนวทางที่เป็นข้อเสนอแนะต่อการบริหารจัดการภายใต้การขับเคลื่อนของ สกสว.

5.5 การประเมินระดับคะแนนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีสถานะเป็นผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

อนึ่ง การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ เป็นผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล ที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานทั้ง 3 กลุ่ม โดยตั้งอยู่บนเงื่อนไขและข้อตกลงที่ให้ไว้แก่ผู้ให้ข้อมูลในเบื้องต้นว่า คณะผู้วิจัยจะไม่ทำการเปิดเผยชื่อ หน่วยงาน หรือชื่อว่าเป็นทัศนคติของผู้ให้ข้อมูลท่านใดท่านหนึ่งอย่างเฉพาะเจาะจง เพื่อลดทอนอคติที่มีต่อการนำเสนอข้อมูล และเพื่อป้องกันผลกระทบต่อชื่อเสียงส่วนบุคคลจากการให้ข้อมูลที่ละเอียดอ่อน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้จากการนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้

5.1 การรับรู้ข้อมูลและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับระบบกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.)

ข้อมูลในส่วนนี้มาจากการสอบถามข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. ซึ่งแบ่งเป็นข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.1.1 การนิยามความหมาย และความเข้าใจที่มีต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน.

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ได้ให้นิยามความหมายที่คล้ายคลึงกันว่า ระบบ ววน. และกองทุน ววน. นั้นเปรียบเสมือนเสาหลักกลางทางด้านการพัฒนาองค์ความรู้ อันมีจุดมุ่งเน้นเพื่อสร้างผลิตผลทางปัญญาอย่างเป็นรูปธรรม การมีระบบ ววน. และกองทุน ววน. จึงเป็นเสมือนแกนกลางในการขับเคลื่อนประเทศ และเป็น การขยายโอกาสให้ทุกภาคส่วนสามารถเข้าถึงแหล่งทุนด้านการวิจัย/แหล่งทุนในการพัฒนาองค์ความรู้ ที่อาจเทียบได้ว่าเป็นโครงสร้างพื้นฐานด้านการพัฒนาชาติอย่างหนึ่ง และ/หรือเป็นเครื่องมือหลักในการสร้างผลิตผลที่ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศ ตลอดจนเป็นกลไกที่มีส่วนช่วยในการพัฒนาขีดความสามารถของโครงสร้างทุกระดับได้อย่างเป็นระบบ ดังผลสรุปที่ได้จากตัวแทนภาคส่วนต่าง ๆ ดังนี้

หน่วยงานระดับนโยบาย มีการให้คำนิยามโดยสรุปว่า “ระบบ ววน. เป็นศูนย์รวมที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อดูแลและบริหารจัดการระบบวิจัยและนวัตกรรมของชาติ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา และแก้ไข ประเด็นปัญหาต่าง ๆ ตามยุทธศาสตร์ ความจำเป็น และความต้องการของประเทศในบริบทต่าง ๆ โดยมี กองทุน ววน. เป็นระบบงบประมาณกลาง ที่เปรียบเสมือนหน่วยงบประมาณที่สร้างเอกภาพ และเป็นศูนย์รวม งบประมาณที่กระจายกระจายอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการกำหนดเป็นกลยุทธ์ในการจัดสรรงบประมาณที่ ชัดเจน ซึ่งสามารถจำแนกเป็นหมวดหมู่/ประเภทได้ ทั้งนี้ การให้งบประมาณจากระบบดังกล่าว ตั้งอยู่บน พื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ในทุกมิติ (วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์) เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ตามทิศทาง และนโยบายการพัฒนาประเทศ”

หน่วยบริหารและจัดการทุน มีการให้คำนิยามโดยสรุปว่า “ระบบ ววน. และกองทุน ววน. เป็นระบบที่เกิดขึ้นจากการวางแผนในเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ และประเด็น เร่งด่วนตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กระทบต่อประเทศและสังคม เป็นระบบที่มีคุณลักษณะเสมือนหมุดหมายด้าน การวิจัย พัฒนา และการสร้างนวัตกรรม หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการวางระบบยุทธศาสตร์การวิจัยแห่งชาติ ผ่านการกำหนดเป้าหมายในการขับเคลื่อนที่สอดคล้องกัน และมีการวัดผลสัมฤทธิ์สำคัญจากเป้าหมายที่ กำหนดไว้ ในรูปแบบ Objectives and key results (OKRs) พร้อมกับมีการจัดสรรหมุดหมายของเงินทุนเพื่อ

การพัฒนาเป็น 2 รูปแบบหลัก คือ ทุนประเภทสนับสนุนงานเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic Fund: SF) และ ทุนประเภทสนับสนุนงานพื้นฐาน (Fundamental Fund: FF) ซึ่งครอบคลุมการสร้างองค์ความรู้และผลลัพธ์เชิงนวัตกรรมในทุก ๆ ด้าน”

หน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. มีการให้คำนิยามโดยสรุปว่า “ระบบ ววน. และกองทุน ววน. เป็นระบบยุทธศาสตร์และงบประมาณด้านการวิจัยหลักของชาติ ที่มีแผนกลยุทธ์กำหนดทิศทางและเป้าหมายของผลลัพธ์ในการพัฒนาที่ชัดเจน กอปรกับเป็นระบบที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติและสอดคล้องกับพันธกิจด้านการวิจัยและพัฒนาของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคประชาชน ซึ่งเป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ทุก ๆ ภาคส่วนสามารถเข้าถึงได้ (accessibility) ในช่องทางเดียว ระบบและกองทุนนี้ จึงเป็นเสมือนเครื่องมือและช่องทางสำคัญในการพัฒนาสมรรถนะของประเทศ โดยอาจกล่าวได้ว่าเป็นคลังทางปัญญาที่เป็นแกนกลางในการพัฒนาองค์ความรู้ และเป็นศูนย์กลางในการแสดงศักยภาพ/แหล่งรวบรวมความรู้ด้านการวิจัย นวัตกรรม และการพัฒนาของชาติ”

5.1.2 ทัศนคติที่มีต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. เมื่อพิจารณาถึงข้อดีและข้อจำกัด

ในภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนจากทั้ง 3 กลุ่ม (หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.) มีทัศนะเชิงบวกต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. โดยเมื่อให้พิจารณาถึงประเด็นข้อดีนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแสดงทัศนะไปในทิศทางเดียวกันว่า การมีระบบ ววน. นั้น ช่วยให้ทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศด้วยวิจัยและนวัตกรรมนั้นมีภาพที่ชัดเจนมากขึ้น โดยสะท้อนหลักการที่เป็นมาตรฐานตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นสากล กล่าวคือ เป็นระบบพัฒนาที่เน้นผลลัพธ์และผลผลิตซึ่งเป็นนวัตกรรม (ทั้งที่เป็นองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ หรือแนวทางแก้ไขปัญหา) ซึ่งมีที่มาจากการให้ความสำคัญต่อการวิจัยที่ครอบคลุมแนวคิดด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนช่วยให้ทุกภาคส่วนเห็นภาพใหญ่ด้านการพัฒนาที่ตรงกันทั้งหมด เหมือนเห็นแผนยุทธศาสตร์ด้านความรู้ในภาพรวมของประเทศ ซึ่งจะช่วยยกระดับการรับรู้ของประชาชนในแง่ของความสำคัญของการวิจัยและนวัตกรรม ที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในระดับสังคมและประเทศชาติ ดังข้อสรุปที่ได้จากการสัมภาษณ์จำแนกตามกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

หน่วยงานระดับนโยบาย ให้ทัศนะเมื่อพิจารณาถึงข้อดีโดยสรุปว่า “ระบบและกองทุน ววน. นั้น มีข้อดีอย่างมากในการรวมศูนย์ (centralization) แผนนโยบายด้านการวิจัยและนวัตกรรมมาอยู่ในจุดที่เป็นภาพใหญ่จุดเดียว ซึ่งช่วยให้เกิดระบบในการจัดสรรที่ชัดเจนและไม่กระจัดกระจาย ผู้ที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้เสียทุกระดับได้เห็นแนวทางที่เป็นกรอบร่วมกันอย่างชัดเจนมากขึ้น ตลอดจนเป็นการกระจายผลประโยชน์ในเชิงการพัฒนาสู่ภาคส่วนต่าง ๆ ได้เป็นระบบ และนับว่าเป็นระบบกลไกที่เปิดโอกาสให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทาง”

หน่วยบริหารและจัดการทุน ให้ทัศนะเมื่อพิจารณาถึงข้อดีโดยสรุปว่า “ระบบและกองทุน ววน. ช่วยให้ระบบการผลักดันนโยบายด้านวิจัยและนวัตกรรมนั้นเกิดความชัดเจนและตอบสนองต่อความ

ต้องการประเทศ อีกทั้งการเปลี่ยนแปลงทั้งระบบนี้ มีส่วนช่วยให้หน่วยงานที่เคยแยกบทบาทกันทำงาน ได้รับการปรับโครงสร้างให้มารวมภายใต้แผนยุทธศาสตร์เดียวกัน ซึ่งมีการกำหนดขอบข่ายการดำเนินงานที่เป็นระบบมากขึ้น งานส่วนที่เคยทับซ้อนกันได้รับการจัดเรียงใหม่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดเป็นระบบกลไกในการขับเคลื่อนประเทศขึ้นมาอีกระบบหนึ่ง”

หน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ให้ทัศนะเมื่อพิจารณาถึงข้อดีโดยสรุปว่า “ระบบและกองทุน ววน. นั้น สร้างข้อดีอย่างมากต่อการผลักดันนโยบายด้านวิจัยและนวัตกรรมสู่การปฏิบัติ ซึ่งก่อให้เกิดความชัดเจนต่อการพัฒนาประเทศในปัจจุบันและในอนาคต เกิดเป็นระบบพื้นฐานกลางที่ทุกภาคส่วนสามารถเข้ามาใช้ประโยชน์ได้ จนอาจกล่าวได้ว่าเป็นระบบกลไกสำคัญในการเพิ่มศักยภาพของประเทศ และขยายการมีส่วนร่วมในระดับต่าง ๆ ที่ครอบคลุมกว่าระบบเดิม ผลลัพธ์ที่ได้ถูกนำไปใช้ประโยชน์และแก้ปัญหาตามโจทย์ที่ผันแปรได้รวดเร็วมากขึ้น”

อย่างไรก็ดี เมื่อคณะผู้วิจัยเสนอให้ผู้สัมภาษณ์จากทั้ง 3 กลุ่ม พิจารณาถึงประเด็นข้อจำกัดนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแสดงทัศนะที่เป็นข้อสรุปซึ่งสอดคล้องกันใน 3 ประเด็น ได้แก่

(1) ข้อจำกัดในแง่ความเข้าใจต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. ของผู้มีส่วนได้เสีย กล่าวคือ การปรับเปลี่ยนเป็นระบบ ววน. และกองทุน ววน. นั้น เป็นการปรับขนานใหญ่ของประเทศ ซึ่งการขับเคลื่อนเป็นระบบขนาดใหญ่เช่นนี้ ยังคงมีข้อจำกัดเรื่องความเข้าใจต่อระบบอยู่ค่อนข้างมาก โครงสร้างในการดำเนินงานและการสื่อสารถึงระบบและกองทุน ววน. ในบางส่วนอาจจะยังไม่เชื่อมโยงเต็มรูปแบบ ซึ่งทำให้เกิดความสับสนและความทับซ้อนในบางประเด็นอยู่เล็กน้อย แต่อย่างไรก็ตาม ข้อจำกัดดังกล่าวก็ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อดำเนินงานตามกรอบนโยบายที่กำหนดไว้

(2) ข้อจำกัดเรื่องการขับเคลื่อน กล่าวคือ ระบบ ววน. เป็นระบบที่มีขนาดใหญ่และมีระดับในการบริหารจัดการหลายระดับชั้น การที่มีระบบขนาดใหญ่และซับซ้อนเช่นนี้ จำเป็นต้องใช้สรรพกำลังในการขับเคลื่อนเป็นอย่างมาก เนื่องจากจำเป็นต้องใช้การส่งเสริมที่เป็นระบบ และต้องใช้อุทิศทรัพยากรที่ดี เป็นเหตุให้พันธกิจในส่วนนี้เป็นภาระที่หนัก และอาจส่งผลกระทบต่อการทำงานขับเคลื่อนระบบดังกล่าวโดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่รับผิดชอบต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. เป็นอย่างมาก ตลอดจนการบริหารงบประมาณที่มีอยู่จำนวนมาก หากดำเนินการขับเคลื่อนไม่ดี ก็อาจจะสร้างความเสี่ยงในการกระจุกตัวของงบประมาณได้

(3) ข้อจำกัดในเชิงระบบ กล่าวคือ ระบบ ววน. และกองทุน ววน. นั้น อาจจะยังยึดติดการดำเนินงานในเชิงราชการอยู่ ซึ่งเป็นเหตุให้การดำเนินงานในบางส่วนติดกับกฎ ระเบียบ และข้อบังคับ จนทำให้ระบบและกองทุนนั้นขาดความยืดหยุ่น และบางกรณีอาจส่งผลกระทบต่อเข้าถึงกองทุนในผู้มีส่วนได้เสียบางกลุ่ม นอกจากนี้ ระบบ ววน. นั้น เป็นการรวบรวมงบประมาณด้านการวิจัยและพัฒนาที่เคยกระจัดกระจายมาอยู่ในจุด ๆ เดียว เป็นเหตุให้อาจส่งผลกระทบต่อทัศนะของหน่วยงานย่อย ๆ บางส่วน ในลักษณะที่ว่าถูกดึงงบประมาณกลับคืนสู่ส่วนกลาง และการเสนอของงบประมาณในระบบ ววน. นั้น มีความยุ่งยาก

5.1.3 ทัศนคติที่มีต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากอดีต

เมื่อเสนอให้ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานระดับต่าง ๆ ทั้ง 3 กลุ่ม แสดงความเห็นโดยพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างจากอดีตที่ยังไม่มีระบบและกองทุน ววน. เทียบกับปัจจุบันที่มีการจัดตั้งระบบและกองทุน ววน. นั้น ผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ระบบและกองทุน ววน. นั้น สร้างการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกในแง่ของเอกภาพต่อการขับเคลื่อนระบบวิจัยและพัฒนาของชาติ กล่าวคือ ในอดีตระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศนั้นกระจัดกระจายเป็นอย่างมาก โดยผู้รับผิดชอบระบบหรือแหล่งทุนแต่ละแหล่ง มีการกำหนดจุดมุ่งเน้นที่ไม่ได้เป็นทิศทางเดียวกัน บางจุดก็มีความทับซ้อนกันอย่างมาก จนทำให้ผลลัพธ์ที่ได้นั้นไม่ตรงกับเป้าหมายของประเทศ และไม่ได้ก่อให้เกิดผลประโยชน์เชิงรูปธรรมอย่างแท้จริง เมื่อมีการจัดตั้งระบบและกองทุน ววน. ขึ้นมา จึงทำให้แนวทางในการวิจัยและพัฒนาได้รับการยกระดับให้กลายเป็นแผนที่เป็นวาระแห่งชาติ ซึ่งจากเดิมถูกเขียนขึ้นแบบกว้าง ๆ และไม่ได้มีการกำหนดผลสัมฤทธิ์ที่นำไปสู่การใช้ประโยชน์อย่างจริงจัง เป็นระบบที่มียุทธศาสตร์และนโยบายที่เป็นรูปธรรมมากขึ้น เปรียบเสมือนการมีระบบด้านวิจัยพัฒนา การจัดสรรเงินทุน และระบบจัดการ/รวบรวมองค์ความรู้ (ฐานข้อมูล) ที่มีเสถียรภาพมากขึ้น เป็นระบบกลไกกลางที่ไม่ว่าจะเป็นภาคส่วนไหน ก็สามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้ ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึก มีการแสดงทัศนะในประเด็น ดังนี้

หน่วยงานระดับนโยบาย ให้ทัศนะเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากอดีตโดยสรุปว่า “แต่เดิมนโยบายด้านวิจัยและนวัตกรรมของไทยนั้นกระจัดกระจายเป็นอย่างมาก แม้จะมีการบรรจุไว้ในแผนนโยบายในทุกระดับ แต่ก็ยังเป็นแผนที่มึลักษณะกว้างขวางจนไม่เห็นภาพที่ชัดเจน ทิศทางในการผลักดันจึงขึ้นอยู่กับยุทธศาสตร์และพันธกิจแบบกว้าง ๆ ซึ่งทำให้ผลลัพธ์ที่ได้ไม่นำมาใช้ประโยชน์ได้ลำบาก ตลอดจนในอดีตนั้น การกำหนดนโยบายด้านการวิจัยและพัฒนาไม่ได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมเท่าที่ควร แผนและระบบที่ได้จึงไม่ตอบสนองต่อความต้องการนัก การบริหารจัดการก็มีความทับซ้อนค่อนข้างสูง แต่เมื่อมีการจัดตั้งระบบ ววน. ขึ้นมา โครงสร้างทั้งหมดจึงถูกนำมาจัดระเบียบใหม่ ที่มีลักษณะเป็นการขับเคลื่อนในทิศทางเดียวกัน ลดความทับซ้อน และกำหนดหมุดหมายที่ชัดเจนขึ้นมา”

หน่วยบริหารและจัดการทุน ให้ทัศนะเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากอดีตโดยสรุปว่า “เมื่อพิจารณาจากบริบทในอดีตจะพบว่า ระบบการบริหารจัดการด้านการวิจัยและพัฒนานั้นแยกส่วนการทำงานกันอยู่ และมีปัญหาเรื่องความทับซ้อนที่ชัดเจนอย่างมาก ทำให้ทิศทางในการวิจัยและพัฒนาของชาติยังไม่สามารถสร้างผลลัพธ์ที่ชัดเจนได้ตึ้นัก การมีระบบและกองทุน ววน. ในปัจจุบัน จึงเป็นการรวมศูนย์ระบบที่เคยแยกส่วนกันอยู่ให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างเต็มศักยภาพ และทำให้ระบบการบริหารจัดการที่กำกวมทับซ้อนกันนั้นลดน้อยลง รวมไปถึงช่วยให้หน่วยบริหารจัดการทุนสามารถกำหนดพันธกิจของตนเองได้ง่ายขึ้น ตลอดจนเกิดเป็นความเชื่อมโยงและความร่วมมือระหว่างหน่วยต่าง ๆ ในเชิงการปฏิบัติ ที่สามารถตอบสนองต่อนโยบายและยุทธศาสตร์หลักของประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรม”

หน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ให้ทัศนะเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบจากอดีต โดยสรุปว่า “ในอดีตนั้นภาพของการวิจัยและพัฒนามีความคลุมเครือ กล่าวคือ ไม่เห็นภาพตรงกลางว่าจะมุ่งไปที่จุดใด จะเห็นเพียงแต่ภาพที่แต่ละแหล่งทุนกำหนดเป็นจุดเน้นมา ซึ่งบางส่วนก็คล้ายคลึงกัน บางส่วนก็มีจุดเน้นที่แตกต่างกัน โดยยังไม่ถูกเชื่อมโยงเป็นภาพใหญ่ว่าผลลัพธ์สุดท้ายที่ได้นำไปตอบโจทย์การพัฒนาในเชิงสังคมและประเทศอย่างไร นอกจากนั้นการเข้าถึงแหล่งทุนและฐานข้อมูลด้านวิจัยพัฒนา ยังมีข้อจำกัดเป็นอย่างมาก เนื่องจากแหล่งทุนต่าง ๆ ก็มีการสร้างข้อกำหนดที่หลากหลาย ทำให้การเข้าถึงเป็นไปได้ยากลำบาก การตั้งระบบ ววน. ขึ้นมา จึงทำให้หน่วยรับงบประมาณเกิดความสับสนและเข้าใจที่ตรงกันว่า จะต้องมุ่งไปในทิศทางไหน และได้ช่องทางที่เป็นระบบหลักระบบเดียวที่เปิดโอกาสให้เข้าถึงได้ง่ายมากขึ้น”

5.1.4 การพิจารณาให้ความสำคัญของระบบ ววน. และกองทุน ววน.

ในภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนจากทั้ง 3 กลุ่ม สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อความสำคัญของระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในทิศทางเดียวกันว่า ระบบและกองทุน ววน. นั้นสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศอย่างมาก เป็นเสมือนกองทุนหรือคลังทางปัญญาของชาติ ที่มุ่งสร้างสินทรัพย์ทางปัญญาอันมีมูลค่ามหาศาลไม่ต่างจากสินทรัพย์ในเชิงเศรษฐกิจ โดยระบบกลไกนี้จะสร้างรากฐานที่ดีให้กับประเทศ และมีส่วนสำคัญต่อการสร้างอำนาจการต่อรองในระดับนานาชาติ ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากระบบดังกล่าว จะก่อให้เกิดผลผลิตทั้งที่เป็นทรัพยากรหลากหลายประเภท เช่น องค์ความรู้ นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ และทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้ ผู้วิจัยทำการสรุปความเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ ดังต่อไปนี้

หน่วยงานระดับนโยบาย ให้ทัศนะในแง่ของความสำคัญโดยสรุปว่า “ระบบ ววน. และกองทุน ววน. นั้นมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะหากทำการพิจารณาแล้วจะเห็นว่า ระบบและกองทุนดังกล่าวเกิดมาจากความจำเป็นที่เชื่อมโยงต่อการพัฒนาประเทศ ที่จะนำมาสู่การพัฒนาผลผลิตจากการผสมผสานองค์ความรู้ในทุกมิติ เพื่อนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นนวัตกรรมที่จะนำมาใช้ประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ รวมไปถึงเป็นแกนกลางที่จะพัฒนาศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้เกิดทักษะทางปัญญา และเป็นศูนย์กลางที่รวบรวมองค์ความรู้แขนงต่าง ๆ ในลักษณะการเป็นคลังทางปัญญาของประเทศ ความสำคัญเหล่านี้จึงเป็นเสมือนเสาหลักทางนโยบายอีกต้นหนึ่งที่จะต้องขับเคลื่อนให้เกิดขึ้น และต้องขยายผลให้คงอยู่อย่างมั่นคง”

หน่วยบริหารและจัดการทุน ให้ทัศนะในแง่ของความสำคัญโดยสรุปว่า “จำเป็นและสำคัญอย่างมากที่จะต้องมีการระบบ ววน. และกองทุน ววน. เนื่องจากระบบดังกล่าวนี้คือระบบแกนกลางที่ใช้ดูแลและบริหารจัดการระบบวิจัยและนวัตกรรมของชาติ ซึ่งความสำคัญไม่ได้จำกัดอยู่ในแง่ของการพัฒนาประเทศเพียงอย่างเดียว แต่ยังมีความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของประเทศอีกด้วย ซึ่งหากไม่มีระบบและกองทุน ววน. แล้วนั้น จะก่อให้เกิดความล่าช้าในการแก้ไขปัญหาและการสนองต่อความจำเป็นด้านต่าง ๆ ที่ต้องการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ระบบการบริหารจัดการก็จะกระจัดกระจายไม่สามารถตอบโจทย์ที่สำคัญของประเทศ ตลอดจนภาคส่วนต่าง ๆ ก็จะไม่สามารถดึงเอาผลลัพธ์จากการวิจัยและนวัตกรรมไปใช้ประโยชน์ได้ หรืออาจ

กล่าวได้ว่า หากไม่มีระบบและกองทุน ววน. นี้ ก็จะเหมือนการย้อนแนวทางการพัฒนาด้านวิจัยและนวัตกรรม ถอยหลังไปในอดีต ซึ่งจะเป็นการลดทอนขีดความสามารถและศักยภาพของประเทศลง”

หน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ให้ทัศนะในแง่ของความสำคัญโดยสรุปว่า “ความสำคัญของระบบและกองทุน ววน. นั้น สำคัญเหมือนโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ (national infrastructure) ซึ่งมีลักษณะเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (facility) ที่สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลง และขับเคลื่อนประเทศได้ทั้งระบบ โดยหากสามารถขับเคลื่อนระบบดังกล่าวได้ ก็จะทำให้โครงสร้างทั้งส่วนบน และส่วนล่างทุกระดับของประเทศมีศักยภาพมากขึ้น บทบาทของระบบ ววน. และกองทุน ววน. จึงไม่ใช่แค่ การเป็นแหล่งทุนในการจัดสรรงบประมาณด้านการวิจัย แต่เป็นการวางรากฐานที่เป็นโครงสร้างขั้นพื้นฐานทาง ปัญญาให้แก่ประเทศ”

5.2. การรับรู้บทบาทและทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับบทบาทหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริม วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ข้อมูลในส่วนนี้มาจากการสอบถามข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความ เข้าใจ และความคิดเห็นต่อบทบาทหน้าที่ของ สกสว. ซึ่งแบ่งเป็นข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.2.1 การนิยามความหมาย และความเข้าใจที่มีต่อบทบาทหน้าที่ของ สกสว.

ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับ งบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ได้ให้นิยามความหมายที่ใกล้เคียงกันว่า สกสว. คือ หน่วยกลางที่ทำ หน้าที่ขับเคลื่อนระบบ ววน. เป็นเสมือนผู้ดูแลประสานให้ระบบและกองทุนทำงานได้อย่างราบรื่น มีส่วนสำคัญ ในการเชื่อมร้อยจากต้นน้ำไปยังปลายน้ำอย่างเป็นระบบ สกสว. จึงเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในเชิงวางแผนกลยุทธ์และ สื่อสารไปยังส่วนต่าง ๆ เพื่อขับเคลื่อนและวางแนวทางให้ระบบ ววน. ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตาม เป้าประสงค์ที่วางไว้ โดยเมื่อจำแนกตามประเภทกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ ผู้ให้สัมภาษณ์ในแต่ละกลุ่มมีทัศนะ ดังนี้

หน่วยงานระดับนโยบาย มีการให้คำนิยามโดยสรุปว่า “สกสว. คือ หน่วยบริหารจัดการ และ พิจารณากลยุทธ์ทางการส่งเสริมระบบวิจัยขนาดใหญ่ของชาติอย่างระบบ ววน. ซึ่งทำหน้าที่ในการวางแผน นโยบายส่งเสริมการสร้างสรรค์ความรู้ด้วยผลงานวิจัยและนวัตกรรม ผ่านการบริหารจัดการทุนตามยุทธศาสตร์ ความจำเป็นของประเทศ อีกทั้งยังเป็นหน่วยสนับสนุนและเผยแพร่แนวทางการวิจัยและนวัตกรรมที่เป็นแกน หลักของประเทศ ถ้าพิจารณาว่าระบบ ววน. คือระบบแกนกลางขนาดใหญ่ (system) สกสว. ก็คือผู้ดูแลระบบ (administer) ที่ทำหน้าที่บริหารจัดการทรัพยากร กำหนดแนวทางขั้นตอน ประสานและถ่ายทอดไปยังหน่วย ต่าง ๆ (unit) เพื่อให้ระบบทำงานได้อย่างเต็มประสิทธิภาพตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้”

หน่วยบริหารและจัดการทุน มีการให้คำนิยามโดยสรุปว่า “สกสว. เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ บูรณาการ และขับเคลื่อนงานวิจัยและนวัตกรรมภายใต้ระบบ ววน. โดยทำหน้าที่ตั้งแต่การวางแผนยุทธศาสตร์ กลยุทธ์ การบริหารจัดการ การจัดสรรงบประมาณ การประสานงาน และการสื่อสารไปยังภาคส่วนต่าง ๆ ใน แ่งหนึ่งนั้น สกสว. อาจเปรียบได้กับวาทยกร (conductor) ที่ประสานและเชื่อมร้อยการทำงานผ่านระบบ ววน.

ให้กลายเป็นหน่วยงานที่ไพเราะ หน่วยต่าง ๆ ที่แยกกันทำงาน ก็ถูกร้อยเรียงหน้าทีการดำเนินงานผ่านการประสานของ สกสว. เกิดเป็นทิศทางของการทำงานร่วมกัน และส่งผลให้ระบบวิจัยและนวัตกรรมของประเทศเป็นระบบที่ชัดเจนขึ้น”

หน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. มีการให้คำนิยามโดยสรุปว่า “สกสว. เป็นศูนย์กลางที่ทำหน้าที่กำกับดูแลระบบ ววน. เพื่อตอบโจทย์ด้านการส่งเสริมให้เกิดงานวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ หากจะกล่าวเปรียบเทียบ สกสว. จึงมีลักษณะเป็นสมอที่ทำหน้าที่ทั้งคิด ควบคุมทิศทาง สื่อสาร และทำงานสอดประสานร่วมกับอวัยวะอื่น ๆ (หน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ) เพื่อขับเคลื่อนร่างกายอย่างเป็นระบบ หรือหากจะเปรียบเป็นตำแหน่งหน้าที่ ก็เป็นเสมือนเสนาธิการ ที่ทำหน้าที่วางแผนระบบ แผนยุทธศาสตร์ กำหนด ชี้แจงทิศทางการดำเนินงาน กำหนดกรอบงานขนาดใหญ่ และให้คำปรึกษา เพื่อขับเคลื่อนการวิจัยและนวัตกรรมทั้งในเชิงนโยบายและเชิงปฏิบัติ”

5.2.2 ทัศนคติที่มีต่อ สกสว. เมื่อพิจารณาถึงข้อดีและข้อจำกัด

เมื่อคณะผู้วิจัยให้พิจารณาถึงประเด็นข้อดีนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแสดงทัศนะไปในทิศทางเดียวกันว่าการมี สกสว. เป็นหน่วยงานในการบริหารจัดการระบบ ววน. นี้ ช่วยให้เกิดความชัดเจนต่อการบริหารจัดการระบบวิจัยและนวัตกรรมได้เป็นอย่างดี ซึ่งช่วยให้เกิดการสนับสนุนและผลักดันให้เกิดเป็นผลงานวิจัยและนวัตกรรม ที่เกิดผลประโยชน์ต่อประเทศชาติ และมีความคุ้มค่าในแง่ของงบประมาณมากขึ้น ทั้งนี้ สามารถจำแนกเป็นประเด็นโดยสรุปได้ ดังนี้

(1) ข้อดีในการเป็นศูนย์กลาง จากการสัมภาษณ์สะท้อนทัศนะที่ตรงกันว่า ระบบและกองทุน ววน. นั้นเป็นระบบวิจัยและนวัตกรรมขนาดใหญ่ ซึ่งต้องอาศัยตัวกลาง/คนกลางในการรับผิดชอบ การมี สกสว. เป็นหน่วยงานที่เข้ามารับผิดชอบการดำเนินงานส่วนนี้ จึงทำให้ภาพของ ววน. ชัดเจนมากขึ้น กล่าวคือเกิดการรวมรวมระบบที่เคยกระจัดกระจายให้มาอยู่ภายใต้ผู้รับผิดชอบเดียว (consolidate) ซึ่งช่วยให้การผลักดันและขับเคลื่อนในเชิงนโยบายและแผนด้านต่าง ๆ อย่างเป็นรูปธรรม ลดความสับสน และความทับซ้อนในเชิงโครงสร้าง

(2) ข้อดีในด้านทรัพยากรบุคคล ผู้ให้สัมภาษณ์มีความเห็นที่คล้ายคลึงกันว่า สกสว. มีทรัพยากรบุคคลที่มีลักษณะเป็นผู้เชี่ยวชาญจำนวนมาก (expertise) ตลอดจนผู้เชี่ยวชาญที่เป็นบุคลากรของ สกสว. ก็มีองค์ความรู้ที่หลากหลาย (multidisciplinary) ซึ่งช่วยให้การบริหารจัดการและการประสานงานกับหน่วยย่อย ๆ เป็นไปด้วยความรวดเร็ว และสามารถประสานกับทุกภาคส่วนได้เป็นอย่างดี เป็นเหตุให้เมื่อมีขับเคลื่อนระบบ ววน. ทาง สกสว. ก็สามารถเชื่อมต่อและสนับสนุนภาคส่วนต่าง ๆ ได้อย่างราบรื่น ทั้งในส่วนที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย หน่วยบริหารจัดการทุน และผู้รับทุน (ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า แม้อาจจะมีอุปสรรคในช่วงเปลี่ยนผ่าน แต่ สกสว. ก็สามารถเชื่อมโยงหน่วยต่าง ๆ ได้ในเวลาอันสั้น)

(3) ข้อดีในด้านการเข้าถึงและการให้คำปรึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์เห็นพ้องต้องกันว่า การกำหนดบทบาทหน้าที่ใหม่ให้แก่ สกสว. นั้น ช่วยส่งเสริมให้ภาคส่วนต่าง ๆ เข้าถึงระบบการวิจัยและนวัตกรรมได้ง่ายมากขึ้น โดย สกสว. มีส่วนที่ดีคือเป็นหน่วยงานที่ประสานงานได้ง่าย เข้าถึงได้ไม่ยาก และมีการสนับสนุนผ่านการให้คำปรึกษาที่ดี

อย่างไรก็ดี เมื่อให้ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์พิจารณาถึงข้อจำกัดของ สกสว. นั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแสดงทัศนคติต่อข้อจำกัด ดังนี้

(1) ข้อจำกัดเรื่องการบริหารจัดการ กล่าวคือ สกสว. เป็นหน่วยที่ต้องดูแลระบบขนาดใหญ่ ภาระหน้าที่ในส่วนนี้จึงต้องอาศัยสรรพกำลังเป็นอย่างมาก และเป็นภาระหน้าที่ที่ค่อนข้างหนัก ทำให้การดำเนินงานในบางครั้งมีความติดขัดและอาจกระทบต่อเป้าหมายในการขับเคลื่อนระบบ ววน.

(2) ข้อจำกัดเรื่องภาพลักษณ์เดิม กล่าวคือ เดิม สกสว. ที่เป็น สกว. นั้นมีภาพจำที่ฝังอยู่ในการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียที่ค่อนข้างจะลบเลือนได้ยาก (ตอนที่ เป็น สกว. นั้นมีภาพลักษณ์ที่แข็งแกร่งอย่างมาก และมีชุดผลงานที่เข้มแข็งเป็นที่จดจำหลายอย่าง จนผู้มีส่วนได้เสียต่าง ๆ จดจำต่อภาพในอดีต) ทำให้เมื่อเปลี่ยนเป็น สกสว. ผู้มีส่วนได้เสียบางส่วนอาจจะยังยึดโยงกับบทบาทหน้าที่เดิม จนทำให้เกิดความเข้าใจต่อบทบาทหน้าที่ใหม่ของ สกสว. ที่ไม่ชัดเจน

5.2.3 การพิจารณาถึงจุดเด่นของสกสว. ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการสื่อสารและการขับเคลื่อนระบบ ววน.

เมื่อเสนอให้ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึกที่เป็นตัวแทนจากหน่วยงานระดับต่าง ๆ ทั้ง 3 กลุ่ม แสดงความเห็นโดยพิจารณาถึงจุดเด่นของ สกสว. ที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ต่อการสื่อสารและการขับเคลื่อนระบบ ววน. นั้น ผลจากการวิเคราะห์สะท้อนความเห็นสอดคล้องกันโดยสรุปว่า จุดเด่นของ สกสว. คือการเป็นหน่วยงานที่มีประสบการณ์ในการดำเนินด้านการวิจัยและพัฒนามาตั้งแต่อดีต ประสบการณ์ส่วนนี้ทำให้ สกสว. เป็นผู้ที่เชี่ยวชาญในการทำงานร่วมกับหน่วยอื่น ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง และยังมีจุดเด่นในเรื่องของความสามารถในการประสานและเข้าถึงผู้มีส่วนได้เสียได้อย่างใกล้ชิด จุดเด่นดังกล่าวจึงมีส่วนช่วยให้ สกสว. ปรับตัวเข้าสู่บทบาทใหม่ได้อย่างรวดเร็ว และยังสามารถเชื่อมโยงระบบ ววน. กับผู้ที่เกี่ยวข้องได้ นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในรายละเอียด ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแสดงทัศนคติต่อจุดเด่นของ สกสว. จำแนกเป็น 4 ประเด็นหลักดังต่อไปนี้

(1) จุดเด่นด้านเครือข่าย (network) ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า สกสว. นั้นมีฐานเครือข่ายของผู้ที่เกี่ยวข้องกับระบบวิจัยและนวัตกรรมที่ครบถ้วน โดยมีเครือข่ายที่สามารถเข้าถึงได้ตั้งแต่ระดับผู้กำหนดนโยบาย ภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาคมนักวิจัย ภาคประชาชน ไปจนถึงหน่วยของชุมชน ซึ่งเครือข่ายเหล่านี้มีความสำคัญอย่างมากต่อการขับเคลื่อนและส่งเสริมระบบ ววน.

(2) จุดเด่นเรื่องการดำเนินงานแบบภาคี (collaborative practice) ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มให้ความเห็นตรงกันว่า สกสว. มีวิธีการดำเนินงานแบบภาคีความร่วมมือ กล่าวคือ เน้นลักษณะการทำงานร่วมกันอย่างเท่าเทียมในฐานะพันธมิตร ทำให้เมื่อต้องประสานงานหรือดำเนินงานตามแผนต่าง ๆ ร่วมกับ สกสว. นั้น เกิดเป็นสถานการณ์ทำงานแบบกัลยาณมิตร ที่ให้ความรู้สึกผ่อนคลาย เป็นกันเอง และสามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ง่าย โดยที่ไม่รู้สึกถูกกดดัน/ถูกสั่งการ (ผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนให้ทัศนะขยายเพิ่มเติมว่า แม้ สกสว. จะมีบทบาทในเชิงโครงสร้างที่สามารถควบคุม กำกับ หรือสั่งการได้ แต่เมื่อร่วมงานกับ สกสว. แล้ว ลักษณะการดำเนินงานจะมีลักษณะที่เน้นการทำงานแบบภาคีความร่วมมือมากกว่า)

(3) จุดเด่นเรื่องการเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและการรับฟัง ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ความเห็นที่สอดคล้องกันว่า จากประสบการณ์ในการร่วมงานกับ สกสว. พบว่า สกสว. มีการติดตามและรับฟังผู้เกี่ยวข้องในภาคส่วนต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง โดยมีการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสะท้อนผลจากการดำเนินงานที่เป็นปัญหา/อุปสรรค ซึ่ง สกสว. ก็ได้นำไปประสานงานแก้ไข ปรับปรุง หรือรับไปเป็นข้อพิจารณา และนำผลที่ได้มาหารือกับภาคส่วนต่าง ๆ อีกครั้ง ซึ่งถือว่าการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้อง หน่วยต่าง ๆ และผู้มีส่วนได้เสีย ได้มีส่วนในการพัฒนาระบบ วนวน. ร่วมกัน

(4) จุดเด่นเรื่องความชำนาญและความสามารถ (expertise and competence) ผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่มีทัศนะว่า สกสว. นั้น เต็มไปด้วยบุคลากรที่มีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญจำนวนมาก ส่วนนี้เองทำให้เห็นว่า สกสว. เป็นหน่วยงานที่สามารถดึงเอาผู้ที่มีความชำนาญเฉพาะด้าน (specific expertise) มาสอดคล้องประสานกับความเชี่ยวชาญในเชิงพื้นที่ (area of expertise) ที่มีอยู่เดิมได้เป็นอย่างดี เหตุผลข้างต้นนี้ จึงเป็นจุดเด่นที่สามารถรับรองหรือการันตีถึงความสามารถในการขับเคลื่อนระบบที่สำคัญอย่างระบบ วนวน. ได้

5.3. การรับรู้และทัศนคติที่มีต่อรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน วนวน. โดย สกสว.

ข้อมูลในส่วนนี้มาจากการสอบถามข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความรู้ ความเข้าใจ และความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน วนวน. ซึ่งแบ่งเป็นข้อมูลตามประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

5.3.1 การรับรู้และทัศนคติที่มีต่อประสิทธิภาพด้านการสื่อสาร

สำหรับประเด็นเรื่องประสิทธิภาพทางการสื่อสารนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกกลุ่มมีทัศนะไปในทิศทางเดียวกันว่า สกสว. ทำการสื่อสารเพื่อส่งเสริมระบบ วนวน. ออกมาได้ค่อนข้างดี โดยเฉพาะเรื่องของการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับระบบ วนวน. และกองทุน วนวน. นั้น สกสว. สามารถนำเสนอเพื่อสร้างความเข้าใจในภาพรวมได้ค่อนข้างชัดเจน อย่างไรก็ตาม อาจจะมีเรื่องของการสื่อสารในบางส่วนที่ยังไม่ชัดเจน ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละกลุ่มได้แสดงทัศนะเพิ่มเติมไว้ ดังนี้

หน่วยงานระดับนโยบาย มีการให้ทัศนคติต่อประสิทธิภาพด้านการสื่อสารโดยสรุปว่า “การสื่อสารกับระดับนโยบายนั้น สกสว. ทำการสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารถึงผู้ที่เกี่ยวข้องได้อย่างชัดเจน และให้ข้อมูลที่ครบถ้วนเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะในแง่ของการประสานงานข้อมูลสู่ผู้กำหนดนโยบาย กรรมการ และฝ่ายการเมืองนั้น สกสว. ก็สามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อการผลักดันและส่งเสริมระบบ ววน. รวมไปถึงเมื่อพิจารณาในแง่ของการสื่อสารกับสาธารณชน เบื้องต้นก็นับว่าประสบความสำเร็จ (ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีความเห็นว่า ประสบผลสำเร็จในแง่การสื่อสารถึงภาพกว้าง) อย่างไรก็ตาม มีผู้ให้สัมภาษณ์บางส่วนที่เห็นว่า การสื่อสารในช่วงแรกยังกระจุกตัวอยู่กับผู้ที่เกี่ยวข้องหลักเท่านั้น ซึ่งอาจจะยังไม่สามารถสื่อสารแบบเจาะลึกไปยังกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียย่อย ๆ ได้ครบทุกกลุ่ม ทั้งนี้ การสื่อสารซึ่งส่วนดังกล่าวจำเป็นต้องใช้เวลา และมีความเห็นที่ว่าทาง สกสว. กำลังเร่งดำเนินการให้สมบูรณ์อยู่”

หน่วยบริหารและจัดการทุน มีการให้ทัศนคติต่อประสิทธิภาพด้านการสื่อสารโดยสรุปว่า “เมื่อเปรียบเทียบกับช่วงแรกเริ่ม สกสว. ทำการสื่อสารทั้งภายใน (สื่อสารกับหน่วยบริหารและจัดการทุน) และภายนอก (การสื่อสารกับผู้มีส่วนได้เสียและสาธารณชน) ทำได้ดีขึ้น กล่าวคือ การสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจต่อหน่วยต่าง ๆ นั้น ทำได้ชัดเจนมากขึ้น ความสับสนที่เคยมีในเรื่องของบทบาทหน้าที่และพันธกิจที่มีร่วมกันลดลง และ สกสว. มีการสื่อสารเพื่อประสานโครงสร้างต่าง ๆ อย่างใกล้ชิด ทำให้การขับเคลื่อนระบบ ววน. ร่วมกับหน่วยบริหารจัดการทุนอื่น ๆ สามารถดำเนินงานได้ค่อนข้างราบรื่น (ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า การสื่อสารผ่าน PMU Forum และการเข้าพบหน่วยต่าง ๆ (site visiting) นั้นมีส่วนช่วยอย่างมาก และเห็นตรงกันว่าเป็นรูปแบบ/ช่องทางการสื่อสารที่ดี) ส่วนเรื่องการสื่อสารให้ข้อมูลต่อผู้มีส่วนได้เสียและสาธารณชน ก็พบว่าการสื่อสารเพิ่มเติมมากขึ้น ซึ่งส่วนนี้เมื่อหน่วยบริหารจัดการทุนต่าง ๆ พบว่าการรับรู้ของผู้มีส่วนได้เสียและสาธารณชนเริ่มมีความเข้าใจที่มากขึ้นกว่าเดิม (กลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์จากหน่วยบริหารจัดการทุนให้ข้อมูลว่า เมื่อทำการสังเกตและสอบถามจากผู้มีส่วนได้เสีย พบว่าผู้มีส่วนได้เสียมีความเข้าใจต่อระบบ ววน. ที่ดีขึ้น ซึ่งคาดว่าเป็นผลมาจากการสื่อสารให้ข้อมูลของ สกสว.) แต่ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลในกลุ่มนี้มีความเห็นตรงกันว่า การสื่อสารของ สกสว. ยังไม่ถือว่าทำได้ประสบผลสำเร็จแบบสมบูรณ์ เนื่องจากยังพบข้อติดขัดบางประการในแง่ของการสื่อสารในเชิงระบบอยู่ ซึ่งมีความเห็นที่ว่าหาก สกสว. สามารถบริหารจัดการส่วนนี้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว การสื่อสารของ สกสว. จะครบถ้วนและสมบูรณ์มากขึ้น (ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลเพิ่มเติมคือ การสื่อสารถึงภารกิจและกฎระเบียบบางส่วนที่ยังคลุมเครือ การสื่อสารถึงโครงสร้าง/การปรับโครงสร้างยังไม่ค่อยชัดเจน การสื่อสารไปสู่ระดับภูมิภาคยังมีน้อย และขาดระบบสารสนเทศกลาง)”

หน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. มีการให้ทัศนคติต่อประสิทธิภาพด้านการสื่อสารโดยสรุปว่า “สกสว. ทำการสื่อสารในภาพรวมในแง่ของการสร้างการรับรู้ต่อระบบ ววน. ที่เป็นภาพกว้างได้ดี มีการให้ข้อมูลเรื่องของกองทุน ววน. และประเภททุนต่าง ๆ ที่รวดเร็ว (ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า สำหรับผู้รับทุนแล้วมองว่าการให้ข้อมูลผ่านสื่อของ สกสว. เอง อย่าง website และ Facebook ทำได้ดี และควรมุ่งเน้นพัฒนาส่วนนี้อย่างต่อเนื่อง) อาจจะมีส่วนที่ควรเพิ่มเติมเข้ามาอยู่ในเรื่องของการขยายการรับรู้ในส่วนของภูมิภาค/ภาคส่วนย่อย ๆ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาถึงการสื่อสารถึงบทบาทหน้าที่ของ สกสว. นั้น มีทัศนคติ

ว่าอาจจะยังทำได้ไม่ชัดเจนนัก ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ชี้แจงว่าจากการที่ได้สื่อสารกับประชาคมนักวิจัยและนักวิชาการ พบว่ายังคงมีบางส่วนที่เห็นภาพทับซ้อนกันอยู่ระหว่างบทบาทหน้าที่ของ สกสว. กับ สกว. ที่เป็นเช่นนี้อาจด้วยเพราะมีที่มาจากความคุ้นเคยกับตอนที่ เป็น สกว. ในอดีต ซึ่งส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ทับซ้อนกันต่อการดำเนินงานของ สกสว. ในปัจจุบัน”

5.3.2 ทัศนคติที่มีต่อปัญหาและอุปสรรคทางการสื่อสาร

ข้อมูลในส่วนนี้เป็นการสอบถามถึงประเด็นปัญหาและอุปสรรคทางการสื่อสาร ที่ผู้ให้สัมภาษณ์แต่ละท่านเผชิญหรือมีประสบการณ์ในช่วงที่ผ่านมา ซึ่งผู้ให้สัมภาษณ์ส่วนใหญ่ให้ข้อมูลตรงกันว่า จากการร่วมงานและรับข้อมูลผ่านการสื่อสารร่วมกับ สกสว. นั้น ไม่พบปัญหาที่น่ากังวลเท่าใดนัก โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการสื่อสารระหว่างหน่วยงานของตนกับ สกสว. นั้น พบว่าแทบจะไม่มีปัญหาในแง่ของการสื่อสารเลย แต่อย่างไรก็ตาม พบว่ามีข้อติดขัดที่เป็นอุปสรรคเพียงเล็กน้อย ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ และรวบรวมเป็นประเด็นสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

(1) อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับสื่อบุคคล (สื่อบุคคลในที่นี้ หมายถึง บุคลากรและผู้ประสานงานของ สกสว.) ในประเด็นนี้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลโดยสรุปว่า การสับเปลี่ยนบุคลากรภายในหน่วยงานของ สกสว. นั้นเป็นอุปสรรคที่ส่งผลต่อการสื่อสารและการประสานงานร่วมกัน เนื่องจากจะมีบางช่วงที่ สกสว. เปลี่ยนผู้รับผิดชอบ ทำให้การสื่อสารและประสานงานติดขัด ชะงัก และไม่ต่อเนื่อง ซึ่งหากปล่อยให้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง อาจทำให้กลายเป็นปัญหาและจุดอ่อนต่อการสื่อสารของ สกสว. ได้ (ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลขยายว่า บุคลากรและผู้ประสานงานของ สกสว. นั้นเป็นส่วนที่เป็นจุดแข็งของ สกสว. กล่าวคือ สื่อบุคคลเหล่านี้ทำหน้าที่ได้ดีและเข้มแข็งอย่างมาก แต่จากการทำงานร่วมกับ สกสว. จะมีบางช่วงที่ สกสว. ปรับเปลี่ยนโครงสร้าง/สลับหน้าที่ภายในองค์กร ส่งผลให้จุดนี้เกิดเป็นช่องว่างที่เป็นภาวะสูญญากาศขึ้นมา ซึ่งหากมีภาวะนี้เกิดขึ้นบ่อยครั้ง ก็จะทำให้จุดแข็งส่วนนี้สูญหายไป)

(2) อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการสื่อสาร ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลในประเด็นนี้โดยสรุปว่า เมื่อพิจารณาจากภารกิจของ สกสว. ที่จะต้องส่งเสริมระบบ ววน. ผ่านการสื่อสารแล้วนั้น จะพบว่าจำเป็นต้องใช้แผนการสื่อสารที่ต้องอาศัยการผลักดันขนานใหญ่ และต้องอาศัยการสื่อสารแบบจำเพาะตามลักษณะผู้รับสาร เนื่องจากมีผู้มีส่วนได้เสียที่เป็นผู้รับสารอยู่หลายระดับ ซึ่งภารกิจด้านการสื่อสารนี้เป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมาก ส่วนนี้เองอาจก่อให้เกิดเป็นอุปสรรคแก่ สกสว. ด้วยข้อติดขัดที่ยังไม่สามารถจัดสรรกำลังคนมาเพื่อดูแลในส่วนนี้ได้อย่างสมบูรณ์เต็มที่ (ดังที่มีทัศนะสะท้อนไว้ในเรื่องของจำกัดของ สกสว.)

5.4 ข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน ววน.

สำหรับข้อมูลในส่วนนี้ เป็นข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เมื่อสอบถามถึงข้อเสนอแนะในประเด็นรูปแบบการสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน ววน. ผ่านการให้ข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ต่อรูปแบบการดำเนินงานด้านการสื่อสาร และการบริหารจัดการภายใต้การขับเคลื่อนของ สกสว. โดยมีข้อเสนอแนะที่สรุปได้ 6 ข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

(1) สกสว. ควรพัฒนาแผนยุทธศาสตร์ทางการสื่อสาร (strategic communication plan) โดยการกำหนดเป็นแนวยุทธศาสตร์ที่แยกออกมาเป็นเอกเทศ และควรกำหนดเป็นแผนที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ใน 2 ประเด็น คือ (1.1) แผนยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อการขับเคลื่อนระบบ ววน. และ (1.2) แผนยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อส่งเสริมองค์กร โดยแผนทั้งสองส่วนนี้ ต้องมีการสร้างยุทธศาสตร์ที่เน้นการสื่อสารอย่างเฉพาะเจาะจง ซึ่งต้องไม่ใช่แค่การประสานงาน การประชาสัมพันธ์แบบทั่วไป หรือการเลือกใช้สื่อรูปแบบเดียว แต่ควรจะต้องพิจารณาให้เชื่อมโยงอย่างชัดเจนกับยุทธศาสตร์หลักทั้งสองส่วนข้างต้น โดยเริ่มวิเคราะห์จากคุณลักษณะของผู้รับสาร ผู้มีส่วนได้เสีย ผู้เกี่ยวข้อง/ทำงานภายใต้ระบบ ววน. และผู้ใช้งานระบบ ววน. (audience / stakeholder / companion / user) และจึงกำหนดเป็นการสร้างสรรค์เนื้อหาหรือสารหลัก (key message / key content) ที่สอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้รับสาร และใช้เป็นแกนการสื่อสารกับกลุ่มแต่ละกลุ่มที่ชัดเจน และสุดท้ายควรจะต้องวางแผนเพื่อพัฒนาช่องทาง/แพลตฟอร์มทางการสื่อสารหลักของตนเอง (key channel / key platform) ที่จะใช้งานเพื่อตอบสนองพันธกิจด้านการสื่อสารตามยุทธศาสตร์การสื่อสารในการขับเคลื่อน ววน. และยุทธศาสตร์การสื่อสารเพื่อส่งเสริมองค์กร โดยเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การสื่อสารแล้ว จำเป็นต้องทำการวัดประเมินผลลัพธ์ที่ได้จากการสื่อสาร ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบผลสัมฤทธิ์ อิทธิพล และการเปลี่ยนแปลง พร้อมกับตรวจสอบผลตอบรับ (feedback) หลังจากการสื่อสารในแต่ละครั้งร่วมด้วย

(2) สกสว. ควรต้องกำหนดตำแหน่งทางการสื่อสารถึงภาพลักษณ์ใหม่ให้ชัดเจน กล่าวคือ เห็นควรให้พิจารณารูปแบบสื่อสาร เพื่อให้ทุกภาคส่วนเห็นภาพการดำเนินงานของ สกสว. ที่ชัดเจน และเกิดการรับรู้ที่ตรงกัน เนื่องจากหากวิเคราะห์ร่วมกับข้อจำกัดเรื่องภาพลักษณ์ของ สกสว. แล้วนั้น (ข้อมูลส่วนนี้ได้รับการกล่าวถึงในข้อ 2.2 ทัศนคติที่มีต่อสกสว. เมื่อพิจารณาถึงข้อดีและข้อจำกัด) จะพบว่าตำแหน่งการรับรู้ในมุมมองของภาคส่วนต่าง ๆ ยังคงยึดติดกับตำแหน่งและบทบาทเดิมเมื่อครั้งเป็น สกว. ทั้งนี้ ผู้ให้ข้อมูลหลายท่านมีความเห็นว่าเมื่อเปรียบเทียบในเชิงการสื่อสารภาพลักษณ์ (image) และผ่านแนวคิดด้านตราสินค้า (branding) นั้น มีประเด็นเรื่องภาพการรับรู้ที่ความคลุมเครือและทับซ้อนกันระหว่าง สกสว. และ สกว. ซึ่งส่วนนี้ทำให้ผู้รับสารเกิดการรับรู้ที่คลาดเคลื่อน ดังนั้น สกสว. เพื่อหาแนวทางกำหนดตำแหน่งทางการรับรู้ของตนขึ้นมา โดยอาจจะพิจารณาจากจุดเด่นและจุดมุ่งเน้นตามพันธกิจใหม่ขององค์กรมาเป็นส่วนเสริม เพื่อสร้างการจดจำและการรับรู้ในเชิงภาพลักษณ์อย่างจริงจัง

(3) สกสว. ควรจัดตั้งและยกระดับหน่วยทางการสื่อสาร กล่าวคือ สกสว. ควรประชุมหารือเพื่อพิจารณาระดับความสำคัญและกำหนดให้มีหน่วยที่ดูแลด้านการสื่อสารอย่างเฉพาะเจาะจงขึ้นมา โดยมีบทบาทหน้าที่ดูแลเรื่องการบริหารจัดการทางการสื่อสารทั้งระบบ ทั้งในแง่ของการวางแผนการสื่อสารประสานงานภายในโครงสร้างระบบ ววน. และการวางแผนการสื่อสารภายนอกกับภาคส่วนต่าง ๆ โดยกำหนดให้มีฝ่ายหรือกลุ่มงานต่าง ๆ ที่ทำหน้าที่ดูแลช่องทางการสื่อสาร บริหารจัดการ สื่อ และสร้างสรรค์

เนื้อหาทางการสื่อสารที่หลากหลายในทุกมิติตามกลุ่มผู้รับสาร เพื่อให้เกิดขับเคลื่อนการสื่อสารที่เป็นรูปธรรม และมีโครงสร้างที่แยกออกมาจากส่วนของการบริหารจัดการด้านอื่น ๆ อย่างชัดเจน

(4) สกสว. ควรวางแผนทางการสื่อสารแบบเฉพาะกลุ่มอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือ ในอนาคต คาดหวังให้มีกำหนดเป้าหมายทางการสื่อสารที่เล็งผลลัพธ์ไปยังผู้รับสารกลุ่มต่างให้ชัดเจนเข้มข้น ครอบคลุม และต้องสื่อสารอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดเป็นตัววัดความสำเร็จ (OKRs) ทางการสื่อสารตั้งแต่ต้น เช่น การสื่อสารถึงผลสัมฤทธิ์จากการลงทุนในการวิจัยและนวัตกรรมแก่กลุ่มผู้กำหนดนโยบาย เพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากระดับกรมวิชาการชุดต่าง ๆ หรือการสื่อสารกับหน่วยงานของภาครัฐและเอกชน เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการผลักดันให้เกิดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยที่มาจากระบบ ววน. ร่วมกัน หรือการสื่อสารกับกลุ่มประชาชน เพื่อให้เห็นว่่างานวิจัยในระบบ ววน. เกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตได้อย่างแท้จริง เป็นต้น

(5) สกสว. ควรขยายความร่วมมือทางการสื่อสารในระดับชาติและนานาชาติ กล่าวคือ เสนอให้ สกสว. วางแผนการขยายเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานทั้งที่เป็นภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ให้กว้างขวางมากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้การสื่อสารเพื่อส่งเสริมระบบและกองทุน ววน. นั้นมีประสิทธิภาพครอบคลุมไปยังหน่วยต่าง ๆ ได้ดีขึ้น กอปรกับสามารถช่วยส่งเสริมให้ระบบ ววน. ได้รับการสนับสนุนและเกิดการยอมรับแก่ภาคส่วนต่าง ๆ ของสังคมในวงกว้าง นอกจากนี้ คาดหวังให้มีการวางแผนทางการขยายเครือข่ายไปยังหน่วยงานระดับนานาชาติ เพื่อสร้างฐานทางการสื่อสารถึงผลผลิตที่ได้จากระบบ ววน. (เช่น ผลวิจัย นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ หรือแนวคิด) ซึ่งจะช่วยให้สร้างอำนาจการต่อรองให้กับระบบวิจัยพัฒนาของประเทศในสายตาของประชาคมโลกได้ (ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูลขยายว่า เป็นการสร้างการต่อรองผ่านการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และการยอมรับถึงศักยภาพด้านการวิจัยพัฒนา ความสามารถของนักวิจัย และผลผลิตที่เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากนโยบายการส่งเสริมวิจัยในประเทศ)

(6) สกสว. ควรวางแผนทางการสื่อสารให้สอดคล้องกับบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป กล่าวคือ เมื่อพิจารณาถึงกลุ่มประชาชนทั่วไปนั้น มีความคาดหวังให้ สกสว. สื่อสารถึงระบบ ววน. ในเชิงประโยชน์ที่ได้จากการที่ประเทศมีระบบนี้ (ทั้งในแง่ของนโยบาย ความสำคัญต่อประเทศ หรือประโยชน์จากวิจัยและนวัตกรรมที่เกิดจากระบบ/กองทุน ววน.) โดยผ่านสื่อหรือเนื้อหาที่เข้าถึงได้ง่าย มีความร่วมสมัยอย่างสร้างสรรค์ และสอดคล้องกับสื่อ/ช่องทางต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไป โดยอาจมีความผสมผสานระหว่างเนื้อหาที่เป็นทางการ กึ่งทางการ และไม่เป็นทางการ ทั้งนี้ จำเป็นต้องมีการวางแผนกลยุทธ์ทางการสื่อสารที่เหมาะสมกับเนื้อหา และเห็นควรวางยังต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานข้อมูล/รายละเอียดที่เชื่อมโยงในเชิงวิชาการ แต่อาจจะมีการแบ่งระดับเนื้อหาตามประเภทของสื่อที่แตกต่างกันตามลักษณะของผู้รับสารเป้าหมาย

5.5. การประเมินระดับคะแนนจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีสถานะเป็นผู้ให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผลการประเมินในส่วนนี้ เป็นการประเมินระดับคะแนนจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมการดำเนินงาน การตระหนักถึงความสำคัญและบทบาทของระบบกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (ววน.) และ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) โดยมีรายละเอียดการพิจารณา ดังต่อไปนี้

5.5.1 ผลการประเมินระบบ ววน. ประกอบไปด้วย (1) การประเมินความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ และ (2) การประเมินความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในด้านการดำเนินการ

5.5.2 ผลการประเมินบทบาท สกสว. ประกอบไปด้วย (1) การประเมินความสำคัญต่อบทบาทของ สกสว. ในด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ และ (2) การประเมินความสำคัญต่อบทบาทของ สกสว. ในด้านการดำเนินการ

5.5.3 ผลการประเมินการสนับสนุน ประกอบไปด้วย (1) การยินดีให้การสนับสนุนต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. และ (2) การยินดีให้การสนับสนุนต่อ สกสว.

5.5.1 ผลการประเมินในภาพรวมจากทุกภาคส่วน

ตารางที่ 5.1 แสดงร้อยละผลการประเมินในภาพรวมจากทุกภาคส่วน

ผลประเมินในภาพรวม			
ประเภทของหน่วยงาน	ผลประเมินระบบ ววน.	ผลประเมิน สกสว.	ผลประเมินการสนับสนุน
หน่วยงานทุกภาคส่วน	ด้านนโยบายฯ 85.55	ด้านนโยบายฯ 85.55	การสนับสนุน ววน. 93.88
(ระดับนโยบาย, หน่วย PMU, ผู้รับงบประมาณ)	ด้านการดำเนินงาน 81.11	ด้านการดำเนินงาน 81.66	การสนับสนุน สกสว. 93.88
ผลรวมทั้งหมด	83.33	83.61	93.88

จากตารางที่ 5.1 พบว่า หน่วยงานที่ให้สัมภาษณ์ทุกภาคส่วน ให้คะแนนความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในภาพรวมอยู่ที่ 83.33 คะแนน (แบ่งเป็น ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 85.55 ; ด้านการดำเนินงาน = 81.11) และให้คะแนนความสำคัญต่อบทบาทของ สกสว. ในภาพรวมอยู่ที่ 83.61 คะแนน (แบ่งเป็น ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 85.55 ; ด้านการดำเนินงาน = 81.66) โดยมีผลคะแนนการสนับสนุนต่อระบบ ววน. และ สกสว. ในภาพรวมอยู่ที่ 93.88 คะแนน

5.5.2 ผลการประเมินจากหน่วยงานระดับนโยบาย

ตารางที่ 5.2 แสดงร้อยละผลการประเมินจากหน่วยงานระดับนโยบาย

ผลประเมินระบบ ววน.	คะแนน	ผลประเมิน สกสว.	คะแนน	ผลประเมินการสนับสนุน	คะแนน
ด้านนโยบายฯ	81.66	ด้านนโยบายฯ	88.33	ยินดีสนับสนุน ววน.	96.66
ด้านการดำเนินงาน	80.00	ด้านการดำเนินงาน	87.33	ยินดีสนับสนุน สกสว.	96.66
ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	80.83	ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	87.83	ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	96.66

จากตารางที่ 5.2 พบว่า ผู้ประเมินในระดับนโยบาย ซึ่งมีสถานะเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันนโยบายและยุทธศาสตร์ของชาติด้านต่าง ๆ อาทิ สภานโยบายการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ (สอวช.) กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (อว.) สภาผู้แทนราษฎร (รัฐสภา) และสภาการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้คะแนนความสำคัญต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.83 คะแนน (ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 81.66 ; ด้านการดำเนินงาน = 80.00)
- (2) ความสำคัญต่อบทบาทของ สกสว. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 87.83 คะแนน (ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 88.33 ; ด้านการดำเนินงาน = 87.33)
- (3) การสนับสนุนต่อระบบ ววน. และ สกสว. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 96.66 คะแนน

5.5.3 ผลการประเมินจากหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU)

ตารางที่ 5.3 แสดงร้อยละผลการประเมินจากหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU)

ผลประเมินระบบ ววน.	คะแนน	ผลประเมิน สกสว.	คะแนน	ผลประเมิน การสนับสนุน	คะแนน
ด้านนโยบายฯ	88.33	ด้านนโยบายฯ	80.00	ยินดีสนับสนุน ววน.	96.66
ด้านการดำเนินงาน	90.00	ด้านการดำเนินงาน	76.66	ยินดีสนับสนุน สกสว.	96.66
ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	89.16	ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	78.33	ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	96.66

จากตารางที่ 5.5.3 พบว่า ผู้ประเมินที่เป็นตัวแทนจากหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) ให้ความสำคัญต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- (1) ให้ความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 89.16 คะแนน (ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 88.33 ; ด้านการดำเนินงาน = 90.00)
- (2) ให้ความสำคัญต่อบทบาทของ สกสว. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 78.33 คะแนน (ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 80.00 ; ด้านการดำเนินงาน = 76.66)
- (3) การสนับสนุนต่อระบบ ววน. และ สกสว. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 96.66 คะแนน

5.5.4 ผลการประเมินจากหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.

ตารางที่ 5.4 แสดงร้อยละผลการประเมินจากหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.

ผลประโยชน์ ระบบ ววน.	คะแนน	ผลประโยชน์ สกว.	คะแนน	ผลประโยชน์ การสนับสนุน	คะแนน
ด้านนโยบายฯ	86.66	ด้านนโยบายฯ	88.33	ยินดีสนับสนุน ววน.	88.33
ด้านการดำเนินงาน	73.33	ด้านการดำเนินงาน	81.00	ยินดีสนับสนุน สกว.	88.33
ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	80.00	ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	84.66	ผลคะแนนเฉลี่ยรวม	88.33

จากตารางที่ 5.4 พบว่า ผู้ประเมินที่เป็นตัวแทนจากหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. (กลุ่มผู้บริหารมหาวิทยาลัยและผู้บริหารหน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำงานร่วมกับ สกว.) ให้คะแนนความสำคัญต่อประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

(1) ความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.00 คะแนน (ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 86.66 ; ด้านการดำเนินงาน = 73.33)

(2) ความสำคัญต่อบทบาทของ สกว. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 84.66 คะแนน (ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 88.33 ; ด้านการดำเนินงาน = 81.00)

(3) การสนับสนุนต่อระบบ ววน. และ สกว. มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 88.33 คะแนน

5.5.5 ผลการเปรียบเทียบค่าคะแนนจำแนกตามประเภทผู้ให้สัมภาษณ์

ตารางที่ 5.5 แสดงการเปรียบเทียบค่าคะแนนจำแนกตามประเภทผู้ให้สัมภาษณ์

ประเด็นที่ประเมิน	ค่าคะแนนจำแนกตามประเภทหน่วยงาน		
	(1) หน่วยงาน ระดับนโยบาย	(2) หน่วยบริหาร และจัดการทุน (PMU)	(3) หน่วยรับงบประมาณ จากกองทุนส่งเสริม ววน.
(1) ระบบ ววน.	80.83	89.16	80.00
- ด้านนโยบายฯ	(81.66)	(88.33)	(86.66)
- ด้านการดำเนินงาน	(80.00)	(90.00)	(73.33)
(2) บทบาท สกว.	87.83	78.33	84.66
- ด้านนโยบายฯ	(88.33)	(80.00)	(88.33)
- ด้านการดำเนินงาน	(87.33)	(76.66)	(81.00)
(3) การสนับสนุน	96.66	96.66	88.33
- สนับสนุนระบบ ววน.	(96.66)	(96.66)	(88.33)
- สนับสนุน สกว.	(96.66)	(96.66)	(88.33)

จากตารางที่ 5.5 เมื่อทำการเปรียบเทียบค่าคะแนนจำแนกตามกลุ่มผู้ให้สัมภาษณ์ โดยพิจารณาเปรียบเทียบร่วมกับประเด็นต่าง ๆ ที่ผู้ประเมินให้คะแนนความสำคัญ รายละเอียด ดังต่อไปนี้

(1) ภาพรวมการให้ความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. พบว่า กลุ่มหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) มีการให้ค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ 89.16 คะแนน ตามมาด้วยกลุ่มหน่วยงานระดับนโยบาย ให้ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 80.83 คะแนน และกลุ่มหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ค่าคะแนนเฉลี่ย 80.00 คะแนน ตามลำดับ

(2) ภาพรวมการให้ความสำคัญต่อบทบาทของ สกสว. พบว่า กลุ่มหน่วยงานระดับนโยบาย มีการให้ค่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ 87.83 คะแนน ตามมาด้วยกลุ่มหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ค่าเฉลี่ย 84.66 คะแนน และหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) ค่าเฉลี่ย 78.33 คะแนน ตามลำดับ

(3) ภาพรวมการสนับสนุนต่อระบบ ววน. และ สกสว. พบว่า กลุ่มหน่วยงานระดับนโยบาย และหน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU) มีการให้ค่าคะแนนเฉลี่ยในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยที่เท่ากันคือ 96.66 คะแนน รองลงมาคือกลุ่มหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 88.33 คะแนน

บทที่ 6

ผลการสัมภาษณ์ภาคการสื่อสาร

สำหรับผลการวิจัยในส่วนนี้ เป็นการรายงานข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยรวบรวมข้อมูลจากผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นภาคการสื่อสาร ประกอบด้วยผู้ให้ข้อมูล นักวิชาการด้านการสื่อสาร นักสร้างสรรค์คอนเทนต์ออนไลน์ สื่อมวลชนออนไลน์และออฟไลน์ โดยเกี่ยวข้องกับเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ดังนี้

6.1 การสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายและการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. ที่ผ่านมา

6.2 แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว.

อนึ่ง การนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้ เป็นผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์เชิงลึกรายบุคคล แต่ทั้งนี้จะนำเสนอผลการศึกษาในภาพรวมโดยไม่รายงานเจาะจงไปที่ผู้ให้ข้อมูลรายใดรายหนึ่งเป็นการเฉพาะ เพื่อลดทอนอคติที่มีต่อการนำเสนอข้อมูล และเพื่อป้องกันผลกระทบต่อชื่อเสียงส่วนบุคคลจากการให้ข้อมูลที่ละเอียดอ่อน ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นได้จากการนำเสนอข้อมูลในส่วนนี้

6.1 การสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายและการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. ที่ผ่านมา

ผลการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลพบประเด็นเกี่ยวกับการสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายและการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. ที่ผ่านมา ที่น่าสนใจดังนี้

(1) การสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้

การสื่อสารนโยบายและการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. ที่ผ่านมา ผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า โดยส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารผ่านสื่อขององค์กรและสื่อมวลชน ทั้งในรูปแบบออนไลน์และออฟไลน์ แต่ผลจากการสื่อสารยังคงอยู่ในวงจำกัด กล่าวคือ แม้การใช้สื่อมวลชนจะเป็นการสื่อสารในวงกว้าง มีจำนวนคนเข้าถึงมาก (Reach) แต่ยังคงมีข้อจำกัดในการสร้างความตระหนักรู้และการจดจำให้เกิดขึ้น ในด้านสื่อออนไลน์ขององค์กรอย่างเว็บไซต์ แม้จะเป็นสื่อที่เข้าถึงได้สะดวกและสามารถให้ข้อมูลได้มากเท่าที่ต้องการ แต่ก็ยังคงมีข้อจำกัดในการเข้าถึง กล่าวคือ หากไม่ใช้ผู้ที่ต้องการหาข้อมูลเกี่ยวกับองค์กรแล้ว ก็เป็นการยากที่จะเข้ามาเยี่ยมชมเว็บไซต์ อย่างไรก็ตาม ในฐานะผู้ส่งสาร สกสว. มีคุณสมบัติของความน่าเชื่อถืออยู่ในระดับสูง

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลให้แสดงทัศนะถึงการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับ สกสว. ว่า ยังคงไม่ชัดเจนและไม่เป็นที่รับรู้อย่างกว้างขวางเท่าที่ควร โดยผู้ให้ข้อมูลรายหนึ่งกล่าวว่า “...ขณะที่ผมจะต้อง

จัดรายการวิทยุทุกวันและจัดรายการโทรทัศน์ทุกวัน ผมยังแทบจะไม่ได้ยินชื่อของ สกสว. ไม่ได้ข้อมูลข่าวสารจาก สกสว. ไม่มีผ่านตาเท่าไรเลยและไม่ทราบชัดเจนเลยว่าหน่วยงานนี้ทำอะไรอยู่บ้าง คิดว่าคนบางส่วนก็ยังไม่ทราบเท่าไรนัก เพราะฉะนั้นองค์กรต้องมีเนื้อหาที่ชัดเจน...”

ในมุมมองของผู้ให้ข้อมูลที่เคยได้รับทุนวิจัยจากกองทุนวิจัยพบว่า การรับรู้บทบาทของ สกสว. ยังไม่มีความชัดเจน โดยผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า “...นักวิจัยเองก็ยังไม่มั่นใจว่าหน่วยงานไหนเกี่ยวข้องกับเรื่องใด มีนโยบายใดในแต่ละองค์กร มีจุดเชื่อมโยงหรือจุดต่างกันอย่างไร อีกทั้งไม่แน่ใจว่า สกสว. กับ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) บทบาทมีความเหมือนหรือต่างกันอย่างไร ทำให้ตัวนักวิจัยเกิดความสับสนว่าโครงการวิจัยนี้ต้องไปนำเสนอที่ใดระหว่าง สกสว. หรือ สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) ซึ่งทั้งสองหน่วยงานต่างก็พยายามขับเคลื่อนนโยบายงานวิจัยแต่ทว่าการสื่อสารออกมายังไม่ชัดเจนเท่าที่ควร...”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมาการสื่อสารยังไม่สามารถสะท้อนบทบาทของ สกสว. ได้อย่างครบถ้วนโดยอธิบายว่า “...กรณีที่เป็นนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่จะเข้ามาขอทุนจาก สกสว. ต้องทำให้นักวิจัยรู้สึกได้ว่า สกสว. เป็นไม่ใช่แค่แหล่งทุน ถ้านำเงินไปทำวิจัยแล้ว ควรแสดงให้เห็นว่าสุดท้ายปลายทางของการได้เงินทุน มันจะเกิด impact อะไรต่อชุมชนและต่อสังคมบ้าง สร้างความตระหนักว่างานวิจัยที่ทำส่งผลกระทบต่อชุมชน ควรทำให้รับรู้ได้ว่า สกสว. มีบทบาทใดบ้างนอกเหนือจากให้ทุน การให้ทุนคือต้นทาง ส่วนช่วงกลางทางที่สกสว. ลงไปสนับสนุนนักวิจัยให้ทำงานให้สำเร็จ ส่วนสุดท้ายปลายทางคือการนำผลการวิจัยที่ได้ไปก่อให้เกิดประโยชน์ที่แท้จริงเป็นอย่างไร มองว่าตอนนี้บทบาทของ สกสว. จะถูกรับรู้แค่ส่วนเดียวคือส่วนต้นทางคือ การให้ทุน แต่อีกสองส่วนที่เป็นตัวสนับสนุนให้นักวิจัยทำงานวิจัยได้สำเร็จ และส่วนที่เอาผลงานวิจัยของนักวิจัยไปขยายผล นำไปใช้ต่อในระดับชุมชน ระดับประเทศชาติ ยังไม่ถูกพูดถึงมากนัก...”

ในด้านการสื่อสารข้อมูลเกี่ยวกับการวิจัยที่ผ่านมา ผู้ให้ข้อมูลแสดงทัศนคติว่ายังขาดการบูรณาการข้อมูลให้สะดวกต่อการสืบค้น โดยอธิบายว่า ที่ผ่านมาภาพของทุกหน่วยงานรวมตัวกันเพื่อขับเคลื่อนระบบววน. หากแต่ยังไม่มีความชัดเจน การสื่อสารข้อมูลมีลักษณะกระจายข้อมูลการสื่อสารส่งผลให้ขาดความชัดเจนว่าหน่วยงานใดที่คอยดูแลในภาพรวม ผู้ให้ข้อมูลจึงให้ข้อเสนอแนะว่า ควรมีศูนย์กลางข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ที่รวมศูนย์ข้อมูลจากหลากหลายแหล่งข้อมูลให้สามารถเข้าถึงได้ในจุดเดียว ดังบทสัมภาษณ์ที่ว่า “...ตอนนี้ข้อมูลกระจายอยู่ทุกที่ ต่าง Chanel ต่างช่องทาง นักวิจัยเองไม่ทราบว่าจะไปหาหน่วยงานไหน หรือขั้นตอนแต่ละหน่วยงาน มีความเหมือนหรือต่างกันไหม อย่างไร ซึ่งมองว่าเป็นภาระของนักวิจัยของมหาวิทยาลัยและหน่วยงานที่ดูแลเกี่ยวกับงานวิจัยในการขับเคลื่อนการวิจัย โดยภายในมหาวิทยาลัยเองตัวอาจารย์หรือนักวิจัยจะรับรู้ข้อมูลต่างๆ จากกองบริหารการวิจัย เนื่องจากกองนี้จะช่วยสกัดให้ว่าช่วงเวลาใดต้องส่งงานวิจัยไปที่หน่วยงานใด ซึ่งมองว่าหากเป็นนักวิจัยทั่วไป หรือเป็นบุคคลทั่วไป ที่ไม่ได้สังกัดหน่วยงานใด จะสามารถเข้าถึงระบบและเข้ามามีส่วนร่วมงานวิจัยได้อย่างไร เนื่องจากสถาบันการศึกษาจะมีหน่วยงานที่เกี่ยวกับการดูแลเรื่องงานวิจัย รองฝ่ายวิจัย สำนักวิจัย ที่จะหาข้อมูลและมาย่อยข้อมูล เพื่อส่งให้อาจารย์และนักวิจัยในสังกัด ถ้านักวิจัยไม่ได้สังกัดหน่วยงานอุดมศึกษาใดเลย จะมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนทำวิจัยและสร้างสรรค์นวัตกรรมได้อย่างไร มองว่าเป็นเหมือนการกีดกันคนบางส่วน ไม่

สามารถมาเข้าร่วมได้ หรือหากสนใจที่จะเข้าร่วมก็น่าจะหาข้อมูลค่อนข้างยุ่งยากและยังต้องทุ่มเทเวลาอย่างมากในการหาข้อมูล เนื่องจากช่องทางมันหลากหลายหน่วยงานเกินไป...” “..การเข้าถึงต้องไม่ยากลำบากเกินไป เพราะคนสมัยใหม่ชอบอะไรที่สะดวก ถ้าต้องมาเข้ารหัสต่างๆยุ่งยาก ก็อาจจะไม่เข้าถึงและคนก็จะไม่เห็นถึงความสำคัญ...”

(2) รูปแบบการสื่อสาร

ผู้ให้ข้อมูลชี้ให้เห็นว่าที่ผ่านมากการสื่อสารระหว่างประชาคมวิจัยและ สกสว. มีการผสมผสานการสื่อสารหลากหลายช่องทางซึ่งช่วยให้เกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเป้าหมายในการขับเคลื่อนงานวิจัยของ สกสว. โดยอธิบายว่า “... ปกติแล้วในการสื่อสารกับสกสว. เวลาที่สกสว. จะสื่อสารกับนักวิจัย จะสื่อสาร 2 ช่องทาง โดยช่องทางแรก ผ่านสถาบันวิจัยของแต่ละมหาวิทยาลัยในการส่งต่อข้อมูลต่าง ๆ โดยให้สถาบันวิจัยเป็นผู้ส่งต่อข้อมูลมาถึงนักวิจัย ซึ่งมองว่าช่องทางนี้ค่อนข้างล่าช้า เหมือนเป็นการทำงานหลายต่อ แต่ก็มีข้อดีคือ ถ้าหากมีข้อสงสัยอะไรเกี่ยวกับงานวิจัยสามารถสอบถามกับสถาบันวิจัยของมหาวิทยาลัยได้ทันที ส่วนอีกช่องทาง สกสว. จะส่งข้อมูลตรงผ่านช่องทางการสื่อสารของตัวเองให้กับนักวิจัยได้รับรู้ ในส่วนนี้มองว่าเป็นการทำให้ นักวิจัยได้ข้อมูลโดยตรง และรวดเร็ว คล่องตัว ได้ข้อมูลตรงที่ส่งถึงนักวิจัย แต่เมื่อมีช่องทางที่สื่อสารมายังนักวิจัยโดยตรง แต่ช่องทางการตอบกลับกลับไม่สามารถถามรายละเอียดที่มีข้อสงสัยบางอย่างได้...”

ผู้ให้ข้อมูลชี้แจงเพิ่มเติมว่า “...การประกาศทุน สกสว. ที่ผ่านมาใช้การสื่อสารทั้งแบบออนไลน์และออนไลน์ เช่น ในปีนี้สกสว. ก็จะมีแจ้งว่ามีโครงการทุน ให้นักวิจัยเข้าไปฟัง ระบบการจัดการของปีนี้จะเป็นอย่างไร ยุทธศาสตร์ในการให้ทุนในแต่ละโปรแกรม ในแต่ละแผนเป็นอย่างไร นักวิจัยก็จะเข้าไปฟังข้อมูลในวันที่หน่วยงานจัดประชุม โดยจะเปิดกว้างให้ทุกคนที่เป็นผู้ประสานงานของแต่ละมหาวิทยาลัย และนักวิจัยทั่วไปที่สนใจเข้าร่วมด้วย เลยมองว่าค่อนข้างดีที่ สกสว. ใช้วิธีการสื่อสารหลาย ๆ ทางเข้ามาประกอบกัน...”

(3) กลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้

ในด้านกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสาร ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่าที่ผ่านมา สกสว. ยังขาดการสื่อสารที่ครอบคลุมไปถึงกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเยาวชน ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่จะเป็นฐานกลุ่มผู้สนับสนุน สกสว. ในอนาคต โดยอธิบายว่า “..เรื่องของการทำ Branding อาจจะต้องดูว่ากลุ่มเป้าหมายจริง ๆ ที่สกสว. ต้องการจะไป ว่าอยู่ที่คนกลุ่มไหน ซึ่งถ้าหากพูดถึงในทุกวันนี้ต้องบอกว่ามันไม่ใช่จำกัดแค่ช่วงอายุ 40 ขึ้นไป ที่จะฟังระดับนโยบายเพียงอย่างเดียวแล้ว แต่มันต้องลงไปยังกลุ่มคนทำงานอายุ 20-30 ซึ่งพวกเขาอาจจะยังไม่รู้ว่ามันงานวิจัยต่าง ๆ ที่สามารถเข้าไปเรียนรู้ได้ รวมถึงเด็กลงไปกว่านั้นพวกเด็กมหาวิทยาลัยหรือมัธยม บางเรื่องเด็กรุ่นใหม่มีความล้ำสมัยมาก เขาสามารถใช้เทคโนโลยี AR VR ทำอะไรได้หลายอย่าง ซึ่งสิ่งเหล่านี้มันคือนวัตกรรมที่ล้าไปกับโลก ถ้า Branding จุดนี้ไม่ออกมาจากสกสว. มันก็อาจจะเป็นองค์กรของคนยุคหนึ่ง ซึ่งคนอีกยุคหนึ่งก็จะไม่รู้ และไม่ยอมรับในตัว Branding ของสกสว. อาจมีการวิเคราะห์แบ่ง Segment ว่าคนแต่ละกลุ่มมีความสนใจวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีแบบไหน แล้วทางสกสว. มีงานวิจัยตอบโจทย์ตรงนั้นหรือไม่..”

6.2 แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว.

จากบทสัมภาษณ์ประเด็นที่น่าสนใจที่สามารถเป็นแนวทางในการสร้างการรับรู้และตระหนักใน ความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. ได้ดังนี้

(1) เนื้อหาการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะว่า เนื้อหาสำคัญที่ควรมุ่งสื่อสารคือ เนื้อหาเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากการ วิจัย โดยผู้ให้ข้อมูลมีความเห็นว่าที่ผ่านมา ประชาชนยังขาดความรู้ว่างานวิจัยนี้มีประโยชน์ต่อตัวเราอย่างไร หรือสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในชีวิตได้อย่างไรบ้าง เพราะหากประชาชนตระหนักและสามารถเชื่อมโยง การวิจัยกับชีวิตของตนเองได้แล้วย่อมช่วยให้เกิดความตระหนักในความสำคัญของการวิจัยและส่งผลให้เกิด แรงสนับสนุนด้านการค้นคว้าวิจัยต่อไป โดยผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า “เป็นไปไม่ได้ที่ถ้าคนยังไม่เข้าใจเนื้อหาหรือ ประโยชน์ว่าเกี่ยวข้องกับชีวิตยังไงแล้วจะมาสนับสนุนเรา แม้ว่าจะเป็นเรื่องนี้นักวิจัยมองว่าเก่งหรือดี แต่ถ้าไม่ สามารถถ่ายทอดออกมาได้ว่าสิ่งที่ทำมีผลกับชีวิตอย่างไร ถ้าหากงานวิจัยไม่สามารถสื่อสารออกมาให้ Connect กับชีวิตคนในสังคมได้ว่า ถ้ามีแล้วชีวิตจะดีขึ้นอย่างไร ก็เป็นเรื่องยากที่จะแสวงหาความร่วมมือ และ ขับเคลื่อนนโยบายได้”

แต่อย่างไรก็ดีการให้ข้อมูลที่เน้นประโยชน์จากงานวิจัยที่ใช้วิธีการสื่อสารในลักษณะให้ข้อมูลทางเป็น สถิติเสียเป็นส่วนใหญ่อาจเป็นการสื่อสารแบบไม่สามารถสร้างให้เกิดการมีปฏิริยาตอบกลับจากผู้รับสาร ได้ แนวทางการแก้ปัญหาคือ การปรับมาใช้วิธีการสื่อสารที่เป็น interactive มากขึ้น กระตุ้นให้เกิดการตอบกลับ ของผู้รับสารมากขึ้น เพื่อสร้างให้เกิดความสัมพันธ์อันดี

ในด้านการคัดสรรเนื้อหาวิจัยเพื่อการเผยแพร่ นั้นผู้ให้ข้อมูลตั้งข้อสังเกตถึงแนวทางในการคัดสรรเพื่อ การประชาสัมพันธ์ว่ายังไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร โดยอธิบายว่า “...ในฐานะที่เป็นนักวิจัยที่ได้รับทุน จาก สกสว. มองว่า สกสว. จะให้ความสนใจเฉพาะทุนใหญ่ ๆ ก็คือทุนที่ได้รับงบประมาณ จำนวนมาก ๆ 10-20 ล้าน แล้ว ก็พวกทุนตามประเภทยุทธศาสตร์ที่จะให้ความสำคัญ โดยจะใช้วิธีการติดต่อโครงการ ติดต่อนักวิจัยเรื่องนั้น ๆ เพื่อไปทำการประชาสัมพันธ์สื่อสารให้ แต่ในขณะที่เดียวกันหากเป็นโครงการวิจัยเล็ก ๆ นักวิจัยต้องช่วยเหลือ ตัวเอง โดยจะต้องใช้ช่องทาง ใช้เพจของตัวเอง หรือใช้เพจของมหาวิทยาลัยในการที่จะสื่อสารงานวิจัยของ ตัวเองออกไป ซึ่งมองว่า สกสว.เอง ยังให้ความสำคัญของงานวิจัยไม่เท่ากัน แต่ก็เข้าใจว่าทุนใหญ่ ๆ งบประมาณมาก ๆ อาจจะเป็นเรื่องเร่งด่วน เป็นประเด็นที่ให้ความสำคัญ...” ผู้ให้ข้อมูลจึงมีข้อเสนอแนะให้ สกสว. ประสานงานกับสถาบันวิจัยในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ เพื่อสร้างความร่วมมือในการสื่อสารผลงานวิจัยให้ หลากหลายไปสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางโดยเห็นว่าจะเป็นการลดภาระของ สกสว. ในด้านการสื่อสาร เพราะสถาบันวิจัยที่อยู่ตามมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จะสามารถถ่ายทอดข้อมูลได้ ช่วยเพิ่มผู้ที่ทำหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ของ สกสว. มากขึ้น

(2) เนื้อหาการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม กับกลุ่มเป้าหมาย

การสื่อสารที่ผ่านมาของ สกสว. พบว่ามีความมุ่งหมายสื่อสารในหลายประเด็นไปยังกลุ่มเป้าหมาย โดยผู้ให้ข้อมูลอธิบายว่า “...เมื่อมองถึงด้านประชาสัมพันธ์ มองว่ากลุ่มเป้าหมายของ สกสว. ที่ต้องสื่อสารเพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยก็มีกลุ่มตัวอย่างของตัวเองอยู่ อย่างเช่น กลุ่มคนในพื้นที่ Stakeholder ในพื้นที่ กลุ่มคนขับเคลื่อนนโยบาย กลุ่มคนที่เป็นนักวิชาการ วิธีการสื่อสารจะต่างไปตามกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งแต่ละวิธีการสื่อสารก็จะต่างกันด้วย เพราะฉะนั้นวิธีการสื่อสารของ สกสว.เอง จะต้องมียุทธศาสตร์ และอาจจะต้องไม่ใช่วิธีเดียวกัน...”

ดังนั้นผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำหนดเนื้อหาในการสื่อสาร โดยอาจแบ่งแนวทางในการพิจารณาการสื่อสารออกเป็น 3 ประเด็นหลัก คือ

(1) Point of view การสื่อสารมุมมองของในด้านบทบาทหน้าที่ของ สกสว. ซึ่งอาจพิจารณาจาก 2 เกณฑ์คือ บุคคลที่เกี่ยวข้อง และประเภทของบทบาทหน้าที่ (ภาพรวม หรือแบ่งตามกลุ่มเป้าหมาย)

(2) Scope ขอบเขตของการสื่อสารบทบาทหน้าที่ อาจกำหนดขอบเขตเป็นแบบ long time frame หรือเฉพาะเจาะจงลงไป (specific frame)

(3) Focus จุดเน้น เป็นการเน้นจุดสำคัญของบทบาทหน้าที่ของสกสว. ที่ต้องการสื่อสาร โดยอาจจัดลำดับความสำคัญของบทบาทหน้าที่ต่างๆ เพื่อใช้เป็นจุดเน้นในการสื่อสาร

โดยการสื่อสารประเด็นเหล่านี้อาจเป็นไปในลักษณะ อธิบาย (Explain) ให้ความรู้ (Educate) แจ้งข้อมูล (Inform)

(3) รูปแบบการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า ปัญหาหลักของการสื่อสารด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คือ เนื้อหาในการสื่อสาร เมื่อเป็นเรื่องราวด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม คนทั่วไปจะมีมุมมองว่าเป็นเรื่องเข้าใจยาก เป็นเรื่องไกลตัว ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินชีวิตประจำวัน ส่วนหนึ่งจึงก่อให้เกิดการต่อต้านการเปิดรับเนื้อหาโดยไม่รู้ตัว อีกส่วนหนึ่งจะส่งผลให้ผู้คนละเลย ไม่ใส่ใจ ไม่เห็นความสำคัญในการเปิดรับเนื้อหา และได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาหนึ่งคือ การทำให้เนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมเข้าใจง่าย เข้าถึงได้ ไม่ไกลตัว รวมไปถึงอาจปรับเนื้อหาในการสื่อสารให้ความเป็นกันเองมากขึ้น (แต่ยังคงความน่าเชื่อถืออยู่) มีลักษณะของความ เป็น Edutainment ผสมผสานเข้ามามากกว่าที่จะเป็น Education หรือ Information เพียงอย่างเดียว

ในด้านรูปแบบการสื่อสารผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะว่า การสื่อสารในลักษณะ one-size-fits-all อาจมีประสิทธิภาพในการเข้าถึง (Reach) ผู้รับสารกลุ่มเป้าหมาย แต่ไม่อาจสร้างผลลัพธ์ที่มากกว่านั้นได้ ดังนั้นการสร้างสรรค์เนื้อหาจึงควรเป็นไปในลักษณะ Tailor made โดยเนื้อหานั้นอาจมีทั้ง Inform การแจ้งข้อมูล ข่าวสารต่างๆ Educate ให้ความรู้ สร้างความน่าเชื่อถือ Inspire สร้างแรงบันดาลใจหรือกระตุ้นให้อยากมีส่วนร่วม อยากลงมือทำ Convince เพื่อชักชวน เชิญชวนให้เข้ามาชม เข้ามาลอง เป็นต้น

ทั้งนี้ ความรู้สึก (feel) ของผู้คนที่เกี่ยวข้องกับองค์กรจะส่งผลต่อความสนใจ ความเอาใจใส่ ความปรารถนาที่จะมีปฏิสัมพันธ์และการจดจำ โดยอาจมองแนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาที่จะสร้างความรู้สึกบางอย่างให้กับ

ประชาชนออกเป็น 3 ลักษณะตามโปรไฟล์การเรียนรู้ (Learning profile) ซึ่งประยุกต์มาจาก Triarchic Theory of Intelligence (Robert Sternberg, 1988) คือ

(1) กลุ่ม Analytic learners จะประเมินและวิพากษ์ข้อมูลที่ได้รับมาแล้วตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธข้อมูลนั้น โดยพิจารณาจากความเกี่ยวข้องว่า สิ่งนี้เกี่ยวข้องกับฉันหรือไม่ (Is this relevant for me?)

(2) กลุ่ม Creative learners จะแปลงข้อมูลที่ได้รับมาเป็นแนวคิดและแรงบันดาลใจสำหรับการแก้ปัญหาในปัจจุบันหรืออนาคต โดยพิจารณาว่า ฉันจะใช้สิ่งนี้ได้อย่างไร (How will I use this)

(3) กลุ่ม Practical learners จะยอมรับข้อมูลอันเป็นเนื้อหาที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในด้านต่างๆได้ โดยเนื้อหานั้นจะต้องทำให้เกิดความรู้สึกว่า ฉันรู้ว่าฉันจะใช้สิ่งนี้ต่อไปอย่างไร (I know how I will use this)

นอกจากนี้การปรับรูปแบบการเล่าเรื่องที่น่าสนใจผ่านสื่อที่หลากหลายจะสามารถช่วยให้ประชาชนเกิดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยผู้ให้ข้อมูลแสดงทัศนคติว่า “การนำเสนอออกไปถ้าเพียงแค่ออกบูทหรือนำวิจัยไปตีพิมพ์ในวารสารวิชาการอาจไม่เพียงพอต่อการรับรู้ ควรเลือกช่องทางที่ Mass เพื่อให้เข้าถึงได้ง่าย การสื่อสารง่าย ๆ มีวิธีการนำเสนอสื่อที่คนส่วนใหญ่รับสื่อนั้นได้ง่าย นำวิจัยมาเล่าเรื่อง เป็นคลิปวิดีโอ ผ่านการเล่าเรื่องเป็น Storytelling จริงๆก็เห็นทาง สกสว. มีการทำอยู่ แต่อาจต้องเน้นมากขึ้นที่จะทำให้คนเข้าใจ Point สิ่งที่ต้องการให้คนเข้าใจ ให้มันย่อยง่าย เข้าใจง่าย” โดยผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะแนวทางการสื่อสารว่าต้องผสมผสานระหว่างเหตุผลและอารมณ์ โดยกล่าวว่า “ถ้าสามารถเล่าเรื่องออกมาได้จับใจคนดู ก็จะทำให้เข้าใจปัญหาและเข้าใจทางแก้ไข การสื่อสารควรใช้ Reasoning + Emotion เอาข้อมูลทางวิชาการมาเล่าเรื่อง และเข้ากับช่องทางสื่อที่เหมาะสมกับผู้รับสารด้วย ก็จะช่วยให้คนดูมากยิ่งขึ้น”

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนวทางในการกำหนดรูปแบบการไว้ว่าควรเป็นการสื่อสารอย่างเป็นรูปธรรมโดยการแสดงให้เห็นถึง “คุณค่า” ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน นอกเหนือไปจากการแจ้งข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานทั่วไป โดยคุณค่านั้นต้องสามารถเชื่อมโยงกับประชาชนได้ ทั้งนี้ แนวทางการสื่อสารคุณค่าที่ได้จากผลการดำเนินงาน อาจเป็นไปตามลักษณะที่เกิดขึ้น อาทิ Functional value คุณค่าอันเกิดจากความสามารถในการดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ที่เป็นประโยชน์ แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพและความน่าเชื่อถือขององค์กร Social value คุณค่าทางสังคม โดยอาจเน้นที่ความก้าวหน้าและการสร้างแรงบันดาลใจให้เกิดขึ้นกับผู้คนในสังคม Emotional value เน้นการสื่อสารที่ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงทางอารมณ์หรือความรู้สึกเชิงบวกจากผลที่เกิดจากการดำเนินงานขององค์กร Epistemic value เป็นคุณค่าที่ก่อให้เกิดความปรารถนาที่จะเรียนรู้ เน้นให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการได้มาซึ่งความรู้ ซึ่งเป็นผลมาจากการดำเนินงานขององค์กร และ Conditional value เป็นการสื่อสารคุณค่าตามเงื่อนไขที่เป็นประโยชน์ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และบริบทเฉพาะ ดังนั้น การสื่อสารผลการดำเนินงานขององค์กรผ่านคุณค่าเหล่านี้จะช่วยให้ประชาชนมองเห็นผลของการดำเนินงานที่มีต่อตัวบุคคล ชุมชน และสังคม ทำให้เข้าใจและเชื่อมโยงตนเองเข้ากับการดำเนินงานขององค์กรได้มากขึ้นจากการสื่อสารคุณค่าของผลการดำเนินงานแบบ outside-in view

(4) ด้านช่องทางการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ในด้านช่องทางการสื่อสารผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะว่า การสื่อสารเนื้อหา นโยบายและการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมกับประชาชนควรมีการสื่อสารมากขึ้นในช่องทางที่หลากหลายมากขึ้นและเป็นช่องทางที่เหมาะสมกับรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้รับสารในปัจจุบัน นอกจากการใช้สื่อหลากหลายแล้ว สื่อเหล่านั้นควรมีการเชื่อมต่อกันในทุกช่องทาง (Omni channel) ทั้งนี้สื่อสังคมถือเป็นช่องทางที่เข้าถึงประชาชนได้มากและรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันสื่อออนไลน์มีแพลตฟอร์มใหม่ๆ เกิดขึ้นและเป็นที่ยอมรับ ดังนั้น ในการใช้สื่อควรมีความครอบคลุมในแพลตฟอร์มต่างๆ โดยสิ่งสำคัญคือ ควรมีการนำเสนอเนื้อหาต่างๆอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้มีความเคลื่อนไหว

นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะแนวทางการขยายการรับรู้เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่ สกสว. ขับเคลื่อน ด้วยแนวทางการประสานความร่วมมือในการสื่อสารกับพันธมิตรทั้งที่เป็นองค์กรที่มีภาพลักษณ์เกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ตลอดจนผู้มีอิทธิพลทางความคิดเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรมในสื่อออนไลน์ โดยอธิบายว่า “ตอนนี้ยังมีคนรุ่นใหม่จำนวนมากที่ทำงานเกี่ยวกับ Startup หรือการนึกถึงนวัตกรรมจะนึกถึงพวกวิทยาศาสตร์ ดาราศาสตร์ ยกตัวอย่างเช่นเพจ Spaceth.co ที่เป็นการนำเรื่องดาราศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์หยิบยกมาเล่าเรื่อง ก็คิดว่ามันสามารถที่จะนำมาเชื่อมโยงกับสกสว.ได้ จะเป็นการร่วมมือกับคนรุ่นใหม่ได้มากขึ้น เพราะเนื่องจากเวลาที่ผ่านไปดูพวกเขา กิจกรรมต่างๆของสกสว.ที่ผ่านมา ภาพที่เห็นส่วนใหญ่มักจะเป็นคนรุ่นใหญ่ อย่างเช่น รัฐมนตรี หรือว่าผู้อำนวยการสถาบันต่าง ๆ แต่ไม่ค่อยได้เห็นคนรุ่นใหม่มีพื้นที่หรือบทบาทเท่าไรหรอก ซึ่งจริงๆแล้ว คนรุ่นใหม่ที่เกี่ยวข้องวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ในภาคส่วนต่าง ๆ มีอีกจำนวนมาก”

ในด้านสื่อกิจกรรมผู้ให้ข้อมูลเสนอแนะให้พัฒนาร่วมกับพันธมิตรที่ช่วยเสริมภาพลักษณ์การเป็นองค์กรที่ขับเคลื่อนนวัตกรรมด้วย โดยอธิบายว่า “..ตัวกิจกรรมอาจมีพาร์ทเนอร์ร่วมกับภายนอกอื่นๆ เช่น ไทยพีบีเอส ,The Standard จัดทำเสวนาและสื่อสารออกไป ก็จะได้พื้นที่สื่อและดูทันสมัยกับสื่อที่เปลี่ยนไปด้วย แต่ถ้าไปกับสื่อเก่า เช่น ไปลงโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ มองว่าจะดูเก่าไปหน่อยสำหรับองค์กรที่อยากจะทำผลักดันเรื่องวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม...” นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลได้แสดงทัศนะถึงการสร้างความร่วมมือกับกลุ่มเป้าหมายในการสื่อสารโดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนว่า “...กลุ่มเป้าหมายที่เป็นคนรุ่นใหม่ คิดว่าเข้าไปกับสื่อที่เป็นพาร์ทเนอร์เขา หรือเป็นพาร์ทเนอร์กับองค์กรอื่นๆ ได้ก็จะดี การวางแผนทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ในตัวเนื้อหาถึง สสส. กับ กองทุนสื่อสร้างสรรค์ ที่มีการตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาและบริหารเนื้อหา มีทั้งการจัดประกวดและนำผลงานที่ประกวดชนะออกไปเผยแพร่ ดังนั้น สกสว. จัดกิจกรรมที่สร้างความร่วมมือดังเช่นกิจกรรมการประกวดสื่อขึ้นมา หรือหากสื่อไหนมีกิจกรรมอะไร สกสว.ก็เข้าไปร่วมให้การสนับสนุน น่าจะเป็นแนวทางที่เหมาะสม เนื่องจากสิ่งเหล่านี้มีศักยภาพที่จะเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอยู่แล้ว ใช้วิธีการเข้าผ่านเขาไปโดยไม่ต้องทำเอง...”

(5) ด้านบริบทในการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

ในการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมผู้ให้ข้อมูลแสดงความคิดเห็นว่า ต้องคำนึงถึงบริบทหรือโอกาสในการนำเสนอข่าวสารซึ่งประกอบด้วย (1) โอกาสที่เกี่ยวข้องกับตัวหน่วยงานของ สกสว. เช่น การ

สื่อสารในโอกาสครบรอบการก่อตั้ง เป็นต้น (2) โอกาสที่เกิดจากสถานการณ์ในปัจจุบันที่น่าสนใจ โดยผู้ให้ข้อมูลกล่าวว่า “...แนวทางที่ทำให้ สกว.เป็นที่รู้จักหรือน่าสนใจนั้นสามารถมองได้จากประเด็นของตัวเอง กับมองจากเหตุการณ์ ถ้าประเด็นของตัวเอง สกว.เองสามารถที่จะขับเคลื่อนมาอย่างสื่อมวลชนได้ เช่น ครบรอบ 1 ปี หรือมีการประชุมประจำเดือนหรือมีการประชุมประจำสัปดาห์ ก็ทำออกมาให้รู้สึกใกล้ชิดกับคนเพื่อที่จะให้คนเกิด Engagement และถ้าเกิดองค์กรไม่ทำของตัวเอง ก็ต้องเกาะฮีเว้นทีให้ได้ เช่น หากเกิดมีปรากฏการณ์ สตรียุปราคาเต็มดวง หรือปรากฏการณ์อะไรสักอย่าง แล้วบทบาทของหน่วยงานเรา หรืองานวิจัยของเราได้ไปส่งเสริมและสามารถเกี่ยวข้องกับสถานการณ์นั้นๆได้ ก็จะสามารถเป็น Free Rider ที่จะเกาะเหตุการณ์ในช่วงนั้นๆได้เช่นกัน ถ้าทำตัวให้เป็นข่าว นักข่าวก็จะสนใจ ทำตัวให้มีประเด็น Content Creator ก็จะนำสิ่งที่เราทำไปขยายต่อ เทคนิคก็คือองค์กรสกว.จะทำขึ้นมาเอง หรือจะเกาะกระแสก็สามารถทำได้ เพื่อที่ ทำให้คนรู้จักมากยิ่งขึ้น...”

(6) แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาท สกว.

ผู้ให้ข้อมูลได้เสนอแนะให้เห็นถึงหลักการสร้างสรรค์เนื้อหาเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาท สกว. ไว้ว่าควรประกอบไปด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

- Remarkable เป็นการสื่อสารที่ทำให้การปรากฏตัวขององค์กรนั้นมีความน่าทึ่ง น่าสนใจจนผู้คนสังเกตเห็นและอยากเข้ามามีส่วนร่วม เพราะหากการสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นไม่สามารถทำให้เกิดความโดดเด่นจนสังเกตเห็นได้ สุดท้ายคนจะมองไม่เห็นองค์กร (If it's not remarkable, it will be invisible)
- Shareable จะเกี่ยวข้องกับเนื้อหาที่ใช้ในการสื่อสารว่า มีคุณค่ามากพอในสายตาผู้รับสารจนทำให้เกิดการบอกต่อหรือแบ่งปัน (ตัวอย่าง Coke shares happiness) ดังนั้น รูปแบบที่ใช้ในการสื่อสารจึงต้องคำนึงถึงความสะดวกและความเป็นไปได้ หากผู้รับสารต้องการแชร์ต่อไปยังผู้อื่น
- Relatable สืบเนื่องจาก Remarkable และ Shareable การสื่อสารนั้นควรชี้ให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้รับสาร กล่าวคือ สื่อสารผ่านการนำเสนอประเด็นที่สอดคล้องกับความต้องการ ความปรารถนา ประโยชน์ในแง่ต่างๆ อันเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับตัวบุคคล เพราะหากมีความเกี่ยวข้องแล้วผู้รับสารจะตระหนักถึงความสำคัญตามมา
- Engageable การสื่อสารนั้นควรกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วม เมื่อผู้เข้าร่วมรับรู้ว่าคุณค่าอะไรกลับมาจากเวลาที่ใช้ไป จะเกิดการตระหนักและจดจำถึงความสำคัญขององค์กรได้
- Believable การสื่อสารที่เกิดขึ้นนั้นควรเป็นการสื่อสารบนพื้นฐานความจริง (ที่พิสูจน์ มองเห็น จับต้องได้) โดยเฉพาะผู้รับสารในปัจจุบันมักต้องการทราบถึงจุดยืนในการดำเนินงานขององค์กรต่างๆ ดังนั้น หากต้องการสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. การสื่อสารที่เกิดขึ้นจึงต้องสอดคล้องกันและทำให้ผู้รับสารเชื่อได้จริงๆ

บทที่ 7

สรุปผล อภิปราย ข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเพื่อสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบายและกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) นี้เป็นงานวิจัยแบบผสมผสาน โดยมุ่งรวบรวมข้อมูลจากประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

(1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย

(2) เพื่อศึกษาการรับรู้ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

(3) เพื่อศึกษาทัศนคติของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

(4) เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการสื่อสารที่จะเสริมสร้างความตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทหน้าที่ของ สกสว. ให้ทันต่อสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ดังนี้

7.1 สรุปผลการศึกษา

7.2 อภิปรายผล

7.3 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

มีรายละเอียด ดังนี้

7.1 สรุปผลการศึกษา

ผลการศึกษสามารถจำแนกออกเป็น 3 ส่วนตามวิธีการศึกษาได้ ดังนี้

1) การสำรวจ การรับรู้ และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

ในส่วนการสำรวจจากแบบสอบถามจำนวน 2,151 คน ผลการสำรวจ สรุปได้ตามประเด็นสำคัญดังนี้

1.1) ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่งเป็นเพศหญิง และเกือบครึ่งหนึ่งมีอายุระหว่าง 36 – 45 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับสูงกว่าปริญญาตรี และมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีอาชีพเป็นอาจารย์ / นักวิจัย

ในด้านประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิจัยวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ผู้ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่ง มีประสบการณ์งานวิจัย วิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ในฐานะที่เป็นนักวิจัย

ความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามนั้นพบว่า เกือบครึ่งหนึ่ง มีความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมในด้านการศึกษา และการเรียนรู้

1.2) พฤติกรรมการเปิดรับ และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

1.2.1) พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อแต่ละประเภท

ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. จากสื่อประเภทต่างๆอยู่ในระดับ “ต่ำมาก” , “ต่ำ” และ “ปานกลาง” โดยเปิดรับข่าวสารจากสื่อ/ เพชบุ๊ก มากกว่าสื่ออื่นๆ คือเปิดรับโดยเฉลี่ยในระดับ “ปานกลาง” รองลงมา คือ เว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ และเว็บไซต์หน่วยงานผู้ให้ทุนวิจัย คือมีการเปิดรับโดยเฉลี่ยในระดับปานกลาง เช่นเดียวกัน

1.2.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมที่รู้จัก

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ รู้จักสำนักงานวิจัยแห่งชาติ (วช.) รองลงมาคือ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.)

1.2.3) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกสว.

สรุปผลการสำรวจระดับการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์เกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. รวมทั้งเข้าใจบทบาทของ สกสว. พบว่าประชาชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่ม ส่วนใหญ่แล้วมีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ “สูง” ดังนี้

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม มีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของระบบ ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย แต่ละกลุ่มมีการรับรู้ และตระหนักอยู่ในเกณฑ์สูง เช่นเดียวกัน

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม มีการรับรู้ และตระหนักในความสัมพันธ์ของ กองทุนส่งเสริม ววน. อยู่ในเกณฑ์สูง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย แต่ละกลุ่มมีการรับรู้ และตระหนักอยู่ในเกณฑ์สูงเช่นเดียวกัน

กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มมีการรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว. อยู่ในเกณฑ์สูง และเมื่อพิจารณาแยกเป็นกลุ่มประชาชนทั่วไป และกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายแต่ละกลุ่ม มีการรับรู้เข้าใจบทบาทของ สกสว. อยู่ในเกณฑ์สูง เช่นเดียวกัน

1.2.5 กลุ่มนโยบาย และบริหารจัดการ มีการรับรู้ และเข้าใจบทบาทหน้าที่ของ สกสว. ในฐานะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ขับเคลื่อนระบบ ววน. รวมทั้งประสานให้ระบบ และกองทุนทำงานได้อย่างราบรื่น ทำหน้าที่ในเชิงวางแผนกลยุทธ์ และสื่อสารไปยังส่วนต่างๆ เพื่อขับเคลื่อน และวางแนวทางให้ระบบ ววน. ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายที่วางไว้

1.3 การประเมินผลการสำรวจเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตัวชี้วัด

เมื่อนำผลการสำรวจข้างต้นเปรียบเทียบกับเกณฑ์การประเมินเพื่อประเมินผลตัวชี้วัดสามารถสรุปได้ดังตาราง

1.3.1) กลุ่มประชาชน

ตารางที่ 7.1 แสดงผลการประเมินตัวชี้วัด การรับรู้ และตระหนักในบทบาทของกลุ่มเป้าหมาย

	ตัวชี้วัด	ผลการประเมิน (ร้อยละ)	เป้าหมาย	เปรียบเทียบเกณฑ์การประเมิน
1.	1.1 ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ และตระหนักในบทบาท และความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.	80.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 10.6
	1.2 ร้อยละของกลุ่มบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ และตระหนักในบทบาท และความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.	81.2	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.2
	1.3 ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ และตระหนักในบทบาท และความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน.	80.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 10.6
2.	2.1 ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ ตระหนักในความสำคัญ และสนับสนุนระบบ ววน.	81.4	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.4
	2.2 ร้อยละของกลุ่มบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ ตระหนักในความสำคัญ และสนับสนุนระบบ ววน.	82.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 12.6
	2.3 ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ ตระหนักในความสำคัญ และสนับสนุนระบบ ววน.	81.6	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 11.6
3.	3.1 ร้อยละของประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในบทบาทความสำคัญของ สกสว.	84.5	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 14.5
	3.2 ร้อยละของกลุ่มบริหารจัดการนโยบายที่รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในบทบาทความสำคัญของ สกสว.	87.5	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 17.5
	3.3 ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มที่รับรู้ เข้าใจ และตระหนักในบทบาทความสำคัญของ สกสว.	84.5	มากกว่า ร้อยละ 70	สูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 14.5

* ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย หมายถึง ประชาคมวิจัย และประชาชนผู้เข้าร่วมกิจกรรมกับ สกสว.

* กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบาย หมายถึง ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานใน PMU. ต่างๆ

* กลุ่มภาคนโยบาย หมายถึง ผู้บริหารระดับสูง (ทั้งภายในและภายนอก) ที่มีส่วนในการกำหนดนโยบาย สกสว.

1.3.2 กลุ่มนโยบาย และบริหารจัดการ

ผลการประเมินในส่วนนี้ เป็นการประเมินระดับคะแนนจากภาคส่วนต่าง ๆ ได้แก่ หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน. ซึ่งมีสถานะเป็นผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก มีรายละเอียดการพิจารณา ดังนี้

**ตารางที่ 7.2 แสดงผลการประเมินตัวชี้วัด การรับรู้ และตระหนักในบทบาทของ
หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน**

ผลประเมินในภาพรวม			
ประเภทของหน่วยงาน	ผลประเมินระบบ ววน.	ผลประเมิน สกสว.	ผลประเมินการสนับสนุน
หน่วยงานทุกภาคส่วน (ระดับนโยบาย, หน่วยPMU, ผู้รับงบประมาณฯ)	ด้านนโยบายฯ 85.55	ด้านนโยบายฯ 85.55	การสนับสนุน ววน. 93.88
	ด้านการดำเนินงาน 81.11	ด้านการดำเนินงาน 81.66	การสนับสนุน สกสว. 93.88
ผลรวมทั้งหมด	83.33	83.61	93.88

ผลการวิเคราะห์พบว่า หน่วยงานที่ให้สัมภาษณ์ทุกภาคส่วน ให้คะแนนความสำคัญต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในภาพรวมอยู่ที่ 83.33 คะแนน (แบ่งเป็น ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 85.55 ; ด้านการดำเนินงาน = 81.11) และให้คะแนนความสำคัญต่อบทบาทของ สกสว. ในภาพรวมอยู่ที่ 83.61 คะแนน (แบ่งเป็น ด้านนโยบาย เป้าหมาย และพันธกิจ = 85.55 ; ด้านการดำเนินงาน = 81.66) โดยมีผลคะแนนการสนับสนุนต่อระบบ ววน. และ สกสว. ในภาพรวมอยู่ที่ 93.88 คะแนน

1.4) ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว.

1.4.1 กลุ่มประชาชน

ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็นต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว. โดยภาพรวมในทิศทางเดียวกันทั้งหมด ซึ่งสะท้อน “ทัศนคติเชิงบวกสูง” เช่นเดียวกัน อาทิเช่น

“ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ก้าวหน้า ล้ำยุค”

“งบประมาณ กองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนา และยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรมของประเทศ”

“สกสว. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย”

1.4.2 กลุ่มนโยบาย และบริหารจัดการ

ในภาพรวม ผู้ให้สัมภาษณ์ที่เป็นตัวแทนจากทั้ง 3 กลุ่ม (หน่วยงานระดับนโยบาย หน่วยบริหารและจัดการทุน และหน่วยรับงบประมาณจากกองทุนส่งเสริม ววน.) มีทัศนะเชิงบวกต่อระบบ ววน. และกองทุน ววน. โดยเมื่อให้พิจารณาถึงประเด็นข้อดีนั้น ผู้ให้สัมภาษณ์มีการแสดงทัศนะไปในทิศทางเดียวกัน

ว่า การมีระบบ ววน. นั้น ช่วยให้ทิศทางในการขับเคลื่อนประเทศด้วยวิจัยและนวัตกรรมนั้นมีภาพที่ชัดเจนมากขึ้น โดยสะท้อนหลักการที่เป็นมาตรฐานตามแนวทางการพัฒนาที่เป็นสากล กล่าวคือ เป็นระบบพัฒนาที่เน้นผลลัพธ์และผลผลิตซึ่งเป็นนวัตกรรม (ทั้งที่เป็นองค์ความรู้ ผลิตภัณฑ์ หรือแนวทางแก้ไขปัญหา) ซึ่งมีที่มาจากการให้ความสำคัญต่อการวิจัยที่ครอบคลุมแนวคิดด้านวิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ตลอดจนช่วยให้ทุกภาคส่วนเห็นภาพใหญ่ด้านการพัฒนาที่ตรงกันทั้งหมด เหมือนเห็นแผนยุทธศาสตร์ด้านความรู้ในภาพรวมของประเทศ ซึ่งจะช่วยยกระดับการรับรู้ของประชาชนในแง่ของสำคัญของการวิจัยและนวัตกรรม ที่มีส่วนสำคัญอย่างมากต่อผลประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมในระดับสังคมและประเทศชาติ

นอกจากนี้ผู้ให้สัมภาษณ์สะท้อนความคิดเห็นที่มีต่อความสำคัญของระบบ ววน. และกองทุน ววน. ในทิศทางเดียวกันว่า ระบบและกองทุน ววน. นั้นสำคัญต่อการขับเคลื่อนประเทศอย่างมาก เป็นเสมือนกองทุนหรือคลังทางปัญญาของชาติ ที่มุ่งสร้างสินทรัพย์ทางปัญญาอันมีมูลค่ามหาศาลไม่ต่างจากสินทรัพย์ในเชิงเศรษฐกิจ โดยระบบกลไกนี้จะสร้างรากฐานที่ดีให้กับประเทศ และมีส่วนสำคัญต่อการสร้างอำนาจการต่อรองในระดับนานาชาติ ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ที่ได้จากระบบดังกล่าว จะก่อให้เกิดผลผลิตทั้งที่เป็นทรัพยากรหลากหลายประเภท เช่น องค์ความรู้ นวัตกรรม ผลิตภัณฑ์ และทรัพยากรมนุษย์

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์พบข้อมูลที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายเป็นประเด็นต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางการสื่อสารสาธารณะเกี่ยวกับวิจัย วิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ได้ดังต่อไปนี้

5.2.1 การเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย

(1) ผู้ชมผู้ฟัง ธรรมชาติสื่อและเนื้อหาที่เผยแพร่

สื่อแต่ละประเภทมีธรรมชาติ และคุณสมบัติเฉพาะตัวทำให้เนื้อหาที่ผ่านสื่อแต่ละประเภทย่อมมีความแตกต่างกัน โดยสื่อมวลชนแบบดั้งเดิมกองบรรณาธิการเป็นฝ่ายคัดสรรเนื้อหาที่เชื่อว่าสอดคล้องกับความต้องการของมวลชนเพื่อนำเสนอออกไปให้ผู้ชมผู้ฟังได้รับรู้ข่าวสารนั้น ๆ ในขณะที่สื่อออนไลน์เป็นสื่อที่สร้างสรรค์เนื้อหาไว้เฉพาะเจาะจงเพื่อรอผู้ชมเข้าไปสืบค้นและเลือกติดตามข่าวสารไปตามความสนใจเฉพาะตน ธรรมชาติของสื่อออนไลน์จึงมีแนวโน้มสอดคล้องกับพฤติกรรมของผู้รับสารในปัจจุบันที่มุ่งแสวงหาข่าวสารมาตอบสนองความต้องการมากกว่าที่จะรอคอยรับข่าวสารที่สื่อมวลชนคัดสรรมาเสนอให้ตั้งเช่นในอดีต

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ตอบแบบสอบถามในฐานะผู้ชมผู้ฟัง กับธรรมชาติสื่อและเนื้อหาที่เผยแพร่เกี่ยวกับงานวิจัยและนวัตกรรมแสดงให้เห็นจากผลการวิจัยที่พบว่า ภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถาม มีการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. จากสื่อประเภทต่าง ๆ อยู่ในระดับ “ต่ำมาก” , “ต่ำ” และ “ปานกลาง” เป็นส่วนใหญ่ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดจะพบว่า กลุ่มสื่อที่ผู้ตอบแบบสอบถามเปิดรับต่ำเป็นสื่อมวลชนแบบดั้งเดิมที่มีธรรมชาติในการนำเสนอเนื้อหาที่ตอบสนองต่อความต้องการของผู้ชมผู้ฟังกลุ่มใหญ่ เป็นผลให้เนื้อหาในสื่อลักษณะเช่นนี้ต้องมีความหลากหลายครอบคลุมทุกความต้องการ ความ

หลากหลายของเนื้อหาเช่นนี้เองอาจกลายเป็นข้อจำกัดที่อาจเป็นผลให้เนื้อหาที่สื่อมวลชนนำเสนออาจไม่ตอบรับต่อความคาดหวังด้านข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่เป็นนักวิจัยที่มีประสบการณ์งานวิจัยวิทยาศาสตร์ และนวัตกรรม ซึ่งคาดว่าน่าจะมีการมีความต้องการเนื้อหาสาระที่จำเพาะเจาะจงไปตามความสนใจ

ในขณะที่ประเภทสื่อที่ผู้ตอบแบบสอบถามมีการเปิดรับปานกลางจะเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอเนื้อหาเฉพาะเจาะจงไปตามความต้องการของผู้รับสารเช่น เว็บไซต์ สื่อเฟซบุ๊ก ซึ่งมีลักษณะที่ตอบสนองต่อพฤติกรรมผู้รับสารแบบกระตือรือร้น (Active Audience) ซึ่งเป็นกลุ่มผู้รับสารที่มุ่งแสวงหาข่าวสารในเชิงรุกจากช่องทางที่สามารถให้เนื้อหาที่สนองต่อความคาดหวังได้

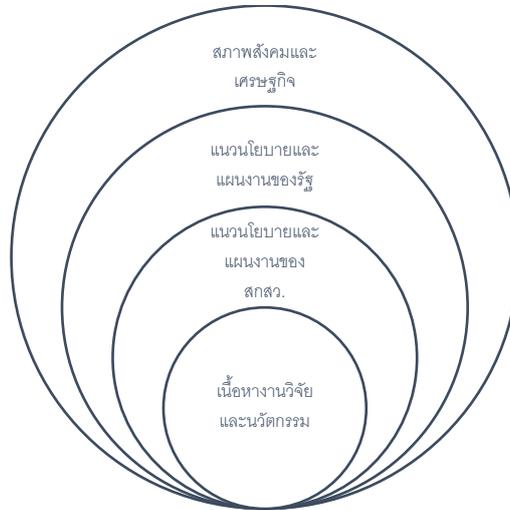
(2) ความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรม และบริบทในการสื่อสาร

ผลสำรวจความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า เกือบครึ่งหนึ่งมีความสนใจติดตามข่าวสารงานวิจัย และนวัตกรรมด้านการศึกษา และการเรียนรู้ รองลงมาคือความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรม ถัดมาคือความสนใจงานวิจัย และนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข และด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์

เมื่อพิจารณาประเด็นความสนใจงานวิจัยของผู้ตอบแบบสอบถามจะพบว่า ประเด็นเหล่านั้นมีความสอดคล้องไปกับกระแสความสนใจของผู้คนในสังคมปัจจุบันกล่าวคือ ในปัจจุบันที่โลกเผชิญความเปลี่ยนแปลงทุกมิติอย่างรวดเร็ว ผู้คนต้องเผชิญหน้ากับความแตกต่างหลากหลาย องค์กรความรู้สำคัญที่ผู้คนในปัจจุบันต้องการจึงไม่ได้จำกัดอยู่แต่เพียงองค์ความรู้ในด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมเท่านั้น องค์กรความรู้ที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะทางสังคม (Soft Skills) ซึ่งเป็นทักษะที่ช่วยทำให้ผู้คนสามารถทำงานร่วมกับคนอื่นในสังคมได้อย่างราบรื่น ก็เป็นอีกประเด็นสำคัญที่เป็นที่สนใจอย่างกว้างขวาง ดังนั้นจึงมีความเป็นไปได้ว่าผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่อยู่ในวัยทำงานมีอายุอยู่ในเจนเนอเรชันวาย เจเนอเรชันเอ็กซ์ และเจนเนอเรชันเบบี้บูมเมอร์ จะให้ความสนใจต่อประเด็นวิจัยด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ เพราะเป็นศาสตร์ที่ช่วยให้เกิดความเข้าใจในความสัมพันธ์ของมนุษย์ซึ่งสอดคล้องบริบทในปัจจุบันที่สังคมโยหาคำตอบว่า ผู้คนจะใช้ชีวิตร่วมกันอยู่บนความแตกต่างหลากหลายในสภาพที่ทุกสิ่งเปลี่ยนผันได้อย่างรวดเร็วได้อย่างไร

นอกจากนี้หากพิจารณาประเด็นที่ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจในลำดับถัดมา คือ งานวิจัยด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการแพทย์ และสาธารณสุข และด้านการท่องเที่ยว จะพบว่าล้วนเป็นประเด็นที่มีความสอดคล้องกับโจทย์ที่สังคมกำลังเผชิญอยู่เช่นกัน ทั้งปัญหาทางสิ่งแวดล้อม มลพิษทางน้ำและอากาศ ที่ต้องการองค์ความรู้ด้านสิ่งแวดล้อมมาช่วยคลี่คลายปัญหา ปัญหาด้านการแพทย์และสาธารณสุขโดยเฉพาะในวิกฤตโควิด-19 น่าจะมีส่วนสำคัญให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจงานวิจัยที่จะช่วยสร้างองค์ความรู้เพื่อรักษาและป้องกันโรค ในขณะที่อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวซึ่งเป็นแหล่งรายได้หลักของประเทศได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากมาตรการปิดเมืองในวิกฤตโรคระบาดย่อมน่าจะมีส่วนสำคัญให้ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจองค์ความรู้เกี่ยวกับการท่องเที่ยวที่จะมาช่วยแก้ไขปัญหาค่าความตกต่ำของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยจะพบความสัมพันธ์ระหว่างความสนใจงานวิจัยและนวัตกรรมกับบริบทในการสื่อสาร ทั้งนี้บริบทในการสื่อสารงานวิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. นั้นประกอบด้วยบริบทหลายระดับ กล่าวคือ

แผนภาพที่ 7.1 บริบทในการสื่อสารของ สกสว.

- (1) บริบทที่เป็นสภาพสังคมและเศรษฐกิจที่ส่งผลต่อความสนใจงานวิจัยและนวัตกรรมของผู้คน
- (2) บริบทที่เป็นนโยบายและแผนงานของรัฐ ที่ส่งผลต่อแนวทางการผลักดันนโยบายวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
- (3) บริบทภายใน สกสว. ที่ประกอบไปด้วยนโยบาย เป้าหมายและแผนงานของ สกสว. ที่ส่งผลต่อการกำหนดเนื้อหาในการสื่อสารงานวิจัยและนวัตกรรม

ดังนั้นการออกแบบการสื่อสารจะต้องคำนึงถึงความเชื่อมโยงของ 3 บริบทนี้ไปพร้อมๆ กัน โดยลำดับ

(1) โดยเริ่มจากการพิจารณาถึงสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงของโลกที่เป็นแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ (Mega Trends) ที่จะส่งผลกระทบต่อโลกและประเทศไทยทั้งด้านสังคม เทคโนโลยี เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม ที่อาจนำไปสู่ความสนใจของกลุ่มเป้าหมายในประเด็นวิจัยและนวัตกรรมที่เกี่ยวกับ เช่น ประเด็นสังคมสูงวัย ประเด็นความเหลื่อมล้ำและความไม่เสมอภาคทางสังคม ประเด็นความเชื่อมโยงโทรคมนาคมและการขาดแคลนทรัพยากร ฯลฯ

(2) ในลำดับถัดมาการกำหนดประเด็นการสื่อสารควรคำนึงถึงกรอบนโยบายและยุทธศาสตร์ด้านการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในช่วงระยะเวลาแต่ละปีว่ามีเป้าหมายเน้นในยุทธศาสตร์ใดเป็นสำคัญ เช่น ยุทธศาสตร์ของแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม พ.ศ. 2566-2570 ที่เน้น 4 ยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่า เศรษฐกิจสร้างสรรค์ ให้มีความสามารถในการแข่งขัน และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน พร้อมสู่นาคต โดยใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การยกระดับสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้มีการพัฒนาอย่างยั่งยืน สามารถแก้ไขปัญหาท้าทายและปรับตัวได้ทันต่อพลวัตการเปลี่ยนแปลงของโลก โดยใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและนวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้าล้ำยุค เพื่อสร้างโอกาสใหม่และความพร้อมของประเทศในอนาคต

ยุทธศาสตร์ที่ 4 การพัฒนากำลังคนและสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศแบบก้าวกระโดดและอย่างยั่งยืน โดยใช้วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม

ซึ่ง สกสว. ควรพิจารณาให้นำหลักการสื่อสารงานวิจัยและนวัตกรรมในประเด็นที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ทั้ง 4 ด้าน โดยให้นำนักความสำคัญผันแปรไปตามบริบทของสังคมและเศรษฐกิจในช่วงเวลานั้น ๆ ร่วมด้วย

(3) ในลำดับสุดท้ายเป็นการพิจารณากำหนดประเด็นการสื่อสารโดยคำนึงถึงบริบทภายใน สกสว. เมื่อพิจารณาพันธกิจของ สกสว. นั้นมีหลายด้านครอบคลุมตลอดทั้งกระบวนการสร้างองค์ความรู้ตั้งแต่การกำหนดนโยบายการวิจัยไปจนถึงการผลักดันให้เกิดการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยและนวัตกรรม ดังนั้นการเลือกประเด็นการสื่อสารควรต้องคำนึงถึงบทบาทของ สกสว. ที่ต้องการให้กลุ่มเป้าหมายรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญ ซึ่งต้องสอดคล้องไปกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจและแนวนโยบายและแผนงานของรัฐ เช่น จากยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่มุ่งพัฒนาเศรษฐกิจไทยด้วยเศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจสร้างสรรค์ อาจเน้นคัดสรรการสื่อสารเรื่องจัดทำแผนและจัดสรรงบประมาณ ตลอดจนการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการสร้างประเทศให้เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยมุ่งเน้นการสื่อสารให้เห็นผลงานการต่อยอดการพัฒนาเทคโนโลยีด้านการท่องเที่ยวที่มีอยู่เดิมให้มีประสิทธิภาพขึ้นและการพัฒนาการท่องเที่ยวไปสู่การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ เป็นต้น

จากผลการวิจัยข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสนใจงานวิจัยและนวัตกรรมที่เชื่อมโยงไปกับบริบทในปัจจุบัน ดังนั้น การสื่อสารควรใช้แนวทางการสร้างสรรค์เนื้อหาที่ใส่ใจปรับตัวตามบริบท การคัดสรรเนื้อหาทางวิจัยออกมาเผยแพร่ควรต้องคำนึงถึงสถานการณ์ที่แวดล้อมในช่วงเวลาขณะนั้นว่าเหมาะสมให้คัดเลือกประเด็นวิจัยวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมใดออกมาสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับวิจัย วิทยาศาสตร์และนวัตกรรมให้เกิดขึ้นกับกลุ่มเป้าหมาย

5.2.2 การรับรู้ของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

(1) คำหรือประโยคที่เชื่อมโยงกับ สกสว.

ในโลกที่ผู้คนสามารถสืบค้นข้อมูลต่างๆ บนอินเทอร์เน็ตได้จากโปรแกรมค้นหา (search engine) ดังนั้นหากอุปมาให้โปรแกรมที่ช่วยในการสืบค้นหาข้อมูลเป็นเสมือนประตูในการเข้าถึงข้อมูล คำหรือประโยคก็เป็นเสมือนตั้งกุญแจในการไขไปสู่แหล่งข้อมูล จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อมโยงกับ สกสว. กับคำว่า “งานวิจัย” “นวัตกรรมใหม่ๆ” “แหล่งทุนวิจัย” ซึ่งทั้ง 3 คำนี้เป็นตั้งกุญแจที่ถูกใช้เชื่อมโยงระหว่าง

กลุ่มเป้าหมายกับ สกสว. นอกจากนี้คำสำคัญดังกล่าวยังเป็นข้อมูลสำคัญในกระบวนการพัฒนาเว็บไซต์ของ สกสว. เพื่อให้เว็บไซต์ติดอันดับการค้นหาในหน้าแรกบนหน้าโปรแกรมค้นหาอย่าง Google อีกทั้งเป็นข้อมูลสำคัญที่แสดงถึงมุมมองที่ผู้ตอบแบบสอบถามจินตนาการถึง “ความเป็น สกสว.” ที่รับรู้อีกด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าคำสำคัญที่สะท้อนถึงบทบาทของระบบ ววน และ สกสว. ไม่ได้รับการเชื่อมโยงเป็นลำดับต้นๆ เช่น คำว่า “จัดสรรงบประมาณ” ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของ สกสว. แต่คำที่ได้รับการเชื่อมโยงกลับเป็นคำว่า “แหล่งทุนวิจัย” ซึ่งเป็นบทบาทสำคัญของ PMU ทั้งนี้อาจด้วยเพราะบทบาทดังกล่าวนี้เป็นสิ่งที่คุ้นเคยของผู้ตอบแบบสอบถามที่ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ด้านการวิจัยในฐานะผู้ขอทุนวิจัย

อย่างไรก็ตามคำสำคัญที่ควรติดตั้งเพิ่มเติมลงไปในจิตใจของผู้รับสารให้มั่นคงคือ คำที่ช่วยสะท้อนความสำคัญของ ววน. เช่นคำว่า “จัดสรรงบประมาณ” คำสำคัญที่สะท้อนผลลัพธ์การดำเนินงานของ สกสว. เช่นคำว่า “ความคุ้มค่า” และคำว่า “สังคมฐานความรู้” ซึ่งเป็นคำที่เชื่อมโยงให้เห็นถึงการนำองค์ความรู้ไปใช้ในการขับเคลื่อนสังคมในทุกระดับเป็นสังคมในอุดมคติที่ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ความรู้เป็นพลังในผลักดันประเทศให้ก้าวหน้าในทุกมิติ

(2) การรับรู้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่รู้จักสำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) รองลงมาคือรู้จักสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (สกสว.) อาจด้วยเพราะปัจจัยสำคัญ 3 ประการ คือ (1) ปัจจัยด้านบทบาทของหน่วยงาน กล่าวคือ ด้วยบทบาทของ วช. เอื้อให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างได้เพราะภารกิจของ วช. นั้นครอบคลุมเชื่อมโยงกับนักวิจัยตั้งแต่กระบวนการต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ นับตั้งแต่การให้ทุนวิจัยและนวัตกรรม การจัดทำฐานข้อมูลและดัชนีด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศ การริเริ่ม ขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมที่สำคัญของประเทศ การจัดทำมาตรฐานและจริยธรรมการวิจัย การส่งเสริมและถ่ายทอดความรู้เพื่อใช้ประโยชน์ จนไปถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านการวิจัยและนวัตกรรมและการให้รางวัล ประกาศเกียรติคุณ หรือยกย่องบุคคลหรือ หน่วยงานด้านการวิจัยและนวัตกรรม ในขณะที่ภารกิจของ สกสว. เป็นงานเชิงนโยบายซึ่งต้องอาศัยผู้ที่มีความสนใจทั้งในด้านการวิจัยและนวัตกรรมควบคู่ไปกับความสนใจงานด้านนโยบายที่มุ่งกำหนดแบบแผนความคิดที่ใช้เป็นหลักยึดในการปฏิบัติหรือการตัดสินใจในการสร้างการวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ (2) ปัจจัยด้านระยะเวลาในการสื่อสารบทบาทขององค์กร กล่าวคือ เมื่อเปรียบเทียบกับ วช. ที่ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2499 ในขณะที่ สกสว. ก่อตั้งเมื่อ พ.ศ. 2562 ด้วยปัจจัยด้านเวลานี้เองอาจเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งเสริมให้สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง (3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ที่ผ่านมา วช. มีการจัดกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับประชาคมวิจัยอย่างต่อเนื่อง เช่น การเสวนาการเตรียมความพร้อมของนักวิจัยเพื่อขอทุนวิจัย การจัดงานมหกรรมงานวิจัย การให้รางวัลนักวิจัยและโครงการวิจัยดีเด่น และการจัดกิจกรรมวันนักประดิษฐ์ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้นับว่าเป็นกลยุทธ์การสื่อสารที่อาจส่งผลสำคัญให้ วช. เป็นที่รู้จักของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถนำมาเป็นแนวทางการกำหนดกลยุทธ์การสื่อสารสำหรับ สกสว. ได้ต่อไป

(3) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกสว.

จากผลการวิจัยพบว่า ประชาชนกลุ่มเป้าหมายแต่ละกลุ่มส่วนใหญ่ รับรู้และตระหนักในความสำคัญเกี่ยวกับแนวนโยบาย และแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ในระดับ “สูง” เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นเกี่ยวกับ “ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนา และใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์การวิจัย และนวัตกรรม” เป็นประเด็นที่ประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายรับรู้และตระหนักในความสำคัญในระดับสูงสอดคล้องกัน อาจด้วยเพราะผลจากการสื่อสารบทบาทเหล่านี้ออกไปอย่างเด่นชัดผ่านสื่อกิจกรรมเช่น มหกรรมการส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากการวิจัย เวทีสัมมนาวิชาการ และการสื่อสารผ่านสื่อออนไลน์ที่ได้รับความนิยมในวงกว้าง ได้แก่ Facebook, YouTube และ Instagram และสื่อเว็บไซต์ www.researchcafe.org

ในส่วนของ การรับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม รับรู้ และตระหนักในความสำคัญของกองทุนส่งเสริม ววน. “เกณฑ์สูง” เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ประเด็นเกี่ยวกับ “กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนากำลังคน และสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรมให้เป็นฐานการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ” เป็นประเด็นสำคัญที่ประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม กลุ่มประชาชนทั่วไป กลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายรับรู้และตระหนักในความสำคัญในระดับสูงสอดคล้องกัน อาจด้วยเพราะเป็นผลสืบเนื่องจากการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้การดำเนินงานของกองทุนส่งเสริม ววน. ผ่านการสื่อสารผลงานวิจัยในสื่อหลากหลายประเภท

ด้านการรับรู้และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ผลวิจัยพบว่า กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่มรับรู้ และเข้าใจบทบาทของ สกสว. อยู่ในเกณฑ์ “สูง” เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ในกลุ่มภาคบริหารจัดการนโยบายรับรู้และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ในบทบาทหน่วยงานบริหารกองทุน ววน. ในขณะที่กลุ่มประชาชนเป้าหมายทุกกลุ่ม และกลุ่มประชาชนทั่วไป รับรู้และเข้าใจบทบาทของ สกสว. ในบทบาทวิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัย และนวัตกรรมในระดับชาติ และบทบาทผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์ อาจด้วยในมุมมองของภาคประชาชนนั้นการใช้ประโยชน์จากงานวิจัยนับว่าเป็นผลลัพธ์ที่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ช่วยสะท้อนถึงคุณค่าที่คุ้มค่าของการดำเนินงานวิจัย

5.2.3 ทัศนคติของประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบายต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.

ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. ความแข็งแกร่งของทัศนคติเชิงบวกเช่นนี้นับเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์สำคัญที่แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามนั้นเห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่าง (1) การวิจัยเพื่อการสร้างองค์ความรู้กับการใช้ประโยชน์จากการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศ ซึ่งเป็นฐานคิดสำคัญของสังคมฐานความรู้ ในอีกด้านหนึ่งข้อมูลก็สะท้อนให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามเชื่อมโยงเรื่อง (2) ความสำคัญจำเป็นของการ

บริหารจัดการโครงการวิจัยของประเทศที่มีเอกภาพอันจะนำไปสู่การใช้งบประมาณด้านการวิจัยอย่างคุ้มค่า
ตอนสองต่อทิศทางการพัฒนาประเทศที่กำหนดไว้

จากความเชื่อมโยงข้างต้นที่ผู้ตอบแบบสอบถามรับรู้เองคาดว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ผู้ตอบ
แบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อบทบาทและความสำคัญของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ
สกสว. โดยเล็งเห็นว่าทั้ง 3 ส่วนนี้ถูกออกแบบมาเชื่อมโยงกันเพื่อยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และนวัตกรรม
ของประเทศอันจะนำไปสู่การพัฒนาบนฐานองค์ความรู้ที่สร้างขึ้นด้วยวิธีการวิจัย ดังปรากฏผลวิจัยที่
พบว่า โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อกองทุนส่งเสริม ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่อง
ที่ว่า “งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนา และยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัย และ
นวัตกรรมของประเทศ” อีกทั้งตระหนักว่า ระบบ ววน. จะช่วยให้การจัดสรรงบประมาณการวิจัยของประเทศ
ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการสร้างองค์ความรู้ในทุกมิติ (วิทยาศาสตร์และสังคมศาสตร์) เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ตาม
ทิศทางและนโยบายการพัฒนาประเทศ

เช่นเดียวกับทัศนคติต่อบทบาทและความสำคัญของ สกสว. ที่ผลวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม
มีทัศนคติเชิงบวกอย่างสูงโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ว่า “สกสว. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำผลการวิจัยไปใช้
ประโยชน์อย่างแพร่หลาย” และ “สกสว. จัดทำกรอบงบประมาณเพื่อการจัดสรรทุนวิจัยอย่างเหมาะสม
สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาประเทศ”

จากผลการวิจัยในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่า การสื่อสารเพื่อสร้างความตระหนักรู้เกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุน
ส่งเสริม ววน. และ สกสว. นั้นนอกจากสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายได้รู้จักว่าระบบ กองทุน และองค์กรนี้ คืออะไร
มีหน้าที่อะไรแล้ว ยังต่อสื่อสารไปยังกลุ่มเป้าหมายให้ถึงการเชื่อมโยงของระบบและกลไกนี้ว่าเป็นหนึ่งใน
องค์ประกอบสำคัญของการขับเคลื่อนประเทศที่สอดคล้องกับความใฝ่ฝัน ความทุกข์ร้อนของประชาชน สอดรับกับ
แผนยุทธศาสตร์ชาติ ตลอดจนประเด็นเร่งด่วนตามสถานการณ์ต่าง ๆ ที่กระทบต่อประเทศและสังคม การ
สื่อสารสาธารณะเช่นนี้จึงจะมีประสิทธิภาพในการสร้างภาพจำในใจที่ยั่งยืนเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุน
ส่งเสริม ววน. และ สกสว. ได้ต่อไป

7.3 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การพัฒนาการสื่อสารสาธารณะเพื่อให้ประชาชน ประชาคมวิจัย และผู้กำหนดนโยบาย ตระหนักใน
ความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. นั้น จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะจาก กลุ่มผู้เกี่ยวข้องทั้ง
ภายใน และภายนอก ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาสังเคราะห์และเพิ่มเติมข้อเสนอแนะ ดังนี้

5) การสื่อสารเนื้อหาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นศูนย์กลาง

ด้วยข้อสันนิษฐานจากผลการวิจัยที่ว่า กลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกันย่อมให้ความสนใจในสาระสำคัญ
เกี่ยวกับระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. ที่แตกต่างกันออกไป ความพยายามส่งข่าวสารทั้งหมดที่มีออกไป
อาจไม่สอดคล้องกับความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย อีกทั้งการส่งข่าวสารโดยยึดเอาผลงานของแต่ละฝ่ายใน
สกสว. เป็นกรอบในการคัดเลือกข่าวสารนั้น แม้สะดวกในการดำเนินงานหากทว่าเป็นการส่งข่าวสารที่ยึดเอา

สกว. เป็นศูนย์กลาง ซึ่งอาจเป็นผลให้การสื่อสารไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควรเพราะเนื้อหาอาจท่วมทับจนขาดเอกภาพในการสื่อสารประเด็น ดังนั้นจึงมีข้อเสนอแนวทางการสื่อสารเฉพาะกลุ่มโดยการคัดสรรเนื้อหาสำหรับการสื่อสารให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย โดยอาศัยหลักเกณฑ์สำคัญในการให้น้ำหนักสาระสำคัญที่ต้องการสื่อสาร 2 เกณฑ์ คือ (1) ประเภทของเนื้อหา (2) กลุ่มเป้าหมายที่สนใจเนื้อหา มีรายละเอียด ดังนี้

ประเภทของเนื้อหา	ประเภทกลุ่มเป้าหมาย		
	ประชาชนทั่วไป	ประชาคมวิจัย	ผู้กำหนดนโยบาย
6) เนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และนโยบาย	*	***	***
7) เนื้อหาเกี่ยวกับการบริหารและจัดสรรงบประมาณ	*	***	***
8) เนื้อหาเกี่ยวกับแผนการดำเนินงาน	*	***	***
9) เนื้อหาเกี่ยวกับผลการดำเนินงาน	**	**	***
10) เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้และการใช้ประโยชน์จากการวิจัย	***	**	***

หมายเหตุ *** หมายถึง เป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องสื่อสารในระดับมาก

** หมายถึง เป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องสื่อสารในระดับปานกลาง

* หมายถึง เป็นเนื้อหาที่จำเป็นต้องสื่อสารในระดับน้อย

จากตารางข้างต้นค่าน้ำหนักของแต่ละประเภทเนื้อหาสามารถปรับเปลี่ยนได้ไปตามความเหมาะสม โดยสาระสำคัญคือ การคัดสรรนำเสนอเนื้อหาโดยคำนึงถึงความสนใจที่แตกต่างกันของกลุ่มเป้าหมาย เช่น สำหรับกลุ่มประชาชนทั่วไปเนื้อหาสำคัญในที่ต้องสื่อสารในขั้นต้นคือ เนื้อหาที่ทำให้ประชาชนเห็นเป็นประจักษ์ถึงคุณค่าองค์ความรู้จากการวิจัยที่นำไปสู่การพัฒนาประเทศในทุกมิติ ในขณะที่กลุ่มประชาคมในการวิจัยนั้นเป็นกลุ่มที่ตระหนักถึงความสำคัญของระบบ ววน. และ สกว. อยู่แล้วในระดับหนึ่ง แต่มีความจำเป็นต้องทราบเนื้อหาเกี่ยวกับยุทธศาสตร์และนโยบาย การบริหารและจัดสรรงบประมาณ แผนการดำเนินงานของ สกว. ด้วย เพราะเนื้อหาเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือในการพัฒนาองค์ความรู้ให้เข้าไปในทิศทางที่สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ของ สกว. ส่วนกลุ่มผู้กำหนดนโยบายมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับทราบเนื้อหาเกี่ยวกับระบบ ววน. และ สกว. ในทุกบทบาท เพื่อนำไปสู่การส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานในเชิงนโยบายร่วมกัน

นอกจากนี้สำหรับรูปแบบการสื่อสารก็ต้องปรับให้สอดคล้องกับประเภทเนื้อหาและประเภทกลุ่มเป้าหมาย เช่น เนื้อหาเกี่ยวกับองค์ความรู้และการใช้ประโยชน์จากการวิจัยที่มีกลุ่มเป้าหมายเป็นประชาชนทั่วไปอาจสื่อสารในลักษณะงานนิทรรศการมีกิจกรรมประกอบหลากหลายน่าสนใจ ในขณะที่การสื่อสารเนื้อหาเช่นนี้กับกลุ่มประชาคมวิจัยอาจใช้เป็นการจัดเวทีเสวนาเพื่อส่งเสริมให้เกิดแรงบันดาลใจในการค้นคว้าเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ใหม่ๆ ต่อไป

6) การสื่อสารเนื้อหาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่อิงบริบท

จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่าเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่น่าสนใจนั้นมีความสัมพันธ์ไปกับบริบท ดังนั้นการคัดสรรเนื้อหาเพื่อนำเสนอไปยังกลุ่มเป้าหมายนั้นนอกจากจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งเน้นของนโยบายของ สกสว. แล้ว ยังต้องคำนึงถึงความสนใจของสาธารณชนในช่วงเวลานั้นๆ ด้วย เพราะเนื้อหาที่อิงกับบริบทจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายรู้สึกมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับผลงานวิจัยและนวัตกรรมที่นำเสนอ เพื่อสื่อสารให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักว่าองค์ความรู้จากการวิจัยที่เป็นผลผลิตจากระบบ ววน. นี้ช่วยให้คำตอบกับสถานการณ์ที่สังคมกำลังเป็นที่สนใจได้เสมอ เช่น ในช่วงวิกฤตโควิด-19 ที่ผ่านมามีความมุ่งเน้นนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับผลการค้นคว้านวัตกรรมที่เข้ามาช่วยคลี่คลายปัญหาให้กับประชาชน ดังเช่น รายการ Research Cafe ตอน "เพิ่มเกราะให้หน้ากาก" สเปรย์เพิ่มประสิทธิภาพหน้ากากผ้า เป็นต้น

การสื่อสารที่เน้นอิงกับบริบทนี้เป็นการสื่อสารที่ช่วยให้ประชาชนทั่วไปมองเป็นเรื่องใกล้ตัวอย่างองค์ความรู้จากงานวิจัยเป็นเรื่องใกล้ตัวซึ่งเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการสร้างความรู้สึกเชื่อมโยงระหว่างประชาชนและ สกสว. ให้เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการเชื่อมโยงนั้นมีหลายรูปแบบ บางกรณีต้องการสร้างเชื่อมโยงที่ยึดกับข้อมูล บางกรณีต้องการใช้การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ที่ขับเคลื่อนด้วยอารมณ์ อาทิ

- Emotional connections การเชื่อมโยงทางอารมณ์จะช่วยให้ผู้คนใส่ใจและจดจำมากกว่าเป็นเพียงการดึงดูดยตา แต่ส่งผลต่อจิตใจ เช่น ช่วยสร้างแรงบันดาลใจ ความภาคภูมิใจ ฯลฯ
- Educational connections ใช้ข้อมูลเป็นหลักในการเชื่อมโยง เพื่อแจ้งให้ผู้รับสารกลุ่มต่างๆทราบหรือให้ความรู้เกี่ยวกับภาพรวมขององค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัย ซึ่งหากผู้คนเข้าใจถึงองค์ความรู้ของงานวิจัยแล้ว ก็จะมีแนวโน้มในการมีปฏิสัมพันธ์มากยิ่งขึ้น
- Trial Connections นำองค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยที่สามารถปรับให้ใช้ได้จริงและเป็นรูปธรรมมาแนะนำในรูปแบบเกร็ดเล็กเกร็ดน้อย หรือเคล็ดลับ (infographic/short video) เพื่อให้คนสามารถทดลองทำตามได้ง่าย จนก่อให้เกิดความรู้สึกว่าสามารถเข้าถึงองค์ความรู้เหล่านี้ได้ด้วยตนเอง อีกทั้งยังเป็นการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมด้วย
- Movement connection แสดงให้เห็นว่าองค์ความรู้จากงานวิจัยสามารถขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องทั้งกับปัจเจกบุคคลและสังคมในภาพรวมได้อย่างไร หรือสามารถสร้างความสัมพันธ์ที่ยั่งยืนในชุมชนได้อย่างไร

7) การสื่อสารเนื้อหาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับจุดมุ่งเน้นของนโยบาย

เพื่อสร้างมโนทัศน์เชื่อมโยงให้เห็นถึงการดำเนินงานของ สกสว. ที่สัมพันธ์กับแผนพัฒนาประเทศ ดังนั้นการคัดสรรเนื้อหาในการสื่อสารควรคำนึงถึงจุดมุ่งเน้นของนโยบายตามความสำคัญเร่งด่วนของกระทรวง การอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมด้วย ดังเช่นที่ผ่านมามีนโยบายสำคัญเร่งด่วนในด้านการยกระดับประเทศให้เป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง เป็นจุดหมายของการท่องเที่ยว โดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และอาหาร ดังนั้นก็ควรพิจารณาเนื้อหาวิจัยและนวัตกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายเหล่านี้ในการสื่อสารไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งก็จะ

สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามให้ความสนใจงานวิจัยและนวัตกรรมด้านการแพทย์ และ สาธารณสุข นวัตกรรมด้านการท่องเที่ยว และเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ซึ่งจะส่งผลไปยังทัศนคติเชิงบวกต่อ ระบบ ววน. ดังที่พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีทัศนคติเชิงบวกสูงต่อระบบ ววน. โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็น ที่ว่า “ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยี และนวัตกรรมที่ก้าวหน้า ล้ำยุค” และ ประเด็นที่ว่า “ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และ อาหาร” สอดคล้องไปกับจุดมุ่งเน้นของนโยบายข้างต้น การคัดสรรเนื้อหาโดยคำนึงถึงนโยบายเช่นนี้จะมีส่วน สำคัญยิ่งในการเชื่อมโยงให้กลุ่มเป้าหมายเห็นความสัมพันธ์ของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. ที่ เกี่ยวข้องสอดรับไปกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บท แผนการปฏิรูปประเทศ และกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

8) กลยุทธ์ด้านสื่อ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้ตอบแบบสอบถามในลักษณะผู้รับสารที่มีความ กระตือรือร้นในการแสวงหาข่าวสารมาตอบสนองความต้องการของตนเอง ดังนั้นการสื่อสารเนื้อหาเกี่ยวกับ วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ต้องคำนึงถึงการปรับแต่งรายละเอียดของเว็บไซต์หรือคลิปวิดีโอให้ตรงกับ ความสนใจของผู้ชม ในขณะเดียวกันก็ต้องง่ายต่อการถูกค้นเจอเพื่อเพิ่มโอกาสให้วิดีโอติดอันดับการค้นหาใน อันดับที่ดีบน Search Engine อย่าง Google และ YouTube Search

โดยการปรับแต่งเว็บไซต์หรือวิดีโอควรใช้คำสำคัญที่กลุ่มเป้าหมายใช้ในการสืบค้นเรื่องราวเกี่ยวกับ การวิจัยอยู่ใน Title Description ปกวิดีโอ และองค์ประกอบอื่นๆ ด้วย เพื่อให้วิดีโอตรงกับความสนใจของ คนดูมากที่สุดและง่ายต่อการถูกค้นเจอ โดยคำสำคัญที่ควรนำมาใช้ที่เชื่อมโยงกับระบบ ววน. และ สกสว. ตาม ผลการวิจัยคือคำว่า “งานวิจัย” “นวัตกรรมใหม่ๆ” “แหล่งทุนวิจัย” แต่อย่างไรก็ตามคำสำคัญดังกล่าวนี้ยัง ไม่ได้สะท้อนบทบาทของ สกสว. ที่ครบถ้วน ดังนั้นในการสื่อสารจึงควรบรรจุคำอื่นๆ ที่มีความสำคัญเชื่อมโยง กับบทบาทของ สกสว. เพิ่มเติม โดยเน้นย้ำคำเหล่านั้นในเนื้อหาที่เผยแพร่เพื่อขยายมุมมองของกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อบทบาทของ สกสว. ให้ครอบคลุมมากขึ้น

จากผลวิจัยพบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ของหน่วยงานต่าง ๆ ในระบบ ววน. มีลักษณะข้อมูลแบบไซโล หรือ Data Silo คือ ข้อมูลต่าง ๆ ถูกเก็บอยู่แต่ในเฉพาะกลุ่มจำแนกต่าง หน่วยงานขาดการบูรณาการข้อมูลระหว่างกันการเข้าถึงข้อมูลสำหรับผู้สนใจจึงเป็นไปได้ยาก ดังนั้น สกสว. อาจพิจารณาพัฒนาช่องทางการสื่อสารโดยเฉพาะเว็บไซต์ให้มีลักษณะเป็นศูนย์กลางข้อมูลเปิด (Open data) เกี่ยวกับงบประมาณและงานวิจัยด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ซึ่งไม่เพียงช่วยอำนวยความสะดวก ให้กับประชาชนและประชาคมวิจัยได้เข้าถึงข้อมูลจากทุกหน่วยงานที่มีความเกี่ยวข้องในระบบ ววน. แต่ยังมี ส่วนสำคัญในการสร้างความรับรู้ถึงบทบาทของ สกสว. ในฐานะศูนย์กลางการขับเคลื่อนระบบ ววน. ไปพร้อม กันอีกด้วย

5) การสื่อสารด้วยรูปแบบการเล่าเรื่องวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม

การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. ที่ผ่านมานั้นสามารถสื่อถึงคุณค่าและคุณประโยชน์ของผลการวิจัยได้เป็นอย่างดี แต่การสร้างการจดจำนั้นไม่สามารถอาศัยเพียงการสื่อสารถึงคุณประโยชน์เพียงอย่างเดียวได้ ด้วยเพราะธรรมชาติการรับรู้ของผู้คนนั้นหากจะกำหนดความคิดความรู้สึกให้ฝังลงไปในความทรงจำได้นั้นต้องอาศัยเรื่องเล่า ดังเช่นการเรียนการสอนหากใช้วิธีการเล่าเรื่องราวให้สนุกสนาน ตื่นเต้น ก็จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถจดจำเนื้อหาที่เรียนได้ว่าการบรรยายธรรมดา ดังนั้นการสื่อสารของ สกสว. โดยเฉพาะการสื่อสารเกี่ยวกับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ควรใส่เรื่องราวลงไปในเรื่องหาเพื่อให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเศร้า สะเทือนใจ ตื่นเต้น อบอุ่นไปกับเรื่องราวการค้นคว้าวิจัยและการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ด้วย การบอกเล่าเรื่องราวที่ผูกโยงผู้ชมด้วยอารมณ์ความรู้สึกเช่นนี้มีแนวโน้มจะช่วยดึงความสนใจและสร้างการจดจำได้ ตัวอย่างเช่น ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (องค์การมหาชน) (ศมส.) ที่ได้นำเสนอผลงานและนวัตกรรมทางวิชาการที่สำคัญสะท้อนให้เห็นภารกิจและบทบาทหน้าที่ของ ศมส. ที่มีต่อวงวิชาการและเครือข่ายชุมชนท้องถิ่นตลอดจนเครือข่ายทางวิชาการในรูปแบบของภาพยนตร์สั้นหลายเรื่อง เช่น “เราคือใคร” ซึ่งเป็นภาพยนตร์ที่มุ่งสื่อสารให้สาธารณชนได้เรียนรู้และเข้าใจว่า มานุษยวิทยาคืออะไร ในเบื้องต้น และเพื่อบ่งบอกถึงความสำคัญของมานุษยวิทยาอย่างง่ายๆ ให้สังคมได้เข้าใจ โดยเนื้อหาบอกเล่าสาระสำคัญโดยสังเขปของมานุษยวิทยาพร้อมสอดแทรกแนวคิดเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างเคารพความแตกต่างหลากหลายทางวัฒนธรรม

6) สร้างพันธมิตรผสมผสานความร่วมมือในการสื่อสารวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ

นอกจากการสร้างสรรคเนื้อหาเพื่อเผยแพร่ในช่องทางของ สกสว. แล้ว แนวทางการผสมผสานความร่วมมือกับพันธมิตรนักสร้างสรรค์เนื้อหาน่าจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ตลอดจนบทบาทของ สกสว. ไปยังกลุ่มผู้รับสารที่มีแนวโน้มให้ความสนใจเรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และนวัตกรรม ดังเช่นในปัจจุบันที่มีแฟนเพจที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และนวัตกรรมที่น่าสนใจหลายเพจที่สามารถเข้าไปร่วมมือพัฒนาเนื้อหาด้านวิทยาศาสตร์ได้ เช่น Spaceth.co เป็นเพจที่นำเสนอเรื่องราวและข่าวสารอวกาศฉบับภาษาไทย โดยแฟนพันธุ์แท้และกลุ่มผู้ที่รักชื่นชอบในข่าวสารด้านการสำรวจอวกาศ ดาราศาสตร์ และเทคโนโลยีอวกาศ เพจคนดูดาว stargazer ที่เป็นพื้นที่พบปะ พูดคุย แลกเปลี่ยน ภาพ เพลง หนังสือ บทกวี ข้อมูล ข่าวสาร ฯลฯ ทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับดวงดาว เพจ Dark-Sky Thailand ที่นำเสนอประเด็นมลภาวะทางแสง การอนุรักษ์ท้องฟ้ามืด อวกาศ ซึ่งกลุ่มผู้นำทางความคิดในโลกออนไลน์เหล่านี้จะมีส่วนช่วยสร้างบทสนทนาที่ก่อให้เกิดความเชื่อมโยงรวมถึงช่วยเปลี่ยนแปลงมุมมองที่มีต่อองค์ความรู้จากงานวิจัยที่เข้าใจยาก ให้เข้าใจง่ายซึ่งเป็นการสื่อสารเข้าถึงคนกลุ่มเล็กๆ ก่อน แล้วเปลี่ยนให้คนกลุ่มนี้กลายเป็นผู้ แชร่ประสบการณ์/เรื่องราวไปยังคนอื่น ๆ ต่อไป

บรรณานุกรม

- แทนไท ประเสริฐกุล. (2559). การใช้สื่อ PODCAST และรายการ WITCAST เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยของ สกว. ออกสู่ประชาชนผู้ไม่รู้ทั่วไป. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.).
- โสภาค สอนไว. (2559). การประชาสัมพันธ์รูปแบบงานวิจัยกลุ่มงานยุทธศาสตร์การวิจัยของ สกว. พลังทางเศรษฐกิจ : การพัฒนาอุตสาหกรรม. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.).
- กมลรัตน์ หล้าสุขงษ์. (2527). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- ธเนศ รัตนกุล. (2562). โครงการผลิตสื่อสารคดีดิจิทัลเพื่อสื่อสารงานวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.).
- สุภาภรณ์ พลนิกร. (2548). พฤติกรรมผู้บริโภค. กรุงเทพฯ: โฮลิสติก พับลิชชิง.
- อภิวัฒน์ ภูมรา. (2560). สื่อสารงานวิจัยสู่วัยสู่การเตรียมพร้อมสังคมสูงอายุ. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.).
- อริชัย อรรถอุดม. (2558). โครงการ แบรินด์ สกว.: การประเมินคุณค่าและภาพลักษณ์แบรนด์เพื่อวางแผนการสื่อสารเชิงกลยุทธ์. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.).
- วีรัช ลภีรัตนกุล. (2546). การประชาสัมพันธ์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Aaker, D. A. (1991). Managing Brand Equity: Capitalizing on the Value of a Brand Name. New York: The Free Press.
- Assael, H. (2004). Consumer behavior: A strategic approach. Boston: MA: Houghton.
- Hoyer, W. D., Macinnis, D. J., & Pieters, R. (2001). Customer behavior. Boston, Houghton Mifflin Company.
- Klapper , Joseph T. The Effect of Mass Communications . New York : The Free Press ,1960.
- McComb, M. E., & Becker, L.E. (1979).Using Mass Communication Theory. New Jersey: Printice Hall.

McLeod, J. K., & O' Keefe, G. J. (1972). The socialization perspective and communication behavior. Current perspectives in mass communications research. Beverly Hills, CA: Sage Publications.

David W. Guth, & Charles Marsh. (2009). Public relations: a values-driven approach. Boston: Pearson Education.

Sam Black. (1975). Practical public relations. London: Pitman Publishing.

Cutlip, & Scott M. (2006). Effective public relations. New York: Prentic-Hall.

ภาคผนวก

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์: โครงการสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบาย และกองทุน ววน.
ภาคกำหนดนโยบายและภาคบริหารจัดการทุน

ประเภท	รายนาม	ตำแหน่ง
1. ระดับนโยบาย (สอวช.)	ดร.สิริพร พิทยโสภณ	รองผู้อำนวยการ สอวช.
2. ระดับนโยบาย (รัฐสภา)	นายมานิช อินทิม	ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการสภา ผู้แทนราษฎร
3. ระดับนโยบาย (สภาพัฒนาฯ)	นายสุรียนต์ ชัยกิจจามุกิจ	ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติ
4. หน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU)	ผศ.ดร.วีรัชย์ อางหาญ	รองผู้อำนวยการ บพค.
5. หน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU)	รศ.ดร.ธงชัย สุวรรณสิขณน์	รองผู้อำนวยการด้านการบริหาร งานวิจัย หน่วยบริหารและจัดการ ทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการ แข่งขันของประเทศ (บพข.)
6. หน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU)	รศ.ดร.ปุ่น เทียงบูรณธรรม	รองผู้อำนวยการฝ่ายแผนและ ยุทธศาสตร์องค์กร หน่วยบริหาร และจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับ พื้นที่ (บพท.)
7. หน่วยบริหารและจัดการทุน (PMU)	นพ.นคร เปรมศรี	ผู้อำนวยการสถาบันวัคซีนแห่งชาติ (สวช.)
8. หน่วยรับงบประมาณจากกองทุน ส่งเสริม ววน. (ผู้บริหารมหาวิทยาลัย)	ศ.ดร.จักรพันธ์ สุทธิรัตน์	รองอธิการบดีด้านการวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. หน่วยรับงบประมาณจากกองทุน ส่งเสริม ววน. (ผู้บริหารมหาวิทยาลัย)	อ.ดร.นราวดี บัวขวัญ	รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและบริการ วิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
10. หน่วยรับงบประมาณจาก กองทุนส่งเสริม ววน. (ผู้บริหาร หน่วยงานอื่น ๆ ที่ทำงานร่วมกับ สกสว.)	นายมงคล วัฒนรัตน์	ผู้ช่วยปลัดกระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา กระทรวงการท่องเที่ยว และกีฬา

รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์: ภาคการสื่อสาร

ประเภท	รายนาม	สังกัด
นักวิชาการด้านการสื่อสาร	1) รศ.ดร. สุชาดา พงศ์กิตติวิบูลย์	สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
	2) ผศ.ดร. นิษฐา หรุ่นเกษม	สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
	3) ผศ.ดร. วรทัย ราวินิจ	สาขาวิชาการสื่อสารการตลาดดิจิทัล และแบรนด์ดิ้ง วิทยาลัยนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต
นักสร้างสรรค์คอนเทนต์ออนไลน์	4) คุณวินิจพรพรช กั้นยะพงศ์	ตำแหน่ง Content Creator ผลิตรายการโทรทัศน์และออนไลน์ นักเขียนพิธีกร MC Moderator
สื่อมวลชนออนไลน์/ออฟไลน์	5) คุณอภิรักษ์ หาญพิชิตวณิชย์	สื่อมวลชน / รองประธานบริหาร บมจ.จีเอ็ม มัลติมีเดียกรุ๊ป / กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ กองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ผู้ดำเนินรายการข่าวอสมท. และสถานีโทรทัศน์ไทยพีบีเอส

แบบสอบถามสำหรับภาคประชาชน
โครงการการสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบายและกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

คำชี้แจง

1) แบบสอบถามนี้เป็นส่วนหนึ่งของงานวิจัยเพื่อการสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบายและกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่	ประเด็นคำถาม	จำนวนข้อ
1	คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	10
2	คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว.	27
3	คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับแนวนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ของระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว.	21
4	คำถามเกี่ยวกับทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ บทบาทของ สกสว.	19

2) การตอบแบบสอบถามฉบับนี้ คำตอบของท่านมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงในทุกข้อและทุกตอน เพื่อให้การวิจัยครั้งนี้มีความเที่ยงตรงสมบูรณ์

- 3) ข้อมูลที่ท่านตอบแบบสอบถามนี้จะใช้ในงานวิชาการ และนำเสนอผลการวิจัยเท่านั้น
- 4) ผลการวิจัยที่ได้จะได้รับการประมวลในภาพรวมเท่านั้น มิได้อ้างอิงถึงคำถามส่วนบุคคลแต่อย่างใด

คณะผู้วิจัยใคร่ขอขอบพระคุณที่ท่านกรุณาสละเวลาในการให้ข้อมูลตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณที่ให้ข้อมูลไว้ ณ โอกาสนี้
คณะผู้วิจัย

คำนิยามเพิ่มเติม

1. สกสว. หมายถึง สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
2. ระบบ ววน. หมายถึง ระบบที่กระทรวงอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมพัฒนาขึ้นเพื่อบูรณาการองค์ความรู้ สหสาขาวิชาและบูรณาการความร่วมมือหน่วยงานทั้งในและนอกกระทรวงเพื่อขับเคลื่อนประเทศไปสู่สังคมฐานความรู้
3. กองทุนส่งเสริม ววน. หมายถึง งบประมาณที่จัดสรรขึ้นเพื่อพัฒนาวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของประเทศโดยเฉพาะ

คำชี้แจง: โปรดทำ เครื่องหมาย (✓) ลงหน้าช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำ เครื่องหมาย (✓) ลงหน้าช่องว่างของคำตอบที่ท่านเลือก

1. เพศ () 1.ชาย () 2. หญิง
- 2.อายุ ปี
- 3.ระดับการศึกษา
() 1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษา () 2.มัธยมศึกษา/ปวช.
() 3. อนุปริญญา/ปวส. () 4.ปริญญาตรี
() 5. สูงกว่าปริญญาตรี () 6. อื่นๆ โปรดระบุ.....
4. อาชีพของท่าน
() 1. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานของรัฐ () 2. พนักงานบริษัท
() 3. ธุรกิจส่วนตัว/อาชีพอิสระ () 4. อาจารย์/นักวิจัย
() 5. นักเรียน/นักศึกษา () 6. อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. งานวิจัยและนวัตกรรมใดบ้างที่ท่านให้ความสนใจติดตามข่าวสาร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
() 1. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านการแพทย์และสาธารณสุข
() 2. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านการเกษตร
() 3. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านพลังงาน
() 4. การวิจัยและนวัตกรรมทาง ด้านสิ่งแวดล้อม
() 5. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านอาหารแห่งอนาคต
() 6. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านการศึกษาและการเรียนรู้
() 7. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรม
() 8. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์
() 9. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านการพัฒนานโยบายรัฐ
() 10. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่
() 11. การวิจัยและนวัตกรรมทางเพื่อเศรษฐกิจดิจิทัล
() 12. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน (เน้นการหมุนเวียนใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้คุ้มค่าที่สุด)
() 13. การวิจัยและนวัตกรรม ด้านระบบเศรษฐกิจฐานราก (ระบบเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นที่สามารถพึ่งตนเองได้)
() 14. การวิจัยและนวัตกรรมด้านอื่นๆ โปรดระบุ

6. ท่านเคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับงานวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมในส่วนใดหรือไม่

(เลือกตอบได้มากกว่า1ข้อ)

- () 1. เป็นผู้ยื่นขอ/หัวหน้าโครงการ
- () 2. เป็นนักวิจัย
- () 3. เป็นผู้ช่วยนักวิจัย
- () 4. เป็นที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญ
- () 5. เป็นผู้ให้ทุนสนับสนุนงานวิจัยและนวัตกรรม
- () 6. เป็นผู้ให้ข้อมูลในงานวิจัย
- () 7. เป็นผู้ศึกษาและติดตามอ่านงานวิจัยต่าง ๆ
- () 8. เป็นผู้นำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ
- () 9. ไม่เคยมีความเกี่ยวข้องกับงานวิจัยมาก่อน
- () 10. อื่นๆ โปรดระบุ.....

7. ท่านคาดหวังให้ภาครัฐลงทุนงานวิจัยในด้านใดบ้าง

ประเด็นคำถาม	ระดับความสำคัญ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
(1) การวิจัยและนวัตกรรมด้านการแพทย์และสาธารณสุข					
(2) การวิจัยและนวัตกรรมด้านการเกษตร					
(3) การวิจัยและนวัตกรรมด้านพลังงาน					
(4) การวิจัยและนวัตกรรมด้านสิ่งแวดล้อม					
(5) การวิจัยและนวัตกรรมด้านอาหารแห่งอนาคต					
(6) การวิจัยและนวัตกรรมด้านการศึกษาและการเรียนรู้					
(7) การวิจัยและนวัตกรรมด้านมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปกรรม					
(8) การวิจัยและนวัตกรรมด้านท่องเที่ยวและเศรษฐกิจสร้างสรรค์					
(9) การวิจัยและนวัตกรรมด้านการพัฒนานโยบายรัฐ					
(10) การวิจัยและนวัตกรรมด้านการพัฒนาเชิงพื้นที่					
(11) การวิจัยและนวัตกรรมด้านเศรษฐกิจดิจิทัล					
(12) การวิจัยและนวัตกรรมด้านระบบเศรษฐกิจหมุนเวียน					
(13) การวิจัยและนวัตกรรมด้านระบบเศรษฐกิจฐานราก					
(14) การวิจัยและนวัตกรรมด้านอื่นๆ โปรดระบุ.....					

8. ท่านรู้จักหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับ วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม ไต่บ้างต่อไปนี้ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- () 1. สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)
- () 2. หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนากำลังคน และทุนด้านการพัฒนาสถาบันอุดมศึกษา การวิจัยและสร้างนวัตกรรม (บพค.)
- () 3. หน่วยบริหารจัดการทุนด้านการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ (บพข.)
- () 4. หน่วยบริหารและจัดการทุนด้านการพัฒนาระดับพื้นที่ (บพท.)
- () 5. สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
- () 6. สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ (สนช.)
- () 7. สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน) (สวก.)
- () 8. สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข (สวรส.)
- () 9. สถาบันวัคซีนแห่งชาติ
- () 10. ศูนย์ความเป็นเลิศด้านชีววิทยาศาสตร์ (TCELS)
- () 11. อื่นๆ โปรดระบุ.....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับและการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุน ววน. และ สกสว.

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่มีระดับคะแนนตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ในทุกข้อต่อไปนี้

11. ท่านเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับ ระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. จากสื่อประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้อยู่ในระดับใด

ประเภทสื่อ	ระดับความบ่อยครั้ง				
	บ่อยมาก (มากกว่า 6 ครั้ง : สัปดาห์) (5)	บ่อย (5-6 ครั้ง : สัปดาห์) (4)	ปานกลาง (3-4 ครั้ง : สัปดาห์) (3)	ไม่บ่อยนัก (1-2 ครั้ง : สัปดาห์) (2)	ไม่เคยเลย (1)
1. สื่อมวลชนแบบดั้งเดิม					
(1) รายการโทรทัศน์					
(2) หนังสือพิมพ์					
(3) รายการวิทยุ					
(4) นิตยสาร					
2. สื่อออนไลน์					
(5) เว็บไซต์สำนักข่าวออนไลน์					
(6) เว็บไซต์หน่วยงานต่างๆ					
(7) เว็บไซต์ทำ เช่น Sanook Kapook Teenee ฯลฯ					
(8) เว็บไซต์บอร์ด เช่น Pantip					
(9) สื่อ Facebook					
(10) สื่อ Twitter					

ประเภทสื่อ	ระดับความบ่อยครั้ง				
	บ่อยมาก (มากกว่า 6 ครั้ง : สัปดาห์) (5)	บ่อย (5-6 ครั้ง : สัปดาห์) (4)	ปานกลาง (3-4 ครั้ง : สัปดาห์) (3)	ไม่บ่อยนัก (1-2 ครั้ง : สัปดาห์) (2)	ไม่เคยเลย (1)
(11) สื่อ IG					
(12) สื่อ TikTok					
(13) สื่อ Youtube					
(14) สื่อ Podcast					
3. สื่อของ สกว.					
(15) เว็บไซต์ สกว. www.tsri.or.th					
(16) เว็บไซต์ www.researchcafe.org					
(17) Youtube Research Cafe					
(18) Facebook สกว.					
(19) Youtube สกว.					
(20) สื่อกิจกรรม เช่น อบรม ประชุม นิทรรศการ ฯลฯ					
(21) บุคลากรของ สกว.					
4. สื่ออื่นๆ					
(22) เว็บไซต์หน่วยงานผู้ให้ทุนวิจัย					
(23) เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ					
(24) บุคคลในครอบครัวญาติพี่น้อง					
(25) เพื่อนร่วมงาน					
(26) สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น แผ่นพับ โปสเตอร์ ฯลฯ					
(27) สื่อประเภทอื่นๆ โปรดระบุ					

ตอนที่ 3 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกสว.

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่มีระดับคะแนนตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ในทุกข้อต่อไปนี้

12. ท่านคิดว่า “คำหรือประโยค” เหล่านี้เชื่อมโยงเกี่ยวข้องกับ สกสว. ในระดับใด

คำหรือประโยคที่เชื่อมโยงกับ สกสว.	ระดับความเชื่อมโยง				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
(1) ความรู้ทางวิทยาศาสตร์					
(2) งานวิจัย					
(3) นวัตกรรมใหม่ๆ					
(4) นโยบายการลงทุนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม					
(5) จัดสรรงบประมาณ					
(6) แหล่งทุนวิจัย					
(7) การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์					
(8) การพัฒนาประเทศด้วยความรู้ใหม่ๆ					
(9) การพัฒนาทักษะของคนไทย					
(10) สังคมฐานความรู้					
(11) ความโปร่งใส					
(12) การมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน ภาครัฐ ภาคเอกชนและภาค ประชาสังคม					
(13) ความคุ้มค่า					
(14) ยกระดับคุณภาพชีวิต					
(15) การเพิ่มความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ					
(16) คำ หรือประโยคอื่นๆ โปรดระบุ.....					

13. เมื่อนึกถึง สกสว. ท่านนึกเชื่อมโยงไปถึง คำหรือประโยคอื่นๆ อะไรอีกบ้าง โปรดระบุ

1.....

2.....

3.....

14. ท่านรับรู้เกี่ยวกับ ระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกสว. อยู่ในระดับใด

ประเด็นการรับรู้	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉย ๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
(1) เมื่อนึกถึง กระบวนการ วิธีการ หรือระบบ ในการสร้างความรู้ใหม่ๆ ที่นำไปสู่การพัฒนา ประเทศ ท่านนึกถึง ระบบ ววน. เป็น อันดับแรกๆ					
(2) เมื่อนึกถึง งบประมาณสำคัญในการพัฒนา ประเทศ ท่านนึกถึง งบประมาณด้าน วิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม เป็น อันดับแรกๆ (กองทุนส่งเสริม ววน.)					
(3) เมื่อนึกถึงนโยบายเกี่ยวกับการวิจัยและการ พัฒนาองค์ความรู้ของประเทศ ท่านจะนึก ถึง สกสว. เป็นอันดับแรกๆ					

15. ท่านมีความคิดเห็นว่า เป้าหมายของระบบ ววน. เหล่านี้มีความสำคัญอยู่ในระดับใด

การรับรู้ความสำคัญของระบบ ววน. ต่อประเด็นต่างๆ	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมาก ที่สุด (5)	สำคัญมาก (4)	สำคัญปาน กลาง (3)	สำคัญน้อย (2)	ไม่สำคัญ (1)
(1) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้คนไทยมี สมรรถนะและทักษะสูง ด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม					
(2) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เศรษฐกิจไทย มีความสามารถในการแข่งขันด้วย เศรษฐกิจสร้างคุณค่าและเศรษฐกิจ สร้างสรรค์					
(3) ระบบ ววน. มีเป้าหมายทำให้เกิดการ พัฒนาและใช้ประโยชน์จากวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรม					

16. ท่านมีความคิดเห็นว่า **กองทุนส่งเสริม ววน.** มีบทบาทสำคัญต่อประเด็นเหล่านี้ในระดับใด

การรับรู้ความสำคัญของ กองทุนส่งเสริม ววน. ต่อประเด็นต่างๆ	ระดับการรับรู้ความสำคัญ				
	สำคัญมาก ที่สุด (5)	เห็นด้วย (4)	สำคัญมาก ที่สุด (5)	ไม่เห็นด้วย (2)	สำคัญมากที่สุด (5)
(1) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อ ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ					
(2) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนา สังคมและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมอย่าง ยั่งยืน					
(3) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนา วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและ นวัตกรรมระดับขั้นแนวหน้าที่ก้าวหน้าล้ำ ยุค					
(4) กองทุนส่งเสริม ววน. สำคัญต่อการพัฒนา กำลังคนและสถาบันด้านวิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม ให้เป็นฐานการขับเคลื่อน การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ					

17. ท่านคิดว่าข้อใดต่อไปนี้เป็น **บทบาทของ สกสว.**

การรับรู้บทบาทของ สกสว.	ความรู้/ความเข้าใจ		
	ใช่	ไม่แน่ใจ	ไม่ใช่
(1) วิเคราะห์สถานการณ์ภาพรวมในด้านการวิจัยและนวัตกรรมใน ระดับชาติ			
(2) กำหนดนโยบาย ยุทธศาสตร์ และแผนด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรมของประเทศ			
(3) บริหารกองทุน ววน.			
(4) ประเมินผลการใช้งบประมาณของหน่วยงานในระบบวิจัยและ นวัตกรรม			
(5) พัฒนาระบบและเครือข่ายความร่วมมือวิทยาศาสตร์ วิจัยและ นวัตกรรม			
(6) ผลักดัน เชื่อมโยงความรู้และข้อมูลการวิจัยไปสู่การใช้ประโยชน์			

ตอนที่ 3 ทัศนคติต่อระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และบทบาทของ สกว.

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องที่มีระดับคะแนนตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด ในทุกข้อต่อไปนี้

18. ท่านมีความคิดเห็นต่อประเด็นต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ ววน. กองทุนส่งเสริม ววน. และ สกว. อยู่ในระดับใด

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉย ๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
18.1. ความคิดเห็นต่อระบบ ววน.					
(1) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง					
(2) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวโดยใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์					
(3) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตร เกษตรแปรรูป และอาหาร					
(4) ระบบ ววน. จะช่วยให้ผู้สูงอายุมีศักยภาพและโอกาสอย่างเต็มที่ในการพึ่งตนเอง					
(5) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ก้าวหน้าล้ำยุค					
(6) ระบบ ววน. จะช่วยให้ประเทศไทยสามารถสร้างกำลังคนสมรรถนะสูงและเป็นศูนย์กลางกำลังคนระดับสูงของอาเซียน					
18.2 ความคิดเห็นต่อกองทุนส่งเสริม ววน.					
(7) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. มีความจำเป็นต่อการพัฒนาและยกระดับวิทยาศาสตร์ การวิจัยและนวัตกรรมของประเทศ					
(8) การกำหนดงบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. เป็นไปอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม					
(9) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. ช่วยให้เกิดการบริหารโครงการวิจัยในประเทศอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งกว่าที่ผ่านมา					

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง (5)	เห็นด้วย (4)	เฉย ๆ (3)	ไม่เห็นด้วย (2)	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง (1)
(10) กองทุนส่งเสริม ววน. ช่วยให้ไม่เกิดความ ซ้ำซ้อนในการจัดสรรงบประมาณด้านการ วิจัยของประเทศ					
(11) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. ถูกใช้ไป อย่างคุ้มค่า					
(12) งบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. ช่วย สร้างผลกระทบสำคัญต่อการพัฒนา ประเทศ					
18.3 ความคิดเห็นต่อบทบาทของ สกว.					
(13) สกว. จัดทำนโยบายและแผนยุทธศาสตร์ ที่เหมาะสมทันต่อสถานการณ์เร่งด่วนของ ประเทศ					
(14) สกว. จัดทำกรอบงบประมาณเพื่อการ จัดสรรทุนวิจัยอย่างเหมาะสมสอดคล้อง กับทิศทางการพัฒนาประเทศ					
(15) สกว. เป็นหน่วยงานที่ดำเนินการโดย คำนึงถึงการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน					
(16) สกว. มีระบบการจัดสรรและบริหาร งบประมาณที่เหมาะสมโปร่งใสและเป็น ธรรม					
(17) สกว. มีการบริหารติดตามการดำเนินงาน วิจัยที่มีประสิทธิภาพเป็นไปตามแผนงานที่ กำหนดไว้					
(18) สกว. มีระบบการประเมินความคุ้มค่าของ การลงทุนด้าน ววน. ที่เหมาะสม					
(19) สกว. ช่วยผลักดันให้เกิดการนำ ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์อย่างแพร่หลาย					

😊😊😊 ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่สละเวลาในการตอบแบบสอบถามมา ณ โอกาสนี้ 😊😊😊

ลิงค์และ QR Code แบบสำรวจออนไลน์ >> <https://bit.ly/สกว>

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก

ผู้ให้ข้อมูลจากหน่วยงานบริหารจัดการโปรแกรม 9 หน่วยงาน สอวช. และ สป.อว.

โครงการสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบายและกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์
วิจัยและนวัตกรรมโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกว.)

ประเด็นสัมภาษณ์

เป้าหมายด้านการสื่อสารของ สกว. ที่สำคัญคือ การสื่อสารสาธารณะเพื่อให้ประชาชน ประชาคม
วิจัยและผู้กำหนดนโยบาย ตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกว. ดังนั้นเพื่อ
ขับเคลื่อนการสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงมีข้อคำถามเพื่อแสวงหาแนวทางการสื่อสาร ดังนี้

1. คำถามเกี่ยวกับการรับรู้ระบบ ววน. : ท่านรับรู้ / รู้จัก ระบบ ววน. ว่าเป็นอย่างไร
 2. คำถามเกี่ยวกับการรับรู้กองทุนส่งเสริม ววน. : ท่านรับรู้ / รู้จัก กองทุนส่งเสริม ววน. ว่าเป็น
อย่างไร
 3. คำถามเกี่ยวกับการรับรู้บทบาท สกว. : บทบาทของ สกว. ตามความเห็นท่านเป็นอย่างไร
 4. คำถามเกี่ยวกับการสื่อสาร : ในมุมมองของท่าน ประสิทธิภาพการสื่อสารเกี่ยวกับนโยบายแผน
ยุทธศาสตร์ และกระบวนการจัดสรรงบประมาณกองทุนส่งเสริม ววน. ของ สกว. ที่ผ่านมาเป็น
อย่างไร และมีข้อเสนอแนะด้านการสื่อสารอย่างไร
 5. คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค : ในมุมมองของท่าน ปัญหาและอุปสรรคในการสื่อสาร
ระหว่างหน่วยงานของท่านกับ สกว. มีอะไรบ้าง และควรมีแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร
 6. คำถามเกี่ยวกับทิศทางในอนาคต : ท่านคาดหวังให้ สกว. วางแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการ
รับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. เป็นอย่างไรบ้าง
-

ประเด็นคำถามในการสัมภาษณ์

นักวิชาการสื่อสาร / สื่อมวลชน / นักพัฒนาคอนเทนต์

โครงการสำรวจการรับรู้และทัศนคติต่อการขับเคลื่อนนโยบายและกองทุนส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมโดย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม (สกสว.)

เป้าหมายด้านการสื่อสารของ สกสว. ที่สำคัญคือ การสื่อสารสาธารณะเพื่อให้ประชาชน ประชาคม
วิจัยและผู้กำหนดนโยบาย ตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. และบทบาทของ สกสว. ดังนั้นเพื่อ
ขับเคลื่อนการสื่อสารให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว จึงมีข้อคำถามเพื่อแสวงหาแนวทางพัฒนาการสื่อสาร ดังนี้

7. คำถามเกี่ยวกับผู้ส่งสาร (Sender) : ในมุมมองของท่าน ประสิทธิภาพการสื่อสารเกี่ยวกับนโยบาย
และการขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมของ สกสว. ที่ผ่านมาเป็นอย่างไร
 8. คำถามเกี่ยวกับสื่อ (Chanel) : ควรใช้สื่อรูปแบบใดในการสื่อสารเนื้อหา นโยบายและการ
ขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม
 9. คำถามเกี่ยวกับเนื้อหา (Content) : เทคนิคสำคัญในการสร้างสรรค์เนื้อหาตามนโยบายและการ
ขับเคลื่อนงานด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมสำหรับเผยแพร่ในสื่อมวลชนและสื่อออนไลน์
เป็นอย่างไร
 10. คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค : ในมุมมองของท่าน ปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาการ
สื่อสารด้านวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม มีอะไรบ้างมีแนวทางแก้ไขปัญหาอย่างไร
 11. คำถามเกี่ยวกับทิศทางในอนาคต : ท่านคาดหวังให้ สกสว. วางแนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการ
รับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน. อย่างไรบ้าง
 - 11.1 แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้และตระหนักในความสำคัญของระบบ ววน.
ควรเป็นอย่างไร
 - 11.2 แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้บทบาทหน้าที่ของ สกสว. ควรเป็นอย่างไร
 - 11.3 แนวทางการสื่อสารเพื่อสร้างการรับรู้ผลการดำเนินงานของกองทุนส่งเสริม ววน.
ควรเป็นอย่างไร
 - 11.4 แนวทางการสื่อสารองค์ความรู้จากงานวิจัยและการจัดการข่าวสารเพื่อขับเคลื่อน
สังคมฐานความรู้ ควรเป็นอย่างไร
-

คณะผู้ดำเนินโครงการ

1. ศาสตราจารย์ พัทณี เขยจรรยา	หัวหน้าโครงการวิจัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. บุหงา ชัยสุวรรณ	นักวิจัย
3. อาจารย์ ดร.ภาณุฤทธิ์ สารสมบัติ	นักวิจัย
4. นางสาวสุพรรณิ สมศรี	ผู้ช่วยนักวิจัย
5. นางสาวศิรณา บัวเทิง	ผู้ช่วยนักวิจัย